

รายงานการวิจัย

ปัจจัยพยากรณ์ความผูกพันของนักศึกษา

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Factors Predicting Student Engagement

of Chiang Mai University Students

พงษ์จันทร์ ภูษาพานิชย์

วีรวรรณ วงศ์ปิ่นเพชร

ชูชัย สมितिไกร

พิมพ์ชนก เครือสุคนธ์

ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2560

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2) เปรียบเทียบระดับความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำแนกตามเพศ กลุ่มสาขาวิชา และลำดับชั้นเฉลี่ยสะสม และ (3) วิเคราะห์ปัจจัยที่พยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2559 สุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 4,048 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย (1) แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐาน (2) แบบวัดความผูกพันต่อการเรียน (3) แบบวัดความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย (4) แบบวัดความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียน (5) แบบวัดการมีจุดหมายในชีวิต (6) แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม และ (7) แบบวัดการรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1. โดยภาพรวมนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับสูง
2. นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความผูกพันต่อการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$)
4. นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกัน มีความผูกพันต่อการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$)

5. นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกัน มีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$)

6. นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมแตกต่างกัน มีความผูกพันต่อการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$)

7. นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมแตกต่างกัน มีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$)

8. ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย สามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) ปัจจัยที่อธิบายหรือพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนได้มากที่สุด คือ ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล รองลงมา ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ตามลำดับ โดยทั้งสามปัจจัยสามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนของนักศึกษาได้ ร้อยละ 45.1 ($R^2 = 0.451$)

9. ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย สามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) ปัจจัยที่สามารถอธิบายหรือพยากรณ์ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยได้มากที่สุด คือ ปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย รองลงมา ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล และปัจจัยทางสังคม ตามลำดับ โดยทั้งสามปัจจัยสามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษาได้ ร้อยละ 70.6 ($R^2 = 0.706$)

Abstract

The purposes of this research were (1) to investigate levels of study engagement and university engagement of Chiang Mai University students; (2) to compare levels of study engagement and university engagement of Chiang Mai University students with different gender, curriculum groups, and grade point average; and (3) to analyze factors predicting study engagement and university engagement of Chiang Mai University students. The population of this study was Chiang Mai University undergraduate students, who enrolled in 2016 academic year. A total of 4,048 undergraduate students were selected by using stratified random sampling.

The research instruments consisted of (1) personal data questionnaire; (2) study engagement scale; (3) university engagement scale; (4) academic self-efficacy scale; (5) the purpose in life scale; (6) social support scale; and (7) perception of university scale. Statistics used to analyze the data were: frequencies, percentage, means, standard deviations, Pearson's product moment correlation, t-test, one-way analysis of variance, and multiple regression analysis.

The research found that:

1. Overall, study engagement and university engagement of Chiang Mai University students were in high level.
2. Chiang Mai University students with different gender were not significantly different in study engagement.
3. Chiang Mai University students with different gender were significantly different in university engagement ($p < .01$).
4. Chiang Mai University students with different curriculum groups were significantly different in study engagement ($p < .01$).
5. Chiang Mai University students with different curriculum groups were significantly different in university engagement ($p < .01$).

6. Chiang Mai University students with different grade point average were significantly different in study engagement ($p < .01$).

7. Chiang Mai University students with different grade point average were significantly different in university engagement ($p < .01$).

8. Personal characteristics factor, social factor, and university factor jointly predicted study engagement of Chiang Mai University students ($p < .01$). The three factors accounted for 45.1% of variation in study engagement ($R^2 = 0.451$). The strongest contributor was personal characteristics factor, while social factor and university factor were the second and third contributors.

9. Personal characteristics factor, social factor, and university factor jointly predicted university engagement of Chiang Mai University students ($p < .01$). The three factors accounted for 70.6% of variation in university engagement ($R^2 = 0.706$). The strongest contributor was university factor, while personal characteristics factor and social factor were the second and third contributors.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือ การสนับสนุนและความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย คณะผู้วิจัยขอขอบคุณมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ให้การสนับสนุนทุนวิจัย

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชรินทร์ เตชะพันธุ์ รักษาการแทนผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายแผนงาน ที่ได้ให้การสนับสนุนการดำเนินการวิจัยในด้านการประเมินความผูกพันของนักศึกษา

ขอขอบคุณคุณอนันต์ เดชพรหม หัวหน้างานสารสนเทศเชิงยุทธศาสตร์ กองแผนงาน ที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการทำการวิจัยด้านการประสานงานโครงการวิจัย

ขอขอบคุณหัวหน้างานกิจกรรมเสริมหลักสูตร เจ้าหน้าที่ของคณะวิชาและ/หรือวิทยาลัย รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บดินทร์ จินดา อาจารย์ ดร.ภาสกร เตวิชพงศ์ อาจารย์ ดร.อิสระ บุญญะฤทธิ์ อาจารย์ ดร.ทัศนีย์ หอมกลิ่น และ อาจารย์อิสระ พัฒนศึกษา ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบคุณภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่เอื้ออำนวยความสะดวกด้านสถานที่ เครื่องคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ต่าง ๆ

ขอขอบคุณนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญของการวิจัยอย่างยิ่ง

ท้ายสุด ขอขอบคุณนักศึกษาจิตวิทยาที่ช่วยลงรหัสข้อมูล รวมถึงผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือให้การวิจัยครั้งนี้เสร็จสิ้นโดยสมบูรณ์ทุกท่าน

คณะผู้วิจัย

ธันวาคม 2560

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ข
Abstract	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
รายการตารางประกอบ	ญ
รายการภาพประกอบ	ฐ
บทที่	
1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของการวิจัย	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	3
กรอบแนวคิดของการวิจัย	5
สมมติฐานของการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย	8
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย	18
	ช

	หน้า	
3	ระเบียบวิธีการวิจัย	49
	รูปแบบการวิจัย	49
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	49
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	51
	ขั้นตอนและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	55
	วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	55
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
	ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง	57
	ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำแนกตามข้อมูลลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่าง	63
	ส่วนที่ 3 ผลการทดสอบค่า t (t-Test) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 1	73
	ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 2-3	75
	ส่วนที่ 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 4-5	83
	ส่วนที่ 6 ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นของนักศึกษาต่อมหาวิทยาลัย	100
5	สรุป อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	117
	สรุปผลการวิจัย	118
	อภิปรายผลการวิจัย	123
	ข้อเสนอแนะสำหรับการประยุกต์ใช้ผลการวิจัย	142
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต	145

	หน้า
บรรณานุกรม	146
ภาคผนวก	164
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย	165
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	166

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ($N = 4,048$)	50
2	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลลักษณะประชากร	57
3	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามพฤติกรรมการเรียน	59
4	ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความผูกพันต่อการเรียน จำแนกตามข้อมูลลักษณะประชากร	63
5	ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย จำแนกตามข้อมูลลักษณะประชากร	65
6	ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำแนกตามเพศ	67
7	ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา	69
8	ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำแนกตามลำดับชั้นเฉลี่ยสะสม	71
9	ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของความผูกพันต่อการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีเพศแตกต่างกัน และการทดสอบค่า t เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความผูกพันต่อการเรียน	73
10	ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีเพศแตกต่างกัน และการทดสอบค่า t เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย	74

ตารางที่		หน้า
11	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ ความผูกพันต่อการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกัน	75
12	การเปรียบเทียบความแตกต่างของความผูกพันต่อการเรียนเป็นรายคู่ ระหว่างนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกัน	76
13	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกัน	77
14	การเปรียบเทียบความแตกต่างของความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยเป็นรายคู่ ระหว่างนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกัน	78
15	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ ความผูกพันต่อการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมแตกต่างกัน	79
16	การเปรียบเทียบความแตกต่างของความผูกพันต่อการเรียนเป็นรายคู่ ระหว่างกลุ่มที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมแตกต่างกัน	80
17	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมแตกต่างกัน	81
18	การเปรียบเทียบความแตกต่างของความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยเป็น รายคู่ระหว่างกลุ่มที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมแตกต่างกัน	82
19	ค่าสถิติพื้นฐานและค่าเมตริกสหสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อการเรียนและ ตัวพยากรณ์ 4 ชุด ได้แก่ ลักษณะประชากร ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย	84
20	ค่าสถิติพื้นฐานและค่าเมตริกสหสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย และตัวพยากรณ์ 4 ชุด ได้แก่ ลักษณะประชากร ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย	86

ตารางที่		หน้า
21	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ที่ปรับแก้ (Adjusted R Square) และการทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์การพยากรณ์	88
22	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของคะแนนดิบ (B) และสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β หรือ $Beta$) ในการพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียน และการทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์การถดถอย	91
23	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ที่ปรับแก้ (Adjusted R Square) และการทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์การพยากรณ์	95
24	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของคะแนนดิบ (B) และสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β หรือ $Beta$) ในการพยากรณ์ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย และการทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์การถดถอย	97

รายการภาพประกอบ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดของการวิจัย	6
2	แบบจำลองแสดงบริบทและผลลัพธ์ของความผูกพันของผู้เรียน	11
3	พัฒนาการของความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียน	22

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของการวิจัย

ความผูกพันของนักศึกษา (student engagement) เป็นสิ่งที่สะท้อนให้ทราบถึงความรู้สึกด้านบวกของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนและต่อมหาวิทยาลัยในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรการศึกษา การสอนของอาจารย์ การบริหารจัดการ กิจกรรมเสริมหลักสูตร สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมทั้งสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่รุ่นน้อง ความผูกพันของนักศึกษาไม่เพียงแต่จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักศึกษาที่แสดงออกในระหว่างที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับมหาวิทยาลัยในอนาคตอีกด้วย อย่างไรก็ตาม การศึกษาความผูกพันของนักศึกษาในการวิจัยนี้จะจำแนกออกเป็น 2 ด้าน คือ ความผูกพันต่อการเรียน (study engagement) และความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย (university engagement) ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งซึ่งเกี่ยวกับสภาวะทางจิตใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียน และมหาวิทยาลัยโดยภาพรวม

ความผูกพันต่อการเรียนของนักศึกษาคือการศึกษาที่นักศึกษามีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกิจกรรมการเรียนรู้ที่มหาวิทยาลัยได้จัดให้ (McCormick, Kinzie, & Gonyea, 2013) รวมทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อื่น ๆ ที่มีอยู่ในมหาวิทยาลัย (Vekkaila, Pyhältö, & Lonka 2014) ความผูกพันต่อการเรียนจึงมักทำให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการศึกษา (Carini, Kuh, & Klein, 2006; Salanova, Schaufeli, Martíneza, & Bresó, 2010) สามารถจัดการกับความเครียดในการเรียนได้ดี (Bruce, Omne-Pontén, & Gustavsson, 2010) และไม่ลาออกกลางคัน (Hughes & Pace, 2003) สำหรับความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยคือภาวะที่นักศึกษามีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งและภาคภูมิใจ มีความเต็มใจที่จะอุทิศตนและแนะนำผู้อื่นให้รู้จักมหาวิทยาลัย และปรารถนาที่จะอยู่ในมหาวิทยาลัยต่อไป ดังนั้น นักศึกษาที่มีคุณลักษณะทั้งสองประการดังกล่าว จึงมีพฤติกรรมที่ “รักการเรียน รักสถาบัน”

ด้วยเหตุนี้ ความเข้าใจถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดความผูกพันของนักศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะช่วยให้เข้าใจถึงพฤติกรรมการเรียน ความก้าวหน้าในการพัฒนาตนเอง และการลาออกจากมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ ยังมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการประเมินคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการหลักสูตร การพัฒนาอาจารย์และนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งมีปัญหาน่าจะเป็นแหล่งสะสม ค้นคว้า วิจัย และถ่ายทอดความรู้ตามหลักแห่งเสรีภาพทางวิชาการ โดยยึดมั่นในศีลธรรมและคุณธรรมเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ นอกจากนี้ ยังได้กำหนดว่า บัณฑิตแห่งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พึงฝึกฝนในการฝึกฝนตน เป็นผู้รู้จริง คิดเป็น ปฏิบัติได้ สามารถครองตน ครองคน ครองงาน ด้วยมโนธรรมและจิตสำนึกต่อสังคม สมดังพุทธสุภาษิตประจำมหาวิทยาลัยที่ว่า “อดทนนำ ทมยนุติ ปลูกจิตตา” หรือบัณฑิตทั้งหลายย่อมฝึกฝนตนเอง (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2560) ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าความผูกพันของนักศึกษาจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้นักศึกษามีการฝึกฝนตนเอง

ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้กำหนดปัจจัยที่น่าจะมีอิทธิพลต่อความผูกพันของนักศึกษา ครอบคลุมทั้งปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยและได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดตัวแปรในแต่ละกลุ่มปัจจัยเพื่อให้สามารถพยากรณ์ความผูกพันของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งจากการทบทวนเอกสารและการวิจัย พบว่า ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลที่น่าจะมีอิทธิพลต่อความผูกพันของนักศึกษา ได้แก่ ความเชื่อในความสามารถของตนและการมีจุดมุ่งหมายในชีวิต สำหรับปัจจัยทางสังคมซึ่งเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางสังคมของนักศึกษา ตัวแปรที่น่าจะมีอิทธิพลต่อความผูกพันของนักศึกษา ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมจากอาจารย์ที่ปรึกษา และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน ส่วนปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ตัวแปรที่น่าจะมีอิทธิพลต่อความผูกพันของนักศึกษา ได้แก่ หลักสูตรการศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตร การสอนของอาจารย์ สิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัย และภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย

การวิจัยนี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตามแนวทางที่เรียกว่า Education Criteria for Performance Excellence (EdPEX) ซึ่งให้ความสำคัญแก่นักศึกษา เนื่องจากผลของการวิจัยนี้จะทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ความผูกพันของนักศึกษาซึ่งจะนำไปสู่การวางแผนในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการ

การส่งเสริมสภาพแวดล้อมทางสังคม และการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาให้เป็นผู้ที่มีทั้ง ความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของ นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำแนกตามเพศ กลุ่มสาขาวิชา และลำดับชั้นเฉลี่ยสะสม
3. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่พยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อ มหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้จะครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับปัจจัยที่พยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนและ ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยประชากรของการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทุกคณะ ทุกชั้นปี

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ความผูกพันของนักศึกษา หมายถึง ภาวะทางจิตใจของนักศึกษาที่รู้สึกพึงพอใจและ มีความทุ่มเทในการเรียน รวมทั้งมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งและภาคภูมิใจในมหาวิทยาลัยของตน สำหรับในการวิจัยนี้ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ความผูกพันต่อการเรียน และความ ผูกพันต่อมหาวิทยาลัย

ความผูกพันต่อการเรียน หมายถึง ภาวะทางจิตใจของนักศึกษาที่รู้สึกพึงพอใจและ เต็มอิมในการเรียน ซึ่งสะท้อนให้เห็นจากการมีพลังเต็มเปี่ยม การอุทิศตน และการซึมซาบกับ การเรียน

ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย หมายถึง ภาวะทางจิตใจของนักศึกษาที่มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งและภาคภูมิใจ มีความเต็มใจที่จะอุทิศตนและแนะนำผู้อื่นให้รู้จักมหาวิทยาลัย และปรารถนาที่จะอยู่ในมหาวิทยาลัยต่อไป

ความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียน หมายถึง การรับรู้ของนักศึกษาว่าตนเองมีความสามารถที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนให้สำเร็จได้

การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต หมายถึง ภาวะที่นักศึกษามีความรู้สึกว่าตนเองมีจุดมุ่งหมายในการดำเนินชีวิต

การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว หมายถึง การรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างตนเองและครอบครัว ได้แก่ พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง โดยได้รับความช่วยเหลือ ดูแลเอาใจใส่ ให้กำลังใจ แสดงความห่วงใย เข้าใจ รับฟังและยอมรับ รวมทั้งให้คำแนะนำ การชี้แนะ ช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียน การทำกิจกรรมต่าง ๆ มีการให้รางวัลและคำชมเชย

การสนับสนุนทางสังคมจากอาจารย์ที่ปรึกษา หมายถึง การรับรู้ของนักศึกษาว่าอาจารย์ที่ปรึกษาให้การช่วยเหลือ ดูแลเอาใจใส่ ความไว้วางใจ และได้รับการปฏิบัติด้วยความเป็นธรรม มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ให้การยอมรับ เห็นคุณค่า ช่วยเหลือ ตอบคำถามและอธิบายในสิ่งที่ไม่เข้าใจ ให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยแก้ไขปัญหาหรือความผิดพลาดที่เกิดขึ้น

การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน หมายถึง การรับรู้ของนักศึกษาว่าตนเองมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ได้รับการปฏิบัติจากกลุ่มเพื่อนเป็นอย่างดี เพื่อนดูแลเอาใจใส่ ชื่นชม ให้กำลังใจ ให้การยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ช่วยเหลือกันทำงาน ให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียน ให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษาที่ดี

หลักสูตรการศึกษา หมายถึง การรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับความน่าสนใจของหลักสูตรหรือสาขาวิชาที่เลือกเรียน รวมถึงการรับรู้ถึงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ หลักสูตรให้สอดคล้องกับความคาดหวังของผู้เรียน

กิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง การรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับคุณค่าของกิจกรรมที่สาขาวิชา/คณะวิชา/มหาวิทยาลัยเชิญใหม่จัดเพื่อให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาศักยภาพในด้านต่าง ๆ อาทิ ด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และคุณธรรมจริยธรรม เป็นต้น

การสอนของอาจารย์ หมายถึง การรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพของอาจารย์ในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอน

ตลอดจนการมีกิจกรรมเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะทางวิชาการและ/หรือทักษะทางวิชาชีพ รวมถึงการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่รู้จักจริง คิดเป็น ปฏิบัติได้

สิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัย หมายถึง การรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสิ่งอำนวยความสะดวกที่มหาวิทยาลัยได้จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาในห้องเรียน เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องฉาย LCD ระบบเครื่องเสียง และการเชื่อมโยงเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ฯลฯ ตลอดจนสิ่งสนับสนุนต่าง ๆ ที่ช่วยส่งเสริมบรรยากาศที่ดีในการเรียน เช่น เครื่องปรับอากาศ แสงสว่าง และจำนวนโต๊ะ/เก้าอี้ที่เพียงพอและเหมาะสมกับการใช้งานในห้องเรียน ฯลฯ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียน เช่น การบริการของห้องสมุด การบริการสถานที่หรือมุมอ่านหนังสือที่มีความสะดวกและปลอดภัยตามจุดต่าง ๆ ในพื้นที่มหาวิทยาลัย และการบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ฯลฯ

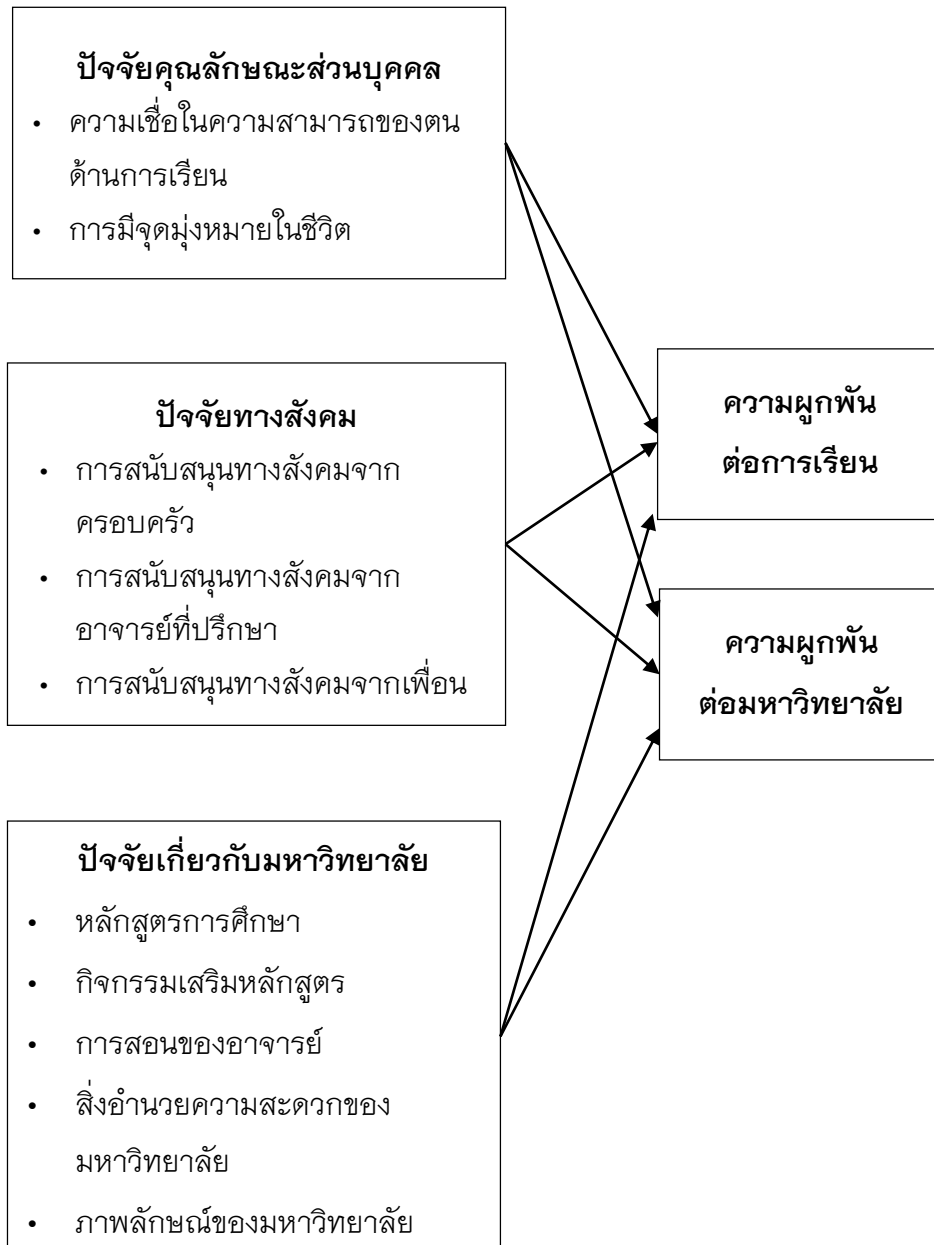
ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย หมายถึง ภาพรวมทั้งหมดของมหาวิทยาลัยที่เกิดขึ้นในจิตใจของนักศึกษา เป็นสิ่งที่นักศึกษารับรู้จากประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาในมหาวิทยาลัย

นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หมายถึง นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2559

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 3 กลุ่ม ดังนี้ (1) ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียน และการมีจุดมุ่งหมายในชีวิต (2) ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมจากอาจารย์ที่ปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน (3) ปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ได้แก่ หลักสูตร การศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตร การสอนของอาจารย์ สิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัย และภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีเพศแตกต่างกัน จะมีความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน
2. นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกัน จะมีความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน
3. นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมแตกต่างกัน จะมีความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน
4. ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยสามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่
5. ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยสามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทราบระดับและความแตกต่างของความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีลักษณะทางประชากร อันได้แก่ เพศ กลุ่มสาขาวิชา และระดับลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมแตกต่างกัน ซึ่งข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการวางแผนเพื่อที่จะส่งเสริมหรือพัฒนานักศึกษาแต่ละกลุ่มได้อย่างเหมาะสม
2. ทราบปัจจัยที่พยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการพิจารณาถึงปัจจัยสำคัญที่ควรส่งเสริมและพัฒนาเพื่อช่วยให้นักศึกษาเกิดความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย
3. ได้รับองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์สำหรับการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการและสภาพแวดล้อมทางสังคม และการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษา เพื่อให้ นักศึกษามีความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย “ปัจจัยพยากรณ์ความผูกพันของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่” คณะผู้วิจัย ได้มีการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย โดยจะขอนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย ได้แก่ ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย

ความผูกพันต่อการเรียน

ความผูกพันต่อการเรียนเป็นแนวคิดที่มีความสำคัญต่อวงการศึกษาทั้งต่อตัวของผู้เรียนเอง ครอบครัว นักการศึกษาและนักวิจัย เพราะการทำความเข้าใจถึงประสบการณ์และมุมมองของผู้เรียนนั้นมีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ที่จะเกิดต่อการศึกษาและสังคมได้ (Appleton, Christenson, & Furlong, 2008)

แนวคิดเกี่ยวกับความผูกพันนั้นมีหลากหลายแนวคิดและเป็นแนวคิดที่ประกอบไปด้วยหลายมิติ (multidimensional construct) ซึ่งอาจพิจารณาเป็นแบบสองมิติ คือ มิติทางด้านพฤติกรรม (behavioral) เช่น การทำพฤติกรรมเชิงบวก การมีความพยายาม การมีส่วนร่วมและ มิติทางด้านอารมณ์ (emotional or affective) เช่น ความสนใจ การรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งและการมีทัศนคติเชิงบวกต่อการเรียนรู้อื่น (Finn, 1989; Marks, 2000; Newmann, Wehlage, & Lamborn, 1992; Willms, 2003 cited in Appleton, Christenson, & Furlong, 2008) และความผูกพันอาจ

พิจารณาในมุมมองแบบสามมิติตามแนวคิดของ Fredericks, Blumenfeld, and Paris (2004) ที่เสนอว่าธรรมชาติของความผูกพันประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการดังต่อไปนี้

1. ความผูกพันเชิงพฤติกรรม (behavioral engagement) เป็นความผูกพันซึ่งแสดงออกด้วยการกระทำหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ตามลักษณะดังนี้

- พฤติกรรมทางบวก (positive conduct) อาทิ การกระทำตามข้อตกลงต่าง ๆ ที่กำหนดโดยสถานศึกษาและชั้นเรียนนั้น ๆ การไม่มีพฤติกรรมก่อกวนหรืองดการเข้าชั้นเรียน
- ความทุ่มเทกับการเรียนรู้และภารกิจทางการเรียน (involvement in learning and academic tasks) เช่น การมีความพยายาม ความมุ่งมั่น ความตั้งใจ ความใส่ใจ มีพฤติกรรมคำถามคำถามและการร่วมอภิปรายในชั้นเรียน
- การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน (participation in school-related activities) เช่น กิจกรรมกีฬาหรือการเป็นกรรมการโรงเรียน

2. ความผูกพันเชิงอารมณ์ (emotional engagement) หมายถึงปฏิกิริยาทางอารมณ์ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน เช่น ความสนใจ ความเบื่อหน่าย ความพึงพอใจ และความวิตกกังวลใจ ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่ง รู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญในสถาบันการศึกษา ตลอดจนมีทัศนคติต่อสถาบันการศึกษา เช่น ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสถาบัน ครูผู้สอน ภารกิจต่าง ๆ

3. ความผูกพันเชิงความคิด (cognitive engagement) หมายถึงการที่ผู้เรียนมีการกำกับตนเอง (self-regulation) มีกลยุทธ์ในการเรียนรู้ ความผูกพันเชิงความคิดจัดเป็นทุนทางจิตวิทยาในการเรียนรู้ เป็นความต้องการที่ทำการสิ่งต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น ชอบเรื่องที่ทำทลายความสามารถของตนเอง มุ่งแก้ปัญหาด้วยความยืดหยุ่น มีความพยายามทำงานหนักและมีการจัดการกับปัญหาเชิงบวกเมื่อเกิดความล้มเหลว

Appleton et al (2006) ยังได้เสนอว่า ความผูกพันของผู้เรียน (student engagement) ที่มีหลายมิตินั้น อาจประกอบไปด้วยความผูกพัน 4 ประเภท ได้แก่ ความผูกพันต่อการเรียน (academic) ความผูกพันเชิงพฤติกรรม (behavioral) ความผูกพันเชิงความคิด (cognitive) และ ความผูกพันทางจิตใจ (psychological) โดยความผูกพันต่อการเรียน (academic engagement) เป็นความผูกพันที่ถูกเพิ่มเข้ามาในภายหลังที่แสดงออกจากพฤติกรรมของผู้เรียนในการใช้เวลาในภารกิจหนึ่ง ๆ การลงทะเบียนเรียนเพื่อให้ได้หน่วยกิตครบตามแผนการสำเร็จการศึกษาและการทำการบ้านหรืองานที่ได้รับมอบหมาย โดยได้เสนอแบบจำลองความผูกพันของผู้เรียน 4

ประเภท ที่มีปัจจัยบริบททางสังคมที่มีอิทธิพลต่อความผูกพัน 3 ปัจจัย ได้แก่ ครอบครัว เพื่อน และสถานศึกษา (ดังภาพที่ 2)

1. ครอบครัวมีบทบาทในการสนับสนุนผู้เรียนในการสร้างแรงจูงใจและส่งเสริมด้านการเรียน การตั้งเป้าหมายและความคาดหวัง การดูแลและชี้แนะ ตลอดจนจัดหาทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้

2. เพื่อนมีบทบาทในเรื่องของการสร้างความคาดหวังทางการเรียน การมีค่านิยมร่วมกันเกี่ยวกับสถาบันการศึกษา การส่งเสริมความเชื่อและความพยายามในการเรียน รวมทั้งบทบาทของเพื่อนในการเป็นตัวอย่างในเรื่องของความมุ่งมั่น และการตั้งปณิธานในการเรียนรู้

3. สถานศึกษามีบทบาทในการสร้างบรรยากาศของสถานศึกษานั้น ๆ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และโปรแกรมการเรียนการสอน การสนับสนุนด้านสุขภาพจิต ความคาดหวังที่ชัดเจนและเหมาะสมของผู้สอน การจัดโครงสร้างของเป้าหมายในงานที่เหมาะสมกับความสามารถ รวมทั้งสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

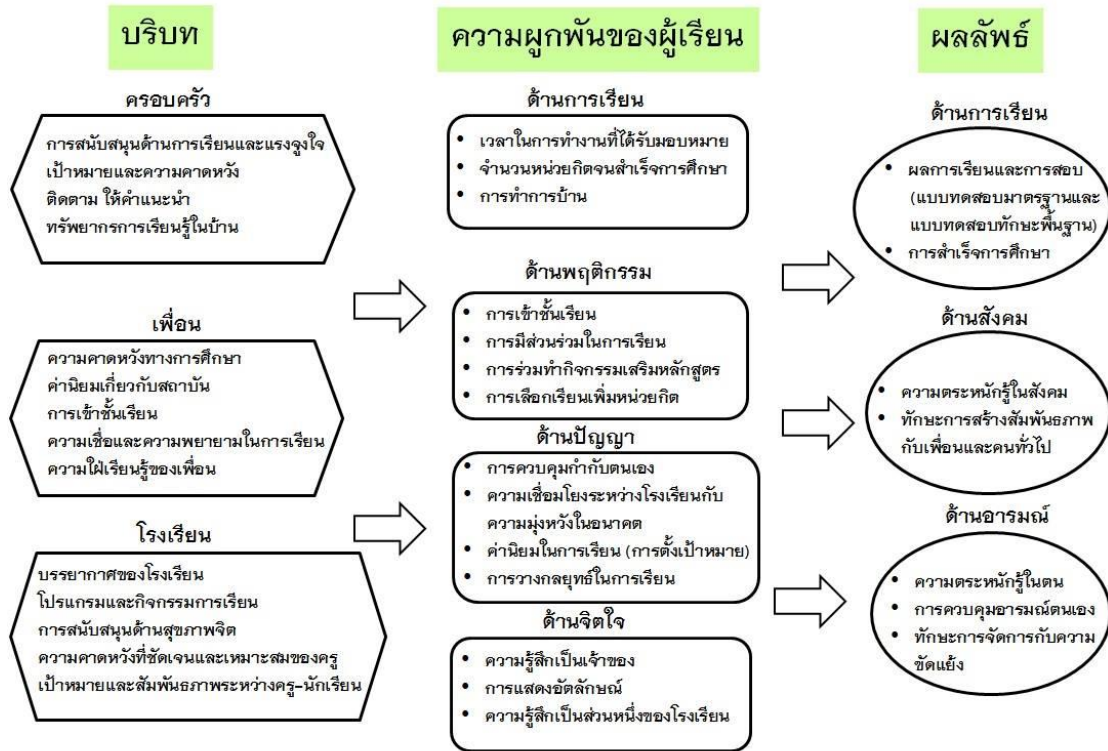
แบบจำลองดังกล่าว ได้อธิบายถึงผลที่เกิดจากความผูกพัน 3 ปัจจัยด้วยกัน ได้แก่

1. ผลทางด้านการเรียน ได้แก่ ผลการเรียน ผลการสอบความรู้และทักษะต่าง ๆ และการสำเร็จการศึกษา

2. ผลทางด้านสังคม ได้แก่ การมีความตระหนักรู้ต่อสังคม และการมีทักษะในการติดต่อสัมพันธ์กับเพื่อนและบุคคลอื่น ๆ

3. ผลทางด้านอารมณ์ ได้แก่ การมีความตระหนักรู้ในความรู้สึกของตนเอง การควบคุมอารมณ์ และการมีทักษะในการจัดการกับความขัดแย้ง

ภาพที่ 2 แบบจำลองแสดงบริบทและผลลัพธ์ของความผูกพันของผู้เรียน

ความผูกพันต่อการเรียนยังอาจพิจารณาได้จากมุมมองของ Schaufeli และคณะ ที่เสนอว่าความผูกพันต่อการเรียนเป็นแนวคิดที่พัฒนาต่อเนื่องจากความผูกพันต่องาน (work engagement) ซึ่งหมายถึงภาวะทางจิตใจของบุคคลที่รู้สึกพึงพอใจและเต็มอิมในงาน ซึ่งสะท้อนให้เห็นจากการมีพลังเต็มเปี่ยม การอุทิศตน การซึมซาบกับงาน (Schaufeli, Salanova, González-Romá, & Bakker, 2002) การมีพลังเต็มเปี่ยม หมายถึงการที่ผู้เรียนแสดงออกถึงการมีพลังในการเรียนในระดับสูง มีความมุ่งมั่นเข้มแข็งในการเรียน การอุทิศตนแสดงออกโดยการมีความเกี่ยวข้องกับการเรียนอย่างแน่นแฟ้น เห็นความสำคัญของการเรียนและมีความกระตือรือร้น ส่วนการซึมซาบเป็นการที่ผู้เรียนมีจิตใจจดจ่อกับการเรียนมีความสุขกับการทำกิจกรรมการเรียนต่าง ๆ ดังนั้น หากพิจารณาแนวคิดเกี่ยวกับความผูกพันต่อการเรียนของ Schaufeli และคณะ จึงพบว่าแนวคิดนี้มีความสอดคล้องกับแนวคิดอื่น ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว โดยที่องค์ประกอบของความผูกพันเชิงพฤติกรรมนั้นเทียบเคียงได้กับการมีพลังเต็มเปี่ยม ส่วน

องค์ประกอบของความผูกพันเชิงอารมณ์เทียบเคียงได้กับการอุทิศตน และองค์ประกอบของความผูกพันเชิงความคิดเทียบเคียงได้กับการซึมซาบกับการเรียน (Bakker, Vergel, & Kuntze, 2015)

มุมมองเกี่ยวกับความผูกพันต่อการเรียนตามแนวคิดของ Schaufeli และคณะ อาจอธิบายได้ด้วยเหตุผลที่ว่าภารกิจที่ต้องกระทำในการเรียนถือได้ว่าเป็นการทำงานชนิดหนึ่งไม่ว่าจะเป็นการเข้าฟังการบรรยายการทำงานที่อาจารย์มอบหมายและการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง นอกจากนี้ นักศึกษาก็มีบทบาทเช่นเดียวกับพนักงานในองค์กรที่จะต้องทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เช่น การสอบให้ผ่านทุกกระบวนวิชา การทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จตามกำหนดเวลา ฯลฯ (Salanova et al., 2010) การวิจัยในหมู่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาของ Frederick (1977) พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีการใช้เวลากว่า 75% ในการเรียน แต่นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีการใช้เวลาเพียง 51% ในการเรียนเท่านั้น นอกจากนี้ การวิจัยต่อมาอีกหลายเรื่องก็ได้พบว่าความผูกพันต่อการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการเรียนของนักศึกษา (Salanova, Llorens, Cifre, Martínez, & Schaufeli, 2003; Salanova et al., 2010)

ตามแนวคิดของแบบจำลองข้อเรียกร้อง-ทรัพยากรในงาน (The job demands-resources: JDR model) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่องาน ได้แก่ (1) ทรัพยากรในงาน (job resources) เช่น การสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา การมีอิสระในงาน ฯลฯ และ (2) ทรัพยากรส่วนบุคคล (personal resources) ซึ่งหมายถึงคุณลักษณะประชากรที่บ่งชี้ถึงการประเมินตนเองในทางบวกและความรู้สึกที่ว่าตนเองสามารถควบคุมและมีอิทธิพลต่อสภาพแวดล้อมได้ด้วย ตัวอย่างเช่น การมองโลกแง่ดี (optimism) ความเชื่อในความสามารถของตน (self-efficacy) ความสามารถในการฟื้นใจสู้สมดุส (resilience) และความภาคภูมิใจในตน (self-esteem) (Bakker, 2009) แนวคิดนี้สามารถประยุกต์ใช้ได้กับความผูกพันต่อการเรียนเช่นเดียวกัน กล่าวคือ ทรัพยากรในการเรียน (เช่น การสนับสนุนจากอาจารย์) มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อการเรียน (Salanova et al., 2010) นอกจากนี้ ยังพบว่าความผูกพันต่อการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อในความสามารถของตน (Phan & Ngu, 2014)

นอกจากทรัพยากรในงานและทรัพยากรส่วนบุคคลที่กล่าวถึงข้างต้นแล้ว การวิจัยยังได้พบว่า ความพึงพอใจต่อสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อการเรียนของนักศึกษาด้วย กล่าวคือ นักศึกษาที่มีความพึงพอใจมากต่อสถานศึกษาจะมีความผูกพันต่อการเรียนมากด้วยเช่นกัน (Caliskan & Mercangoz, 2013)

การวัดความผูกพันต่อการเรียน

การศึกษาเกี่ยวกับความผูกพัน (engagement) จำนวนมาก ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความผูกพันต่อการเรียนในมุมมองที่แตกต่างกัน และมีการวัดความผูกพันต่อการเรียนหลากหลายวิธี อาทิ ความผูกพันต่อการเรียนที่แบ่งเป็นด้านความคิด พฤติกรรม และอารมณ์ (Appleton, Christenson, Kim & Reschly, 2006, Fredericks, Blumenthal, & Paris, 2004) ที่ประเมินด้วยแบบวัดความผูกพันของผู้เรียนที่ชื่อว่า “The Student Engagement Instrument (SEI)” และมีการวัดความผูกพันของผู้เรียน โดยใช้วิธีการสังเกต (observation techniques) (Helme & Clarke, 2001; Turner, 1995 cited in Fredericks et al., 2004) รวมทั้งการประเมินความผูกพันของผู้เรียนที่มีต่อโรงเรียนในด้านทัศนคติและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน (Mosher & MacGowan, 1985 cited in Appleton, Christenson, Kim, & Reschly, 2006) และยังมีแบบวัดความผูกพันต่อการเรียนที่พัฒนามาจากแนวคิดเกี่ยวกับความผูกพันต่องาน

ในบรรดาแบบวัดความผูกพันต่อการเรียนจำนวนมาก หนึ่งในแบบวัดที่ถูกนำไปใช้มากที่สุด ได้แก่ แบบวัดความผูกพันต่อการเรียนของ Utrecht ซึ่ง Schaufeli และคณะ ได้ปรับแบบวัดความผูกพันต่องานที่ชื่อ “Utrecht Work Engagement Survey (UWES)” มาใช้สำหรับวัดความผูกพันต่อการเรียนสำหรับนักเรียนและนักศึกษา (UWES student form) แบบวัดความผูกพันต่อการเรียนของ Schaufeli และคณะ ประกอบด้วย 3 มาตรการย่อย ที่วัดความผูกพันต่อการเรียนในมิติเดียวกับการวัดความผูกพันต่องาน ได้แก่ มิติของการมีพลังเต็มเปี่ยม การอุทิศตน และการซึมซาบกับการเรียน

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้เลือกใช้แบบวัดความผูกพันต่อการเรียน (UWES-SF) ของ Schaufeli และคณะ ที่ปรับมาจากแบบวัดความผูกพันต่องาน (UWES-WF) เนื่องจากเป็นแบบวัดคุณลักษณะทางจิตวิทยาที่ได้มีการนำไปใช้วัดความผูกพันในบุคคลมาแล้วมากกว่า 30,000 คน ในหลายประเทศ และผลที่ได้จากการศึกษาเหล่านั้นบ่งชี้ว่าแบบวัดดังกล่าวมีคุณภาพดีในแง่ของความสอดคล้องภายใน ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและความสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถาม ตลอดจนโครงสร้างทั้งสามองค์ประกอบของความผูกพัน ได้รับการยืนยันว่าเป็นแบบวัดที่ดีกว่าแบบวัดที่มีโครงสร้างเดียว อีกทั้งแบบวัดความผูกพันต่อการเรียน (UWES-SF) ได้ถูกใช้ในการวิจัยที่มีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนนักศึกษามาแล้วในหลายประเทศ (Çapri, Gündüz, & Akbay, 2017)

ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย

ในปัจจุบัน เรื่องของความผูกพันต่อสถาบันการศึกษาเป็นแนวคิดที่มีผู้ศึกษาค้นคว้า และให้ความสำคัญอย่างมาก ในทุกระดับการศึกษา ดังจะเห็นได้จากการมีผู้ศึกษาวิจัยภายใต้ ชื่อเรียกและนิยามที่แตกต่างกันไป อาทิ ความผูกพันต่อสถาบัน (institutional commitment) (Davidson, Beck, & Grisaffe, 2015) ความผูกพันต่อโรงเรียน (school engagement) (Fernández-Zabala, Goñi, Camino, & Zulaika, 2016; Fredericks, Bluemenfeld, & Paris, 2004; Gutiérrez, Tomás, Romero, & Barrica, 2017; Wonglorsaichon, Wongwanich, & Wiratchai, 2014) ความผูกพันต่อวิทยาลัย (commitment to college) (Hackman & Dysinger, 1970) และ ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย (นักรบ หมี่แสน, จารุวรรณ สกุลคู, อรรถพร โพธิสุข, และสุชาติา สุธรรมรักษ์, 2557; ศศิธร วงศ์ประเสริฐ, 2547) อีกทั้งยังพบว่า มีการศึกษาความผูกพันของ นักศึกษาต่อสถาบันการศึกษาในประเทศไทย โดยเป็นการศึกษาสถาบันในระดับย่อยลงไป เช่น ความผูกพันต่อคณะที่ศึกษา (จุฑารัตน์ ทิพย์บุญทรัพย์, และศศิธร โรจน์สงคราม, 2560; อารี บัวเพชร, จุฑามาต ชัยวรพร, และคิวนพร พิสิษฐ์ศักดิ์, 2559)

แม้ว่าจะมีการใช้ชื่อเรียกที่แตกต่างกันออกไป แต่จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการศึกษาค้นคว้าในเรื่องดังกล่าว คือ การศึกษาแนวโน้มทางด้านทัศนคติและพฤติกรรมของผู้เรียนที่มีต่อสถาบันการศึกษา การจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมต่าง ๆ ของสถาบัน ความผูกพันของนักศึกษาไม่เพียงแต่จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกในระหว่างการศึกษาอยู่ในสถาบันเท่านั้น แต่ยังมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา กับสถาบันในอนาคตด้วย ซึ่งจะสะท้อนได้จากการที่นักศึกษาแสดงถึงความตั้งใจในการใช้ความพยายามทำทุกอย่างเพื่อสถาบันของตนเอง (ศศิธร วงศ์ประเสริฐ, 2547)

Neumann, Yoram, and Neumann (1984 อ้างใน ดลฤดี เพชรขว้าง, และนันทิกา อนันต์ชัยพัทธนา, 2552) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความผูกพันต่อสถาบันของนักศึกษาว่า ความผูกพันต่อสถาบันของนักศึกษาจะสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อสถาบันในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ และการจัดประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ของสถาบัน ซึ่งความผูกพันต่อสถาบันของนักศึกษาจะเห็นได้จากการที่นักศึกษาได้แสดงออกถึงความตั้งใจใช้ความพยายามที่จะทำทุกอย่างเพื่อสถาบัน

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ให้คำนิยาม ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษา คือการที่นักศึกษามีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งและภาคภูมิใจ มีความเต็มใจที่จะอุทิศตนและแนะนำผู้อื่นให้

รู้จักมหาวิทยาลัย และปรารถนาที่จะอยู่ในมหาวิทยาลัยต่อไป ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นรูปแบบของความผูกพันต่อองค์การ (organizational commitment) ซึ่งเป็นภาวะที่บุคคลมีความรู้สึกยึดมั่นในองค์การของตน ยอมรับเป้าหมายขององค์การ เต็มใจที่จะทุ่มเทความอุตสาหะในการทำงานให้แก่องค์การ และปรารถนาที่จะอยู่ในองค์การต่อไป (Mowday, Steers, & Porter, 1979)

ความผูกพันต่อองค์การเป็นแนวคิดที่มีผู้ศึกษาและให้นิยามไว้หลากหลาย (Mowday, Steers, & Porter, 1979) แต่จุดเน้นของนิยามเหล่านั้นคือ การแสดงออกของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความผูกพัน อันสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลมีการประพฤติปฏิบัติหรือการกระทำต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงตนเองกับองค์การ นอกจากนี้ แนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ เกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์การ ยังได้ให้นิยามของความผูกพันในแง่ของทัศนคติ ความผูกพันในเชิงของทัศนคตินั้นแสดงถึงสภาวะที่สมาชิกขององค์การยอมรับในองค์การและเป้าหมายขององค์การนั้น ๆ รวมทั้งบุคคลมีความปรารถนาที่จะอยู่ในองค์การต่อไป เพื่อช่วยนำพาให้เป้าหมายขององค์การได้บรรลุผลสำเร็จ Mowday, Steers, and Porter (1979) ได้กล่าวว่า ความผูกพันต่อองค์การอาจแสดงออกได้ใน 3 ลักษณะ ดังนี้ 1) สมาชิกมีการยอมรับและมีความเชื่อมั่นอย่างมากในเป้าหมายและค่านิยมขององค์การ 2) สมาชิกมีความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อองค์การ และ 3) สมาชิกมีความปรารถนาอย่างยิ่งที่จะเป็นสมาชิกขององค์การต่อไป

ความผูกพันของสมาชิกต่อองค์การเป็นคุณลักษณะหนึ่งที่ชี้วัดความสำเร็จขององค์การ เพราะความผูกพันนั้นจะช่วยเพิ่มผลผลิตของงาน (productivity) ให้สูงขึ้น และลดอัตราการลาออกจากองค์การ หากพิจารณาในแง่ของสถาบันการศึกษาก็เช่นเดียวกับมุมมองขององค์การต่าง ๆ เนื่องจากมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมความผูกพันของนักศึกษาต่อสถาบันเช่นกัน (Davidson, Beck, & Grisaffe, 2015) มีหลักฐานการวิจัยหลายเรื่องที่ระบุว่า ผู้เรียนที่มีความผูกพันต่อสถาบันการศึกษาในระดับสูง จะได้ลำดับขั้นที่สูงกว่าและมีแนวโน้มที่จะสำเร็จการศึกษาได้มากกว่าผู้เรียนที่มีความผูกพันต่อสถาบันน้อยกว่า (Rechly & Christenson, 2006; van Rooij, Jansen, & van de Grift, 2017) ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สามารถใช้พยากรณ์การคงอยู่หรือลาออกจากมหาวิทยาลัยได้ กล่าวคือ นักศึกษาที่มีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยสูง มีแนวโน้มที่จะคงอยู่ในมหาวิทยาลัย แต่ถ้ามีความผูกพันต่ำ มีแนวโน้มที่จะลาออกจากมหาวิทยาลัยก่อนที่จะสำเร็จการศึกษา

การวิจัยพบว่าความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษาขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการดังต่อไปนี้ (Beal & Noel, 1980)

1. คุณลักษณะของนักศึกษา เช่น ความสามารถด้านวิชาการ ภูมิหลังของนักศึกษา ปณิธานส่วนตัว ฯลฯ
2. ลักษณะของสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัย ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาในมหาวิทยาลัย
3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับสถาบัน

การวัดความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย

ในปัจจุบันมีการใช้แบบวัดความผูกพันต่อองค์กรหรือสถาบันหลายแบบวัด เช่น แบบวัดความผูกพันต่อองค์กรของ Allen and Meyer (1997) แบบวัดความผูกพันต่อองค์กรของ Mowday, Steers, and Porter (1979) หรือในสถาบันการศึกษาก็มีผู้ใช้แบบวัดความผูกพันต่อสถาบันที่มีชื่อว่า “College Persistence Questionnaire” (Davidson et al., 2009 cited in Davidson, Beck, & Grisaffe, 2015)

ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้พัฒนาแบบวัดความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยตามแนวคิดของ Mowday, Steers, and Porter (1979) ซึ่งครอบคลุมคุณลักษณะของความผูกพันต่อองค์กรตามที่ได้เสนอไว้ก่อนหน้านี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย

Ansong, Okumu, Bowen, Walker, and Eisensmith (2017) ทำการศึกษาบทบาทของพ่อแม่ เพื่อนร่วมชั้นเรียน และครูในการสนับสนุนความผูกพันของผู้เรียน ในแง่ของความผูกพันเชิงอารมณ์และพฤติกรรม ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนจากเพื่อนร่วมชั้นเรียนมีความสัมพันธ์อย่างมากที่สุดต่อความผูกพันของผู้เรียน รองลงมา คือ การสนับสนุนจากพ่อแม่

Gutiérrez, Tomás, Romero, and Barrica, (2017) ศึกษาเรื่อง การรับรู้การสนับสนุนทางสังคม ความผูกพันต่อโรงเรียนและความพึงพอใจต่อโรงเรียนในผู้เรียนอายุ 14–22 ปี จำนวน 2,028 คน พบว่า การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมที่เกี่ยวกับการเรียนจากครู ครอบครัว และเพื่อน มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจต่อโรงเรียน โดยมีความผูกพันต่อโรงเรียนเป็นตัวแปรสื่อ โดยที่การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวและครูมีความสัมพันธ์กับความผูกพันและความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ Collie,

Martin, Papworth, and Ginns (2016) ที่ศึกษาในผู้เรียนที่มีอายุในช่วง 11-19 ปี จำนวน 3,232 คน ในสหรัฐอเมริกา แคนาดา และสหราชอาณาจักร พบว่า การรับรู้ของผู้เรียนเกี่ยวกับสัมพันธภาพที่มีต่อครู พ่อแม่ และเพื่อน มีความสัมพันธ์กับการตั้งเป้าหมายส่วนบุคคลและความผูกพันต่อการเรียนในด้านความคิด พฤติกรรม และอารมณ์

Ketonen, Haarala- Muhonen, Hirsto, Hänninen, Wähälä, and Lonka (2016) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความผูกพันต่อการเรียนกับการประสบความสำเร็จในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศฟินแลนด์ โดยคณะผู้วิจัยมีความเห็นว่า การมีความผูกพันต่อการเรียนนั้นคือการที่ผู้เรียนมีการให้ความหมายต่อตนเอง (personal meaning) และการมีแรงจูงใจในการเรียน มีความเต็มใจและความสามารถในการกำกับตนเอง การที่ผู้เรียนมีการให้ความหมายต่อตนเองนั้น จะเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจและยึดมั่นต่อสิ่งท้าทายต่าง ๆ ความสนใจของนักศึกษานั้น อาจแสดงออกต่อเนื้อหาวิชาที่เรียนหรือบางคนอาจมีความสนใจต่อความรู้ที่จะนำไปใช้ประกอบอาชีพในอนาคต แต่ไม่ว่าจะเป็นความสนใจในแบบใดก็ตาม พบว่าผู้เรียนในทั้งสองแบบประสบความสำเร็จมากกว่าผู้เรียนที่ยังคงค้นหาความหมายต่อตนเองในการเรียน (Mäkinen et al., 2004 cited in Ketonen et al., 2016) การศึกษาของ Ketonen และคณะ พบว่าผู้เรียนที่ไม่มีความผูกพัน (disengaged students) จะไม่มีความเชื่อมั่นต่อทางเลือกในอาชีพของตน ไม่เห็นความสำคัญของสาขาวิชาที่เรียน ส่วนผู้เรียนที่แปลกแยก (alienated students) จะไม่มีความเชื่อมั่นต่อทางเลือกในอาชีพและไม่สนใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน จากผลการวิจัย ผู้เรียนทั้งสองแบบมีปัญหาในการกำกับตนเองในการเรียน มีความผูกพันต่อการเรียนต่ำ

การวิจัยของ จุฑารัตน์ ทิพย์บุญทรัพย์, และศศิธร โรจนสงคราม (2560) ที่ศึกษาความผูกพันของนักศึกษาต่อวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาวิทยาลัยนานาชาติชั้นปีที่ 1-4 ประจำปีการศึกษา 2557-2558 จำนวน 358 คน ผลการวิจัยพบว่า ความผูกพันของนักศึกษาต่อวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดลอยู่ในระดับมาก โดยมีปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อวิทยาลัย ได้แก่ ความภาคภูมิใจต่อวิทยาลัย สภาพแวดล้อมในวิทยาลัย ความผูกพันต่ออาจารย์ ความผูกพันต่อเจ้าหน้าที่ ความผูกพันต่อรุ่นพี่รุ่นน้อง และความผูกพันต่อเพื่อน

อารี บัวแพร, จุฑามาศ ชัยวรพร, และศิวพร พิธิษฐ์ศักดิ์ (2559) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า นักศึกษาคณะเวชศาสตร์เขตร้อนส่วนใหญ่มีความผูกพันต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อนใน

ระดับมาก นักศึกษาส่วนใหญ่มีความทุ่มเทต่อคณะและมีความศรัทธาต่อคณะในระดับมาก และมีความจงรักภักดีต่อคณะในระดับมากที่สุด ปัจจัยส่วนบุคคล แรงจูงใจ ความคาดหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพ และการสนับสนุนการศึกษามีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อคณะ ทัศนคติมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผูกพันต่อคณะในระดับสูงและมีความสัมพันธ์กับความศรัทธา ความทุ่มเท และความจงรักภักดี

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยคาดว่าปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียนและการมีจุดมุ่งหมายในชีวิต ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมจากอาจารย์ที่ปรึกษา และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ได้แก่ หลักสูตร การศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตร การสอนของอาจารย์ สิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัย และภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย น่าจะมีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย

ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล

ความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียน

Bandura (1977) ได้นำเสนอโมเดลเกี่ยวกับความเชื่อในความสามารถของตน (self-efficacy) เป็นครั้งแรกในบทความเรื่อง “Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change” โดยให้ความหมายว่า หมายถึงความเชื่อของบุคคลว่าตนเองมีความสามารถกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งได้สำเร็จตามเป้าหมายได้หรือไม่ นับตั้งแต่นั้นมา ก็มีการวิจัยมากมายเกี่ยวกับความเชื่อในความสามารถของตนในบริบทต่าง ๆ

Bandura (1977) ได้สรุปว่า ความเชื่อในความสามารถของตนเป็นกระบวนการประเมินตนเอง ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อบุคคลในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การเลือกกระทำพฤติกรรม บุคคลมีแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงงานหรือสถานการณ์ที่เชื่อว่าเกินความสามารถของตน ในทางตรงข้าม บุคคลจะเลือกทำงานหรือกิจกรรมหนึ่ง ๆ ถ้าเชื่อว่าตนเองมีความสามารถพอเพียงที่จะทำงานนั้นให้สำเร็จ บุคคลที่มีความเชื่อในความสามารถของตนสูง จะเลือกงานที่มีลักษณะท้าทาย ในขณะที่บุคคลที่มีความเชื่อในความสามารถของตนต่ำ จะหลีกเลี่ยงงานที่มีลักษณะท้าทาย และขาดความมั่นใจในตนเอง

2. การใช้ความพยายามและความมุ่งมั่น ความเชื่อในความสามารถของตนจะเป็นสิ่งกำหนดความพยายามและความมุ่งมั่นของบุคคลเมื่อเผชิญกับอุปสรรค บุคคลที่มีความเชื่อในความสามารถของตนสูง จะมีความกระตือรือร้นและมีความพยายามในการทำงานสูงกว่าผู้ที่มีความเชื่อในความสามารถของตนต่ำ

3. กระบวนการคิดและปฏิกิริยาทางอารมณ์ บุคคลที่มีความเชื่อในความสามารถของตนสูง จะรู้สึกสงบเมื่อเผชิญกับงานที่ยาก และจะกระตุ้นตนเองให้ใช้ความพยายามต่อสู้กับอุปสรรค ในขณะที่บุคคลที่มีความเชื่อในความสามารถของตนต่ำ จะรับรู้ว่ามีสิ่งต่าง ๆ มีความยากมากกว่าความเป็นจริง ซึ่งนำไปสู่ความเครียด ความหดหู่ และความคิดแก้ไขปัญหามาแบบแคบ ๆ

4. ความยอมรับต่อผลที่เกิดจากการกระทำของตน บุคคลที่มีความเชื่อในความสามารถของตนสูงจะยอมรับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตน ความล้มเหลวจะเป็นบทเรียนให้บุคคลนำมาแก้ไขเพื่อก่อให้เกิดความสำเร็จในอนาคต ในขณะที่บุคคลที่มีความเชื่อในความสามารถของตนต่ำ จะรอยคอยความสำเร็จ ฝากความหวังไว้กับโชคชะตาหรือพรหมลิขิต

ดังนั้น ความเชื่อในความสามารถของตนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะความสำเร็จของบุคคลจำเป็นต้องอาศัยการทุ่มเทความพยายามและความยืนหยัดในการกระทำสิ่งต่าง ๆ อย่างไม่ย่อท้อ ความเชื่อในความสามารถของตนมีลักษณะจำเพาะตามประเภทของกิจกรรม กล่าวคือ บุคคลจะประเมินความสามารถของตนโดยขึ้นอยู่กับประเภทของกิจกรรมที่ตนต้องเผชิญ ตัวอย่างเช่น ผู้ที่มีความเชื่อในความสามารถของตนสูงในการเล่นดนตรี อาจจะมี ความเชื่อในความสามารถของตนต่ำในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ก็ได้ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องระบุอย่างชัดเจนว่าเป็นความเชื่อในความสามารถด้านใด

ในเชิงการศึกษา ความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียน (academic self-efficacy) เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา เนื่องจากเป็นการรับรู้

ของนักศึกษาว่าตนเองมีความสามารถที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนให้สำเร็จได้ตามเป้าหมาย (Midgley et al., 2000) ความเชื่อนี้จะส่งผลต่อความทุ่มเทและความยืนหยัดต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้นในการเรียน

แหล่งที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียน

การวิจัยได้พบว่าแหล่งที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการด้านความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียนมีอยู่ด้วยกันหลายประการ ดังจะได้อธิบายดังต่อไปนี้

1. ครอบครัว ครอบครัวที่ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี มีส่วนช่วยให้เด็กมีความเชื่อในความสามารถของตน (Bandura, 1997; Meece, 1997) กล่าวคือ หากเปิดโอกาสให้เด็กได้พบกับสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นความใคร่รู้และท้าทายความสามารถ เด็กจะเกิดแรงจูงใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งส่งผลให้เกิดความรู้และทักษะใหม่ ๆ การวิจัยได้พบว่าครอบครัวที่มีบรรยากาศอบอุ่น และสนับสนุนให้เด็กได้เล่นและเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ จะกระตุ้นให้เด็กมีพัฒนาการด้านปัญญาอย่างรวดเร็ว (Meece, 1997) นอกจากนี้ การที่พ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดการกับปัญหา และแสดงความมุ่งมั่นพยายามในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ก็มีมีส่วนช่วยเสริมสร้างความเชื่อในความสามารถของตนของเด็กเช่นกัน

2. เพื่อน อิทธิพลจากเพื่อนมีส่วนสำคัญต่อการสร้างความเชื่อในความสามารถของตน กล่าวคือ การได้เห็นแบบอย่างความสำเร็จจากตัวแบบที่มีความคล้ายคลึงกันกับตนเอง ทำให้เด็กเกิดแรงจูงใจที่จะกระทำตามแบบอย่างนั้น (Schunk, 1987) นอกจากนี้ การมีเครือข่ายเพื่อนในวัยเดียวกันและมีความคล้ายคลึงกัน จะสนับสนุนให้เกิดการเลียนแบบอย่างกัน การปรึกษาพูดคุยกันในกลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อการเลือกตัดสินใจกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ของเด็ก ซึ่งปรากฏว่าเด็กมักจะเลือกกระทำสิ่งที่มีความคล้ายคลึงกัน (Berndt & Keefe, 1992)

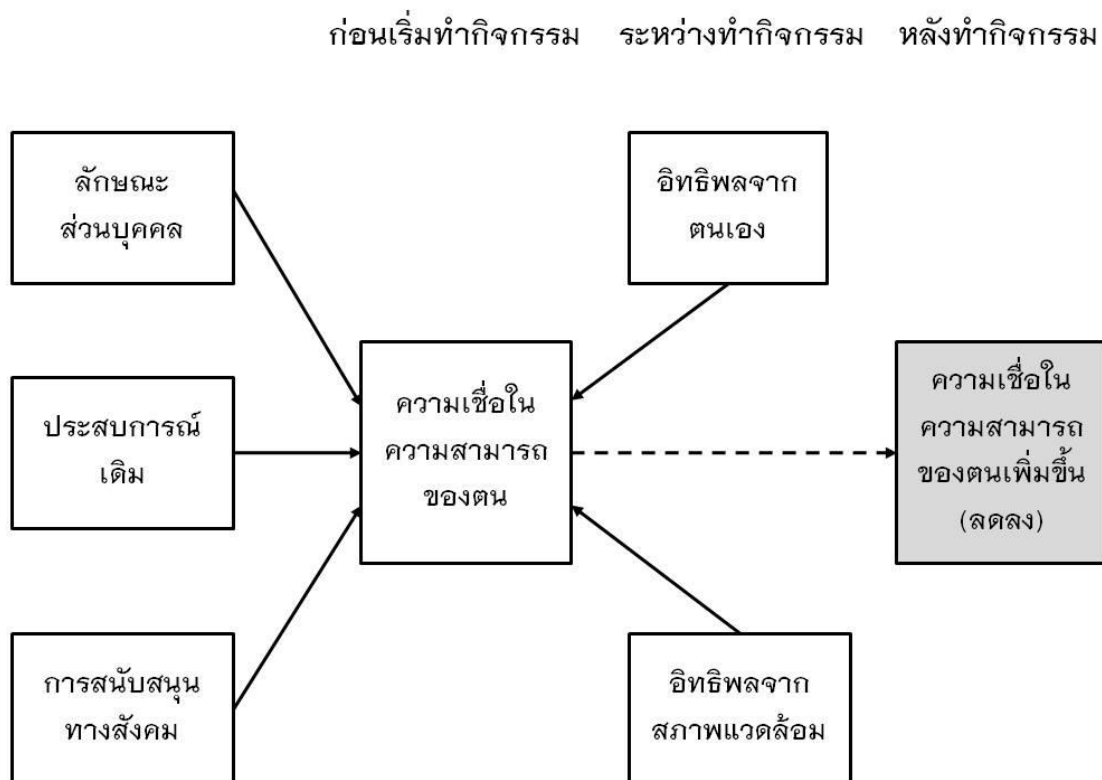
3. โรงเรียน การวิจัยได้พบว่าความเชื่อในความสามารถของตนมีแนวโน้มที่จะลดต่ำลงเมื่อเด็กเรียนในชั้นที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ (Pintrich & Schunk, 1996) ซึ่งสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดแนวโน้มเช่นนี้ ได้แก่ การแข่งขันที่เพิ่มมากขึ้น การให้เกรดแบบอิงกลุ่ม การที่ครูให้ความสนใจต่อนักเรียนแต่ละคนน้อยลง และความเครียดที่เกิดจากการย้ายโรงเรียน นอกจากนี้ การจัดกลุ่มนักเรียนจำแนกตามความสามารถและการเปรียบเทียบทางสังคม ก็มีมีส่วนทำให้เด็กมีความเชื่อในความสามารถของตนลดลง หากถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มความสามารถต่ำหรือมีความสำเร็จ

ในการเรียนน้อยกว่า การวิจัยของ Hutchison–Green, Follman, and Bodner (2008) ซึ่งศึกษา นักศึกษาวិศวะกรรมศาสตร์ชั้นปีที่ 1 ได้พบว่าการเปรียบเทียบความสำเร็จในการเรียนกับเพื่อนมี อิทธิพลโดยตรงต่อความเชื่อในความสามารถของตนของนักศึกษาเหล่านี้ กล่าวคือ นักศึกษา เหล่านี้จะมีความเชื่อในความสามารถของตนลดลง หากรับรู้ว่าคุณเองมีความสามารถต่ำกว่า เพื่อนในกลุ่ม

พัฒนาการของความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียน

ความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียนจะเพิ่มขึ้นหรือลดลงก็ได้ จาก ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับ จากภาพที่ 3 ในช่วงก่อนการทำกิจกรรมการเรียน นักศึกษาแต่ละคนจะมีระดับความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียนที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นผลมาจากการมีลักษณะส่วนบุคคล ประสบการณ์เดิม และการสนับสนุนทางสังคมที่แตกต่างกัน เมื่อ นักศึกษาเริ่มทำกิจกรรมการเรียน พวกเขาจะได้รับอิทธิพลทั้งจากตนเอง (เช่น การตั้งเป้าหมาย การประมวลข้อมูล) และจากสภาพแวดล้อม (เช่น การให้ข้อมูลย้อนกลับจากอาจารย์ รางวัลที่ได้รับ) ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้นักศึกษารับรู้ว่าคุณเองเรียนได้ดีเพียงไร ความเชื่อในความสามารถ ของตนด้านการเรียนจะเพิ่มขึ้น เมื่อนักศึกษารับรู้ว่าคุณเองสามารถทำกิจกรรมการเรียนได้ดี หรือมีทักษะดีขึ้น ในทางตรงข้าม นักศึกษาอาจมีความเชื่อในความสามารถของตนด้านการ เรียนลดลงได้เช่นกัน หากรับรู้ว่าคุณเองไม่สามารถทำกิจกรรมการเรียนได้ดีเท่าที่ควร

ภาพที่ 3 พัฒนาการของความเชื่อในความสามารถของตนเองด้านการเรียน

ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อในความสามารถของตนเองด้านการเรียนกับความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย

ตามแนวคิดของแบบจำลองความผูกพันต่องาน (Job Demands–Resources Model) ความเชื่อในความสามารถของตนเองได้ช่วยเพิ่มทรัพยากรส่วนบุคคล (personal resources) ซึ่งหมายถึงการประเมินตนเองเชิงบวก อันมีผลทำให้บุคคลรู้สึกว่าคุณมีความสามารถในการควบคุมและสร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้ (Bakker, Demerouti, & Sanz–Vergel, 2014) ดังนั้น นักศึกษาที่มีความเชื่อในความสามารถด้านการเรียน จึงรู้สึกว่าตนเองสามารถควบคุมสิ่งแวดล้อมได้ และรู้สึกว่าความยากลำบากในการเรียนนั้นเป็นความท้าทายที่สามารถเอาชนะได้ นักศึกษาที่มีระดับความเชื่อในความสามารถของตนเองด้านการเรียนสูง มักจะมีความทุ่มเทพยายามมากกว่าเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ตนปรารถนา และมีความยืดหยุ่นต่อคตทนมมากกว่าเมื่อต้อง

เผชิญกับความยากลำบากในการเรียน (Schunk & Zimmerman, 2006) ในทางตรงข้าม นักศึกษาที่ขาดความเชื่อในความสามารถด้านการเรียน จะยอมแพ้ต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้นโดยไม่พยายามต่อสู้หรือหาหนทางแก้ไขปัญหา (Salanova, Schaufeli, Martínez, & Bresó, 2010) การวิจัยของ Salanova, Lorente, Chambel, and Martínez (2011) ได้พบว่าความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียนมีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ความผูกพันต่อการเรียน และผลการเรียนของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ Ouweneel, LeBlanc, and Schaufeli (2011) ซึ่งพบว่านักศึกษาที่มีความเชื่อในความสามารถของตนในระดับสูง มีความหวังและการมองโลกในแง่ดี จะมีความผูกพันต่อการเรียนอยู่ในระดับสูงที่สุด นอกจากนี้ การวิจัยในอดีตยังได้พบผลที่สอดคล้องกันว่า ความเชื่อในความสามารถของตนสามารถทำนายความสำเร็จในการเรียนและเกรดเฉลี่ยได้เป็นอย่างดี (Bong, 2008; Klomegh, 2007)

ความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างความเชื่อในความสามารถของตนกับความผูกพันต่อองค์การ อาจตีความได้จากสิ่งที่ Bandura (1997) ได้กล่าวไว้ว่าความเชื่อในความสามารถของตนเป็นความสามารถของบุคคลในการฟื้นจิตใจจากความยากลำบากที่ได้รับในการทำงาน (resilience to adversity) ดังนั้น บุคคลที่สามารถฟื้นจิตใจได้ดี จึงมีความผูกพันต่อองค์การ ซึ่งการวิจัยที่ผ่านมาก็ได้พบว่าความเชื่อในความสามารถของตนมีอิทธิพลทางบวกต่อความผูกพันต่อองค์การ (Bozeman, Perrewé, Hochwarter, & Brymer, 2001; Schyns & Collani, 2002)

ดังนั้น การวิจัยนี้จึงมีสมมติฐานว่า ความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียนสามารถพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต

แม้ว่านักจิตวิทยาจะให้ความหมายของการมีจุดมุ่งหมายในชีวิตไว้อย่างหลากหลาย แต่ ล้วนมีองค์ประกอบ 3 ประการที่เหมือนกันคือ ความยึดมั่นผูกพัน (commitment) การมุ่งเป้าหมาย (goal-directedness) และความรู้สึกมีความหมาย (personal meaningfulness) (Bronk, 2014) ดังนั้น จึงอาจให้ความหมายของการมีจุดมุ่งหมายในชีวิตว่าเป็น การที่บุคคลมีความตระหนักรู้ในตนเองว่า ตนเองต้องการจะกระทำการใดที่มีความสำคัญหรือมีความหมายต่อตนเองให้บรรลุผลสำเร็จ การมีจุดมุ่งหมายในชีวิตเป็นมโนทัศน์สำคัญในจิตวิทยาเชิงบวก โดย Frankl (1959) เป็นผู้ริเริ่มแนวความคิดเกี่ยวกับการมีจุดมุ่งหมายในชีวิต ทั้งนี้มีพื้นฐานมาจาก

การที่เขาเป็นผู้รอดชีวิตจากค่ายกักกันชาวยิวในสงครามโลกครั้งที่ 2 ประสบการณ์ในค่ายกักกันทำให้เขาเชื่อว่าแรงจูงใจสำคัญของมนุษย์คือการค้นหาความหมายของชีวิต โดยการค้นพบความหมายของชีวิตของแต่ละบุคคลมาจาก 3 แนวทางคือ ประการแรก บุคคลได้สร้างหรือกระทำบางสิ่งบางอย่างที่มีความสำคัญต่อตนเอง ขณะที่กำลังทำงาน เรียนหนังสือ หรือกระทำกิจกรรมอื่น ๆ ในชีวิตประจำวัน ประการที่สอง บุคคลอาจค้นพบความหมายโดยผ่านการมีประสบการณ์หรือมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และประการที่สาม บุคคลอาจค้นพบความหมายของชีวิตโดยการจัดการหรือเอาชนะความทุกข์ยาก บุคคลที่ไม่สามารถค้นหาความหมายของชีวิตได้ จะเผชิญกับภาวะ “สูญญากาศของการดำรงอยู่ (existential vacuum)” (Frankl, 1959) ซึ่งจะแสดงออกมาให้เห็นจากความรู้สึกเบื่อหน่าย มีความทุกข์หรือวิตกกังวล ต่อมา Crumbaugh and Maholick (1964) ได้สร้างแบบวัด “the Purpose-In-Life Test (PIL)” โดยอาศัยแนวความคิดของ Frankl โดยจุดมุ่งหมายหลักของแบบวัดนี้คือการวัดระดับการค้นพบความหมายของชีวิตหรือการมีจุดมุ่งหมายในชีวิตของบุคคล

McKnight and Kashdan (2009) ได้เสนอว่าการมีจุดมุ่งหมายในชีวิตมีบทบาทสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ คือ

1. กระตุ้นให้บุคคลมีความคงเส้นคงวาในการกระทำสิ่งต่าง ๆ
2. ก่อให้เกิดพฤติกรรมมุ่งสู่เป้าหมาย
3. กระตุ้นให้เกิดความยืดหยุ่นทางจิตใจ
4. ทำให้มีการจัดสรรทรัพยากรส่วนบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ
5. ก่อให้เกิดการคิดไตร่ตรองอย่างลึกซึ้ง

การมีจุดมุ่งหมายในชีวิตจึงเป็นแหล่งกำเนิดที่ทรงพลังของแรงจูงใจมนุษย์ โดยจะทำหน้าที่เสมือนหนึ่งเข็มทิศที่ชี้แนะให้บุคคลเดินไปตามเส้นทางที่เหมาะสม (Damon, 2008a) การมีจุดมุ่งหมายในชีวิตจะนำพาให้บุคคลใช้ทรัพยากรส่วนตัว เช่น เวลา พลังงาน และความพยายาม เพื่อบรรลุถึงเป้าหมายชีวิต ซึ่งหากนักศึกษามีจุดมุ่งหมายในชีวิต ก็จะทำให้การเรียนเป็นสิ่งที่มีความหมายและเกี่ยวข้องกับชีวิตของตน อย่างไรก็ตาม การที่แต่ละบุคคลจะมีจุดมุ่งหมายในชีวิตหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับอายุ ประสบการณ์ และความสามารถทางปัญญาของแต่ละคน (Damon, 2008b; Moran, 2009) การวิจัยได้พบว่ามีคนวัยหนุ่มสาวเพียงเล็กน้อยเท่านั้นที่มีจุดมุ่งหมายในชีวิตอย่างชัดเจน (Damon, 2008b)

พัฒนาการของการมีจุดมุ่งหมายในชีวิต

ช่วงวัยรุ่นเป็นช่วงเวลาสำคัญของการสร้างอัตลักษณ์และจุดมุ่งหมายในชีวิต เพราะเป็นช่วงเวลาที่วัยรุ่นส่วนใหญ่จะตัดสินใจเลือกเส้นทางการดำเนินชีวิตของตนเองในอนาคต การค้นหาและสร้างจุดมุ่งหมายในชีวิตมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการ 2 แบบคือ การค้นหาจุดมุ่งหมาย (purpose exploration) และการยึดมั่นในจุดมุ่งหมาย (purpose commitment) (Burrow, O'Dell, & Hill, 2010) การค้นหาจุดมุ่งหมายคือ การที่บุคคลคิดไตร่ตรองถึงเป้าหมายต่าง ๆ ในชีวิต และหนทางที่จะนำไปสู่เป้าหมายเหล่านั้น จากนั้นตัดสินใจเลือกว่าจุดมุ่งหมายในชีวิตของตนคืออะไร ส่วนการยึดมั่นในจุดมุ่งหมายคือ การที่บุคคลรักษาคำมั่นสัญญากับตนเองว่าจะดำเนินไปตามจุดมุ่งหมายที่ตนได้เลือก ซึ่งกระบวนการทั้งสองนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในช่วงวัยรุ่น เนื่องจากการค้นหาจุดมุ่งหมายในชีวิตเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน แต่ละบุคคลจึงจำเป็นต้องใช้เวลา ประสบการณ์ และคำแนะนำจากผู้อื่น และควรหลีกเลี่ยงการตัดสินใจแบบรีบด่วน McKnight and Kashdan (2009) ได้เสนอแนะว่ามีหนทางหลายประการที่สามารถช่วยค้นหาจุดมุ่งหมายในชีวิต เช่น การลงมือค้นหาอย่างจริงจังด้วยตนเอง การเรียนรู้ผ่านการสังเกตผู้อื่น และการคิดทบทวนเหตุการณ์สำคัญในชีวิตที่อาจช่วยเพิ่มความกระจ่างเกี่ยวกับชีวิตของตนเอง

ผลของการมีจุดมุ่งหมายในชีวิต

การวิจัยได้บ่งชี้ว่า การมีจุดมุ่งหมายในชีวิตเป็นสิ่งที่เสริมสร้างคุณค่าให้แก่วัยรุ่น และมีอิทธิพลทางบวกต่อพวกเขาทั้งในด้านความเติบโตทางจิตใจและสังคม วัยรุ่นที่มีจุดมุ่งหมายในชีวิตอย่างชัดเจนตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นของการเป็นวัยรุ่น มักจะประสบความสำเร็จในชีวิต (Burrow et al., 2010) การวิจัยพบว่า วัยรุ่นที่มีจุดมุ่งหมายในชีวิตมักจะมีคามพึงพอใจในชีวิต มีความผาสุก และการคิดที่มุ่งสู่เป้าหมาย (Bronk, Hill, Lapsley, Talib, & Finch, 2009; Burrow et al., 2010) และมักจะไม่ต้องมีปัญหาด้านการปรับตัวในสังคม (Shek, 1992) นอกจากนี้ การวิจัยยังพบว่าการมีจุดมุ่งหมายในชีวิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีความหวัง (Feldman & Snyder, 2005) และการมีบุคลิกภาพที่ดีโดยรวม (Mariano & Vaillant, 2012)

การวิจัยได้พบว่า การมีจุดมุ่งหมายในชีวิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาพทางจิตใจ เช่น การมีความสุขมากขึ้น และการมีปัญหาทางจิตใจน้อยลง (Steger, Frazier, Oishi, & Kaler,

2006) ความวิตกกังวลและความซึมเศร้าเล็กน้อย มีความภาคภูมิใจในตนเองและความเชื่อในความสามารถของตนมากขึ้น (DeWitz, Woolsey, & Walsh, 2009) มีความพึงพอใจในชีวิต (Steger, Kawabata, Shimai, & Otake, 2008) และดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เล็กน้อย (Minehan, Newcomb, & Galaif, 2000)

ความสัมพันธ์ระหว่างการมีจุดมุ่งหมายในชีวิตกับความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย

การมีจุดมุ่งหมายในชีวิตทำให้บุคคลมีความตระหนักรู้ในตนเองว่า ตนเองต้องการจะกระทำสิ่งใดที่มีความสำคัญหรือมีความหมายต่อตนเองให้บรรลุผลสำเร็จ ดังนั้น จึงมีความเป็นไปได้อย่างมากที่นักศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายในชีวิต จะมีความผูกพันต่อการเรียน ซึ่งการวิจัยในอดีตได้พบว่า ผู้ที่มีจุดมุ่งหมายในชีวิต จะมีความภาคภูมิใจในตนเอง ความเชื่อในความสามารถของตน และความผูกพันต่อการศึกษามากขึ้น (Molasso, 2006; DeWitz et al., 2009) รวมทั้งมีความพึงพอใจในงานและรู้สึกผูกพันต่องาน (Kosine, Steger, & Duncan, 2008; Steger & Dik, 2010) นอกจากนี้ การวิจัยยังพบว่าการมีจุดมุ่งหมายในชีวิตมีอิทธิพลทางบวกกับความผูกพันต่อการเรียน (Greenway, 2006) ในทางตรงข้าม นักศึกษาที่มีปัญหาในการเรียน (เช่น เข้าเรียนไม่สม่ำเสมอ ไม่สนใจการบรรยายของอาจารย์) มีระดับการมีจุดมุ่งหมายในชีวิตต่ำกว่านักศึกษาทั่วไป (Rahman & Khaleque, 1996)

แม้ว่าจะยังไม่พบการวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีจุดมุ่งหมายในชีวิตและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษา แต่การวิจัยในบริบทของการทำงานได้พบว่า การมีจุดมุ่งหมายในชีวิตทำให้บุคคลรู้สึกว่างานที่ตนเองทำอยู่มีความหมายหรือมีความสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายชีวิตของตนอย่างไร และได้พบว่าความรู้สึกว่างานมีความหมายทำให้รู้สึกมีความผูกพันต่องาน (Steger & Dik, 2010) และความยึดมั่นที่จะคงอยู่ในองค์การต่อไป (Hakenen, Bakker, Schaufeli, 2006) ดังนั้น จึงอาจคาดคะเนได้ว่าการมีจุดมุ่งหมายในชีวิต น่าจะทำให้นักศึกษา รู้สึกว่าการเรียนมีความสำคัญต่อชีวิตของตน และก่อให้เกิดความรู้สึกยึดมั่นผูกพันและต้องการคงอยู่ในมหาวิทยาลัยด้วย

ดังนั้น การวิจัยนี้จึงมีสมมติฐานว่า การมีจุดมุ่งหมายในชีวิตสามารถพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ปัจจัยทางสังคม

การวิจัยครั้งนี้มีความเชื่อพื้นฐานว่า ปัจจัยทางสังคมมีอิทธิพลต่อความผูกพันของนักศึกษา โดยเฉพาะปัจจัยทางสังคมที่เรียกว่า “การสนับสนุนทางสังคม (social support)” เพราะเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคม เนื่องจากบุคคลต้องมีการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น การได้รับการยอมรับ ยกย่อง ดูแลเอาใจใส่ ช่วยเหลือจากบุคคลอื่น ก่อให้เกิดความรู้สึกไว้วางใจ มีความมั่นคงทางจิตใจ และรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งมีผลต่อสุขภาพและความสุขในชีวิต House (1987) กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมช่วยส่งเสริมและรักษาสุขภาพกาย สุขภาพจิต ช่วยป้องกันความเครียดด้านจิตสังคมที่เกิดขึ้นในชีวิต

การสนับสนุนทางสังคม

ความหมายและรูปแบบการสนับสนุนทางสังคม

Shumaker and Brownell (1984) ได้ให้ความหมายว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นการแลกเปลี่ยนด้านทรัพยากรระหว่างบุคคลอย่างน้อยที่สุดสองคนซึ่งรับรู้ได้ด้วยตัวบุคคลหรือผู้รับ โดยมีเจตนาเพื่อเพิ่มความสุขในชีวิตให้แก่ผู้รับ ซึ่งมีความแตกต่างจากนิยามอื่น ๆ คือจะรวมแนวคิดเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยน การรับรู้ระหว่างบุคคลอย่างน้อยสองคนขึ้นไป และการประเมินผลที่เกิดจากการสนับสนุนทางสังคม ผลที่เกิดขึ้นอาจเป็นผลทางบวก ผลทางลบ หรือเป็นกลางก็ได้

Lin (1986) ได้กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นการรับรู้ของบุคคลว่าได้รับความช่วยเหลือด้านสิ่งของหรือการบริการต่าง ๆ จากชุมชน เครือข่ายทางสังคมและบุคคลที่ไว้วางใจ

Barrera (1986) ได้จำแนกแนวคิดการสนับสนุนทางสังคมออกเป็น (1) การฝังลึกทางสังคม (social embeddedness) เป็นการติดต่อสัมพันธ์กันทางสังคมและการติดต่อกับบุคคลอื่นที่มีความสำคัญ (2) การแสดงออกซึ่งการสนับสนุน (enacted support) เป็นการกระทำของบุคคลเพื่อให้การสนับสนุนแก่บุคคลอื่น และ (3) การรับรู้การสนับสนุนทางสังคม (perceived social support) เป็นการประเมินการสนับสนุนทางสังคมที่บุคคลได้รับ

Cobb (1976) กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นการรับรู้ของบุคคลว่าได้รับการดูแล เอาใจใส่ การได้รับความรัก การยกย่อง และรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายทางสังคม ซึ่งบุคคลสามารถพึ่งพาได้ โดยแหล่งที่มาของการสนับสนุนทางสังคม คือ กลุ่มคนที่มีการติดต่อสัมพันธ์และให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อาจจะมาจากรอบครัว ญาติพี่น้อง คู่สมรส เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน คนในชุมชนหรือในองค์การ

Weiss (1974) ได้จำแนกรูปแบบการสนับสนุนทางสังคมออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่

1. การให้คำแนะนำ (guidance) เป็นการให้ข้อมูลข่าวสาร การชี้แนะแนวทางแก่บุคคล เมื่อบุคคลเผชิญกับความเครียดหรือภาวะวิกฤติ ส่วนใหญ่การให้คำแนะนำจะมาจากครู ผู้ให้คำปรึกษา หรือ พ่อแม่

2. การช่วยเหลืออย่างเป็นมิตร (reliable alliance) เป็นการได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น ๆ หรือบุคคลอื่น ๆ สามารถพึ่งพาได้ โดยการช่วยเหลืออาจจะเป็นด้านสิ่งของ เวลา หรือเงิน (tangible assistance) การได้รับความช่วยเหลือด้านนี้ ส่วนใหญ่ได้รับจากการเป็นสมาชิกของครอบครัว

3. การให้ความรักใคร่ผูกพัน (attachment) เป็นการแสดงออกด้วยความรัก ความห่วงใย และการเอาใจใส่ ส่วนใหญ่ได้รับจากคู่สมรส เพื่อนสนิท หรือคนในครอบครัว

4. การให้การยอมรับคุณค่าของบุคคล (reassurance of worth) เป็นการที่บุคคลได้รับการยอมรับความสามารถ ทักษะ และคุณค่าหรือคุณภาพโดยบุคคลอื่น

5. การเป็นส่วนหนึ่งของสังคม (social integration) เป็นความรู้สึกของบุคคลว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มหรือสังคม มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้มีการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนความสนใจร่วมกัน

6. การให้โอกาสช่วยเหลือผู้อื่น (opportunity to provide nurturance) เป็นความรู้สึกของบุคคลว่าเป็นที่ต้องการของบุคคลอื่นและผู้อื่นสามารถพึ่งพาได้

House (1981) จำแนกการสนับสนุนทางสังคมเป็น 4 ด้าน คือ

1. การสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์ (emotional social support) เป็นการแสดงออกซึ่งความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ ความรัก การเอาใจใส่ ดูแล ห่วงใย ให้กำลังใจ การยอมรับ และความไว้วางใจ

2. การสนับสนุนทางสังคมด้านวัตถุประสงค์ของ (instrumental social support) เป็นการให้ความช่วยเหลือด้านวัตถุประสงค์ของ เวลา แรงงานและการบริการต่าง ๆ รวมถึงการช่วยเหลือด้านการเงิน

3. การสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร (informational social support) เป็นการชี้แนะแนวทาง การให้คำแนะนำ การให้คำปรึกษา หรือการให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ เพื่อเป็นแนวทางในการให้บุคคลสามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหา

4. การสนับสนุนทางสังคมด้านการประเมิน (appraisal social support) เป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่บุคคล เพื่อนำไปประเมินและเปรียบเทียบกับผู้อื่น ทำให้เกิดความเข้าใจ การยอมรับ และการเห็นพ้อง

จากความหมายของการสนับสนุนทางสังคมและรูปแบบการสนับสนุนทางสังคมดังกล่าวข้างต้น การวิจัยครั้งนี้ ได้ให้ความหมายการสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่าได้รับการดูแลและความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น ๆ ในสังคม ได้แก่ การได้รับความรัก ความเอาใจใส่ การยอมรับ เห็นคุณค่า การให้สิ่งของ เวลาและการบริการ หรือให้ข้อมูลข่าวสาร และคำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่บุคคล โดยแบ่งการสนับสนุนทางสังคมออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมจากอาจารย์ที่ปรึกษา และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน

การสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางสังคม โดยปกติแล้ว บุคคลจะเป็นผู้ริเริ่มติดต่อสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลอื่น เพื่อให้ได้มาซึ่งการสนับสนุนทางสังคม (Bono, 2011) การสนับสนุนทางสังคมจะช่วยให้นักศึกษาปรับตัวให้เข้ากับชีวิตในมหาวิทยาลัยและอาจจะช่วยให้มีวุฒิภาวะทางจิตใจ และยังมีผลสำคัญต่อความสำเร็จในการเรียน การวิจัยของ Ganotice Jr. and King (2014) พบว่านักศึกษาที่ได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ ครู และเพื่อน จะมีความผูกพันต่อการเรียนมากกว่าและมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า นอกจากนี้ De la Iglesia, Stover, and Liporace (2014) ได้กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในทุกระดับการศึกษาและยังมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมปรับตัว (Demaray, Malecki Davidson, Hodgson, & Rebus, 2005) ส่วนการวิจัยของ Legault, Green-Demers, and Pelletiers (2006) พบความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญระหว่างการสนับสนุนทางสังคม (จากพ่อแม่ ครู และเพื่อน) และการไม่สนใจด้านการเรียน (academic amotivation) และการไม่สนใจด้านการเรียนทุกองค์ประกอบมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลลัพธ์ด้านการเรียน (academic consequences) ได้แก่ ปัญหาด้านพฤติกรรมและความตั้งใจออกจากการศึกษา และยังมีความสัมพันธ์ทางลบกับการเรียนและการเห็นคุณค่าในการเรียน

การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว

ครอบครัวเป็นแหล่งการสนับสนุนปฐมภูมิ (Beehr, 1985) ที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุด เพราะเป็นกลุ่มที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดที่มีความผูกพันกันตามธรรมชาติ ครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่ทำหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดู ให้ความรักความอบอุ่น เสริมสร้างพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม เพื่อให้สมาชิกในครอบครัวเติบโตอย่างมีคุณภาพ ครอบครัวจึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก Maccoby and Martin (1983 cited in Cutrona, Cole, Colangelo, Assouline, & Russell, 1994) ได้กล่าวว่า บุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพ่อแม่จนถึงช่วงวัยรุ่น จะมีความเชื่อมั่นในตนเองและต้องการเป็นอิสระมากกว่าบุคคลที่รายงานว่ามียุทธศาสตร์ห่างระหว่างตนกับพ่อแม่มาก อาจเป็นไปได้ว่าพ่อแม่ที่สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือจะทำให้เด็กมีพื้นฐานด้านความมั่นคง ซึ่งเด็กสามารถสำรวจสิ่งแวดล้อมด้วยตนเองโดยปราศจากความกังวล ความสัมพันธ์ด้านความมั่นคงที่ได้รับจากพ่อหรือแม่หรือทั้งพ่อและแม่จะช่วยส่งเสริมการสำรวจตรวจค้น การพัฒนาทักษะต่าง ๆ และความเชื่อมั่นในตนเอง การสนับสนุนจากครอบครัวยังส่งผลต่อการพัฒนาทักษะด้านอารมณ์ของเด็กในครอบครัวด้วยเช่นกัน ในประเทศไทย มีการศึกษาของ Aumeboonsuke (2016 อ้างใน พิริยะ ผลพิรุฬห์, 2559) ที่พบว่าเด็กที่ได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ในด้านต่าง ๆ จะมีระดับความสุขมากกว่าการสนับสนุนจากเพื่อน และการได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ยังส่งผลต่อการมีความเชื่อในความสามารถของตน (self-efficacy) ที่สูงขึ้นตามมาด้วย

ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวกับความผูกพันต่อการเรียน และความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย

การวิจัยหลายทศวรรษแสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของพ่อแม่หรือผู้ปกครองในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการศึกษาและผลลัพธ์ด้านแรงจูงใจ รวมทั้งเป็นตัวบ่งชี้ลำดับขั้นคะแนนเฉลี่ยสะสม การมาโรงเรียน ความสำเร็จทางการเรียน และทัศนคติทางบวกต่อโรงเรียน (Comer, 2005; Eccles & Gootman, 2002; Epstein, 1995; Mapp, Johnson, Strickland, & Meza, 2008 cited in Christenson, Reschly, & Wylie, 2012) แนวคิดการมีส่วนร่วมของพ่อแม่หรือผู้ปกครองถูกเปลี่ยนจากการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมเพียงแค่กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น มาเป็นการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือบนพื้นฐานของการเป็นหุ้นส่วน

(partnership) (Reschly & Christenson, 2009) ความสัมพันธ์เหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยมิตรไมตรี การเอาใจใส่ และเคารพซึ่งกันและกันเพื่อให้ได้มาซึ่งความไว้วางใจและการมีส่วนร่วมของ พ่อแม่หรือผู้ปกครอง การมีส่วนร่วมของพ่อแม่หรือผู้ปกครองยังมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจและความผูกพัน ซึ่งหลักฐานการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่หรือผู้ปกครองกับเด็กและความพึงพอใจทางจิตใจโดยรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมาก และความสัมพันธ์ของพ่อแม่หรือผู้ปกครองไม่เพียงแต่ทำให้เด็กมีความผูกพันสูง (Chen, 2008) แต่ยังมีผลต่อพฤติกรรมการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Furrer & Skinner, 2003; Sirin & Rogers-Sirin, 2004) และ ยังมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อโรงเรียน (Hughes & Kwokl, 2007) จากผลการศึกษาวิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่าความสัมพันธ์แบบสนับสนุนจากพ่อแม่มีความสำคัญต่อความผูกพันของนักเรียนและทัศนคติต่อโรงเรียน (Furrer & Skinner, 2003)

การศึกษาวิจัยของ ทิพย์วรรณ สุขใจรุ่งวัฒนา, และธีรศักดิ์ อุ่ณอารมย์เลิศ (2553) พบว่าการสนับสนุนของครอบครัวสามารถร่วมทำนายพฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักเรียน นอกจากนี้ การวิจัยของ Cutrona, Cole, Colangelo, Assouline, and Russell (1994) พบว่าการสนับสนุนจากผู้ปกครองสามารถพยากรณ์ลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมของนักศึกษามหาวิทยาลัยอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วน Gutiérrez, Tomás, Romero, and Barrica (2017) ก็ได้พบว่า การได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวและครูมีความสัมพันธ์กับความผูกพันของนักเรียนและความพึงพอใจต่อโรงเรียน การสนับสนุนจากครอบครัวและครูยังมีอิทธิพลทางตรงต่อความผูกพันต่อโรงเรียน (Ramos-Díaz, Rodríguez-Fernández, Fernández-Zabala, Revuelta, & Zuazagoitia, 2016) ส่วน Fall and Roberts (2012) พบว่า การรับรู้บริบททางสังคม ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวและอาจารย์ สามารถพยากรณ์การรับรู้ของนักเรียน ได้แก่ การควบคุมตน และความรู้สึกด้านอารมณ์ที่มีต่อโรงเรียน และยังพยากรณ์ความผูกพันต่อโรงเรียนด้าน พฤติกรรมและด้านการเรียน รวมทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ด้วย ทั้งยังพบว่า ความผูกพันต่อโรงเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กันโดยสามารถลดการลาออกจากโรงเรียน สำหรับการวิจัยของ Garcia-Reid, Reid, and Peterson (2005) พบอิทธิพลทางตรงของการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว อาจารย์ และเพื่อนที่มีต่อความผูกพันต่อโรงเรียน อีกทั้งการวิจัยของ Jayarathna (2014) พบว่าการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และจากเพื่อนมีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้น การวิจัยนี้จึงมีสมมติฐานว่า การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวสามารถพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การสนับสนุนทางสังคมจากอาจารย์ที่ปรึกษา

ข้อมูลจากการรายงานความพึงพอใจของนักศึกษาแห่งชาติ (National Student Satisfaction Report : NSSR) ปี ค.ศ. 2005-2006 มีการรายงานว่า การให้คำปรึกษาด้านวิชาการ (academic advising) ถูกจัดอันดับว่ามีความสำคัญเป็นอันดับที่สองรองจากการสอน (instruction) ทั้งนี้ขอขยายงานการให้คำปรึกษาส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการลงทะเบียนรายวิชาต่าง ๆ ความปลอดภัยในมหาวิทยาลัย และการบริการต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ระบบการให้คำปรึกษาที่มีคุณภาพ เช่น การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับคณะหรือบุคลากร และการช่วยเหลือนักศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายในการเรียนและเป้าหมายทางอาชีพจะปรับปรุงอัตราการคงอยู่ของนักศึกษา (Rinck, 2006) ดังนั้น ภารกิจของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา นอกจากการสอนแล้ว ก็ยังมีหน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา (academic advisor)

ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยมุ่งศึกษาการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากอาจารย์ที่ปรึกษา เนื่องจากอาจารย์ที่ปรึกษามีความสำคัญต่อการผลิตบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษา ในที่นี้ อาจารย์ที่ปรึกษา หมายถึง อาจารย์ที่ได้รับการแต่งตั้งจากคณะเพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือแนะนำนักศึกษา ทั้งด้านการศึกษา ด้านวิชาการ และด้านวิชาชีพ ช่วยดูแลนักศึกษาในเรื่อง การศึกษาให้เป็นไปตามหลักสูตร และแผนกำหนดการศึกษา ตลอดจนการแนะนำการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยอย่างมีความสุขจนสำเร็จการศึกษาและได้รับประโยชน์จากมหาวิทยาลัยมากที่สุด ตลอดเวลาที่เป็นนักศึกษา(คู่มืออาจารย์ที่ปรึกษา ปีการศึกษา 2559-2560 สำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ม.ป.ป.) โดยอาจารย์ที่ปรึกษามีบทบาทหน้าที่พอสมควรได้ ดังนี้ (คู่มืออาจารย์ที่ปรึกษา ปีการศึกษา 2551-2552 สำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ม.ป.ป.)

1. ด้านวิชาการ ได้แก่ การให้คำปรึกษาแนะนำนักศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตร แผนการศึกษา และการเลือกกระบวนวิชา การลงทะเบียนเรียนกระบวนวิชา ให้คำปรึกษาการเรียน

วิชาเอก-โท ให้คำแนะนำการเรียนในมหาวิทยาลัย แหล่งข้อมูลการค้นคว้า มีการติดตามผลการเรียน แนะนำและช่วยเหลือเมื่อนักศึกษามีปัญหาด้านการเรียน รวมทั้งแนะนำแนวทางการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ

2. ด้านการบริการและพัฒนานักศึกษา ได้แก่ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับ ประกาศ และบริการต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ให้คำปรึกษาปัญหาส่วนตัว เช่น ปัญหาสุขภาพกายและสุขภาพจิต ปัญหาด้านสังคม เช่น การปรับตัวในมหาวิทยาลัยและการคบเพื่อน ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลิกภาพ ความประพฤติ และจริยธรรม ให้คำปรึกษาปัญหาด้านอาชีพ และให้คำแนะนำการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา

3. ด้านอื่น ๆ ได้แก่ การพิจารณาคำร้องของนักศึกษาและดำเนินการให้ถูกต้องตามระเบียบ ให้การรับรองนักศึกษาเมื่อนักศึกษาต้องการนำไปแสดงเป็นหลักฐานสำคัญประสานงานกับผู้สอน และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคณะ กิจการนักศึกษา และสำนักทะเบียนและประมวลผล เพื่อช่วยเหลือและเพื่อประโยชน์ของนักศึกษา มีการกำหนดการนัดหมายให้นักศึกษาเข้าพบ อาจารย์ที่ปรึกษาต้องเก็บข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับนักศึกษาที่รับผิดชอบเพื่อใช้กับระเบียบสะสมของนักศึกษา สร้างสัมพันธที่ดีระหว่างนักศึกษา อาจารย์ คณะ และมหาวิทยาลัย รวมทั้งให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ของนักศึกษากับคณะ ตักเตือนนักศึกษาเกี่ยวกับความประพฤติการแต่งกาย หรือพฤติกรรมการเรียน

ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมจากอาจารย์ที่ปรึกษากับความผูกพันต่อ การเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย

จากบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา จะเห็นได้ว่าอาจารย์ที่ปรึกษานั้นมีความสำคัญต่อความสำเร็จทางการศึกษาและการดำเนินชีวิตของนักศึกษา การให้คำปรึกษาแนะนำด้านวิชาการ ด้านปัญหาส่วนตัวและปัญหาสังคม การปลูกฝังพัฒนานักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณลักษณะพึงประสงค์ รวมทั้งด้านความสัมพันธ์กับนักศึกษา คือการมีปฏิสัมพันธ์กับนักศึกษา ดูแล เอาใจใส่ ใกล้ชิด สนับสนุน แสดงความรัก ความหวังดี และพร้อมให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ ช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ จะทำให้นักศึกษาเกิดความพึงพอใจหลายประการ คือ พึงพอใจต่ออาจารย์ที่ปรึกษา พึงพอใจเพื่อนที่อยู่กลุ่มเดียวกัน

และพึงพอใจในการเรียน และการทำกิจกรรม ทำให้นักศึกษามีสุขภาพจิตดี ชัยชนะในการเรียน มีพฤติกรรมดี (นวลละอ อสุภาพ, 2541) ทั้งนี้ สมบัติ แสงพล, พนิดา สังฆพันธ์ ยุพดี เจริญสว่าง, และณัฐภาพ เสขัง (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1-3 และชั้นปีที่ 4-6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1-3 คือ ด้านการเงิน พยากรณ์ได้ร้อยละ 14.40 ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 4-6 คือ ด้านวิชาการ พยากรณ์ได้ร้อยละ 17.70

การวิจัยเกี่ยวกับวิธีการที่สถาบันการศึกษาสร้างความผูกพันในผู้เรียนกรณีศึกษา สถาบันการศึกษาจำนวน 20 แห่ง โดยใช้วิธีการเชิงคุณภาพได้แก่ การสัมภาษณ์แบบกลุ่ม การสังเกต การเข้าเยี่ยมชมและการเก็บข้อมูลจากสถาบัน (site visit) ผลการวิจัยนี้ได้เสนอว่าภารกิจของสถาบันการศึกษาในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีทางการศึกษาและส่งเสริมความท้าทายทางวิชาการ คือ การที่สถาบันนั้นมีการพัฒนาปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียน ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน และมีสภาพแวดล้อมที่สนับสนุน (Kezar & Kinzie, 2006) และจากการทบทวนหลักฐานการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจของนักศึกษาต่อคุณภาพของการให้คำปรึกษาที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยและการคงอยู่ของนักศึกษามหาวิทยาลัย ซึ่งทำการศึกษาระยะยาวเกี่ยวกับอัตราการคงอยู่ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ ชั้นปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนในมหาวิทยาลัยของรัฐ รวมถึงศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพล ได้แก่ การเตรียมพร้อมด้านการศึกษาของนักศึกษา สถานะการจ้างงานขณะที่อยู่ในมหาวิทยาลัย ลำดับชั้นเฉลี่ยสะสม และความพึงพอใจต่อมหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ได้รับการให้คำปรึกษาที่มีคุณภาพดีมีอัตราการลาออกจากมหาวิทยาลัยร้อยละ 25 ต่ำกว่านักศึกษาที่รายงานว่าได้รับการปรึกษาที่มีคุณภาพแย่ โดยมีอัตราการลาออกร้อยละ 40 ซึ่งยังน้อยกว่านักศึกษาที่รายงานว่าไม่ได้รับการให้คำปรึกษาเลย ผลการวิจัยยังพบว่า การให้คำปรึกษาที่มีคุณภาพสูงมีความสำคัญอย่างมีนัยสำคัญและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการยืนหยัดของนักศึกษา (student persistence) โดยเป็นสื่อกลางของความสัมพันธ์ทางบวกของความพึงพอใจต่อมหาวิทยาลัยและความสัมพันธ์ทางลบต่อความตั้งใจลาออกจากการเป็นนักศึกษา (Metzner,

1989) และจากข้อมูลที่รวบรวมโดยการสำรวจความผูกพันของนักศึกษาแห่งชาติ (NSSE) 469 สถาบัน พบว่านักศึกษาที่รายงานความพึงพอใจต่อคุณภาพของการให้คำปรึกษาอยู่ในระดับสูงสุดจะมีระดับความผูกพันของนักศึกษาต่อมหาวิทยาลัยสูงสุดด้วยเช่นกัน (Kuh, 2002) และความผูกพันของนักศึกษาในระดับสูงพบว่ามีความสัมพันธ์กับอัตราการคงอยู่ในระดับสูง (Pascarella & Terenzini, 1991; Tinto, 1993; Astin, 1993)

นอกจากนี้ Pargett (2011) ได้ทำการศึกษาอิทธิพลของการให้คำปรึกษาด้านวิชาการที่มีต่อการพัฒนานักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา โดยทดสอบปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ความสำเร็จทางการศึกษา รวมถึงลำดับชั้นเฉลี่ยสะสม ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย ความคาดหวังต่อวันสำเร็จการศึกษา และสถานที่ทำงานหลังจากการสำเร็จการศึกษา การวิจัยได้ศึกษาความสัมพันธ์โดยทดสอบอายุ เพศ ปีการศึกษา เชื้อชาติ และลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมของนักศึกษา ผลจากการศึกษานี้จะมีความสำคัญต่อการคงอยู่ของนักศึกษา อัตราการสำเร็จการศึกษาและความสำเร็จโดยรวมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเนบรัสกา-ลินคอล์น ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจกับนักศึกษาสามารถช่วยปรับปรุงการให้คำปรึกษาของคณะสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาทุกคน ผลการศึกษายังแสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มองอาจารย์ที่ปรึกษาว่ามีประโยชน์มากกว่ามองว่าเป็นเพียงบุคคลที่ถูกแต่งตั้งให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและได้มีการพัฒนาความสัมพันธ์กับอาจารย์ที่ปรึกษา ข้อมูลได้เสนอแนะว่า การปรึกษาด้านวิชาการและการพัฒนานักศึกษามีความสัมพันธ์กัน นักศึกษาที่สร้างความสัมพันธ์กับอาจารย์ที่ปรึกษา มีการรายงานความพึงพอใจต่อประสบการณ์ที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยมากกว่าและมีการพัฒนาเชิงบวก ยิ่งไปกว่านั้น นักศึกษาที่รับรู้ว่ามีอาจารย์ที่ปรึกษากำลังพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษาจะมีความพึงพอใจต่อประสบการณ์ที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยมากกว่า นักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีพูดคุยอภิปรายเรื่องส่วนตัว และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ทางเลือกอาชีพ นโยบายของมหาวิทยาลัย กำหนดเส้นตายของมหาวิทยาลัย (academic deadline) และเรียนรู้ทักษะและเคล็ดลับต่าง ๆ มีการพัฒนาเชิงบวกและมีความพึงพอใจต่อมหาวิทยาลัยระดับสูง ลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมไม่มีความสำคัญอย่างมีนัยสำคัญต่อการให้คำปรึกษาด้านวิชาการหรือการพัฒนานักศึกษา ส่วน Young-Jones, Burt, Dixon, and Hawthorne (2013) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การให้คำปรึกษาด้านวิชาการ : มีผลต่อความสำเร็จของนักศึกษาจริงหรือไม่?” กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 611 คน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสำรวจความคาดหวังต่อการให้

คำปรึกษาด้านวิชาการและประสบการณ์ที่ได้รับ ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยทั้ง 6 ปัจจัย ได้แก่ ความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา การเสริมสร้างพลังทางจิตใจของอาจารย์ที่ปรึกษา ความรับผิดชอบของนักศึกษา การรับรู้ความสามารถของนักศึกษา ทักษะการเรียนรู้ของนักศึกษา และการรับรู้การสนับสนุน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการให้คำปรึกษาด้านวิชาการต่อความสำเร็จของนักศึกษา นอกจากนี้ Mu and Fosnacht (2016) ทำการวิจัยประสิทธิผลของการให้คำปรึกษาที่มีผลต่อผลการเรียนรู้ของนักศึกษาในสถาบันการศึกษาที่แตกต่างกัน โดยสำรวจกับสถาบันการศึกษาระดับปริญญาตรีที่ได้รับการรับรองจำนวน 156 แห่ง เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริการให้คำปรึกษาและลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 และการรับรู้ตนเองเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ที่ได้รับ พบว่าประสบการณ์การให้คำปรึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมและการรับรู้ตนเองเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ที่ได้รับ และยังพบว่าบรรยากาศการให้คำปรึกษาของสถาบันการศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการเรียนรู้ที่ได้รับ ผลการศึกษายังแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการให้คำปรึกษาและการเรียนรู้และการพัฒนาของนักศึกษาในสถาบันการศึกษาที่แตกต่างกัน

ดังนั้น การวิจัยนี้จึงมีสมมติฐานว่า การสนับสนุนทางสังคมจากอาจารย์ที่ปรึกษาสามารถพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน

นอกจากการสนับสนุนจากครอบครัวและอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว กลุ่มเพื่อนมีบทบาทและความสำคัญอย่างมากโดยเฉพาะในช่วงชีวิตวัยรุ่น ส่วนใหญ่ วัยรุ่นจะปรึกษาและต้องการคำแนะนำจากเพื่อนมากกว่าผู้ปกครอง (Fulgini & Eccles, 1993) อีกทั้งการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างกลุ่มเพื่อนยังเป็นรูปแบบการสนับสนุนทางสังคมเพื่อหลีกเลี่ยงการเรียนรู้ที่ต้องแข่งขันกัน (Newmann, 1989; 1992) การสนับสนุนจากเพื่อนร่วมชั้นเรียนหรือกลุ่มเพื่อนจะทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน (Ladd & Price, 1987) กลุ่มเพื่อนยังมีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อการศึกษา (academic engagement) โดยพบว่า นักเรียนที่เป็นสมาชิกกลุ่มที่มีความผูกพันต่อการศึกษาระดับสูง นักเรียนก็จะมีการพัฒนาความผูกพันต่อการศึกษายิ่งขึ้นตรงข้ามกับนักเรียนที่เป็นสมาชิกในกลุ่มที่มีความผูกพันต่อการศึกษาระดับต่ำ (Kindermann,

McCollam, & Gibson, 1996) การสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อนยังช่วยส่งเสริมการบรรลุอัตลักษณ์แห่งตน (identity) (White, 2009)

การศึกษาในมหาวิทยาลัย กลุ่มเพื่อนถือได้เป็นกลุ่มที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนักศึกษาเพราะส่วนใหญ่นักศึกษาจะต้องมีการติดต่อสัมพันธ์กับเพื่อนนักศึกษาด้วยกัน และใช้เวลาอยู่กับเพื่อนไม่ว่าจะเรียนหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน และมีการรวมกลุ่มเพื่อนที่สนิทสนมกัน กลุ่มเพื่อนจึงมีอิทธิพลกับนักศึกษาทั้งด้านความคิด ความเชื่อ ทศนคติ บุคลิกภาพ และยังมีผลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา ทั้งนี้ การเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยจะมีการรวมตัวหรือรวมกลุ่มกันทำงานหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ถ้าหากมีบรรยากาศการทำงานกลุ่มที่ดี ยอมรับและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้กำลังใจกัน ย่อมมีผลต่อแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทางเรียน หรือหากนักศึกษาประสบปัญหาด้านการเรียน การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย หรือปัญหาอื่น ๆ และมีกลุ่มเพื่อนสนิทคอยช่วยเหลือ ดูแล เอาใจใส่ ช่วยแนะนำและให้คำปรึกษาที่ดีย่อมจะส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนและการปรับตัวในมหาวิทยาลัย

ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนกับความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย

ความผูกพันของนักเรียนต่อโรงเรียนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการสำเร็จทางการศึกษาของนักเรียนและการออกจากโรงเรียน (school dropout) โดยมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะของบุคคล ได้แก่ การรับรู้ความเชื่อในความสามารถแห่งตนและแนวคิดเกี่ยวกับตน และปัจจัยทางสังคม ได้แก่ กลุ่มเพื่อน โรงเรียน และครอบครัวกับความผูกพันต่อโรงเรียน การขาดความผูกพันต่อโรงเรียน พบว่ามีความสัมพันธ์กับผลการเรียนต่ำ พฤติกรรมที่เป็นปัญหา และการออกจากโรงเรียน การรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนยังมีความสัมพันธ์กับผลการเรียน การปรับตัวในโรงเรียน แรงจูงใจในการเรียน และพฤติกรรมเชิงสังคม ในทางตรงข้าม ความสัมพันธ์กับเพื่อนเชิงลบมีความสัมพันธ์กับการถอนตัว (disengagement) และพฤติกรรมต่อต้านสังคม การทบทวนเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของความสัมพันธ์กับเพื่อนในโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันนั้นพบว่า ความสัมพันธ์กับเพื่อนเชิงบวกเป็นการส่งเสริมความผูกพันต่อโรงเรียน เนื่องจากผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มและจะมีความผูกพันเชิงอารมณ์ โดย Furrer and Skinner (2003) ได้ทำการวิจัยปัจจัยความรู้สึกด้านความสัมพันธ์ (sense of relatedness) ที่มีผลต่อ

ความผูกพันต่อการเรียนและผลการเรียนของนักเรียนเกรด 3 - เกรด 6 จำนวน 641 คน ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์กับเพื่อน ครู และผู้ปกครอง เป็นตัวพยากรณ์ที่สำคัญของความผูกพัน โดยเฉพาะความผูกพันเชิงอารมณ์ และระดับความผูกพันยังเป็นตัวแปรปรับของความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มกับผลการเรียน

สำหรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาก็เช่นเดียวกัน กลุ่มเพื่อนย่อมมีอิทธิพลกับนักศึกษาทั้งในด้านทัศนคติ ทักษะความสามารถและบุคลิกภาพของนักศึกษา ความสัมพันธ์ของกลุ่มเพื่อนที่มีต่อนักศึกษานั้น เพื่อนสามารถให้กำลังใจ เป็นที่พึ่งพา การรวมกลุ่มเพื่อนสามารถช่วยเหลือด้านการเรียนและด้านวิชาการ กลุ่มเพื่อนสามารถช่วยให้นักศึกษามีความมั่นใจและพึงพอใจในตนเองยิ่งขึ้น และยังช่วยฝึกทักษะทางสังคมแก่นักศึกษาและช่วยในการสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวซึ่งจะส่งผลในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในระหว่างการทำงานได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าคุณสมบัติความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อนักศึกษาทั้งด้านพฤติกรรม การเรียนและการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย อีกทั้ง นักศึกษาที่รับรู้ว่าคุณสมบัติเพื่อนให้ความเอาใจใส่ ดูแลช่วยเหลือ และได้รับการยอมรับจากเพื่อน มิตรสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีแนวโน้มที่มีความผูกพันทั้งด้านสังคมและด้านการเรียน (Wentzel, Battle, Russell, & Looney, 2010) ซึ่งการวิจัยของ Danielsen (2010) พบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างการสนับสนุนทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนกับการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตของผู้เรียน และการรายงานตนด้านการคิดริเริ่มทางการเรียน ส่วน Vijayakumari (2014) ก็ได้พบว่า การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากอาจารย์และเพื่อนยังเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีของความผูกพันต่อการเรียน จากการทบทวนวรรณกรรมจำนวนหลายเรื่องได้ระบุถึงการได้รับการยอมรับและการถูกปฏิเสธจากเพื่อนว่ามีผลต่อความผูกพัน การได้รับการยอมรับจากเพื่อนส่งผลต่อผู้เรียนทั้งในวัยเด็กและวัยรุ่นในด้านที่ทำให้เกิดความพึงพอใจเมื่ออยู่ในโรงเรียน ซึ่งเป็นความผูกพันเชิงอารมณ์ ตลอดจนทำให้เกิดพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสมและมีการทุ่มเทความพยายามในการเรียน อันเป็นความผูกพันเชิงพฤติกรรม (Berndt & Keefe, 1995; Ladd, 1990; Fredricks, Blumenfeld, & Paris, 2004) ในขณะที่การถูกปฏิเสธจากเพื่อนจะมีความเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมทางลบ การมีส่วนร่วมในชั้นเรียนที่ต่ำลง Xerri, Radford, and Shacklock (2017) ทำการวิจัยความผูกพันของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมทางวิชาการ (academic activities) : มุมมองด้านการสนับสนุนทางสังคม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 209 คน ที่ลงทะเบียนในปีการศึกษา 2015 คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัย ในรัฐควีนสแลนด์ ประเทศออสเตรเลีย ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ และ

ความรู้สึกมีจุดมุ่งหมายในการเรียนระดับอุดมศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญต่อความผูกพันของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมทางวิชาการ และความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์และความรู้สึกมีจุดมุ่งหมายเป็นปัจจัยสำคัญที่มีต่อการรับรู้ภาระงานของนักศึกษา ความรู้สึกมีจุดมุ่งหมายยังถูกพบว่าเป็นตัวแปรปรับของความสัมพันธ์ทั้งความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ และความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับเพื่อนกับการรับรู้ภาระงานและความผูกพันของนักศึกษา สำหรับในประเทศไทย นักรบ หมี่แสน, จารุวรรณ สกุลคู, อรรณพ โพธิสุข, และสุชาดา สุธรรมรักษ์ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความผูกพันของนักศึกษาต่อมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยในระดับมาก โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความผูกพัน ได้แก่ บุคลิกภาพ ความสัมพันธ์กับอาจารย์ ความสัมพันธ์กับเพื่อน บรรยากาศการเรียนการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรมวิชาการ และกิจกรรมนอกหลักสูตร

ดังนั้น การวิจัยนี้จึงมีสมมติฐานว่า การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนสามารถพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย

โดยทั่วไป นักศึกษาส่วนใหญ่จะใช้ชีวิตอยู่ในมหาวิทยาลัยเพื่อศึกษาเรียนรู้อย่างน้อย 4 ปี ดังนั้น สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัยจึงน่าจะมีอิทธิพลต่อความผูกพันของนักศึกษา ทั้งความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย ดังนั้นเพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจนเกี่ยวกับอิทธิพลของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยว่ามีผลต่อความผูกพันของนักศึกษามากน้อยเพียงใด คณะผู้วิจัยจึงได้นำปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยมาร่วมในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งจากการศึกษาพบว่าปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยที่คาดว่าจะมีผลต่อความผูกพันของนักศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ หลักสูตรการศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตร การสอนของอาจารย์ สิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัย และภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

หลักสูตรการศึกษา

หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญสำหรับการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยหลักสูตรอาจเป็นรายวิชาหรือเนื้อหาที่จัดเตรียมไว้อย่างมีระบบเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาในระดับการศึกษาต่าง ๆ

หรืออาจเป็นจุดหมายที่ผู้เรียนพึงบรรลุ หรืออาจหมายถึงแผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้ ประสบการณ์ที่คาดหวังแก่ผู้เรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่ สอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้ หรืออาจหมายถึงแผนหรือโปรแกรม สำหรับประสบการณ์ทั้งหลายที่ผู้เรียนจะต้องประสบภายใต้การอำนวยการของสถานศึกษา (สุนทรีย์ คนเที่ยง, 2551) โดยทั่วไปแล้ว หลักสูตรการศึกษามักมีองค์ประกอบที่สำคัญ 6 ประการ ได้แก่ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดประสงค์ของการเรียนการสอน โครงสร้าง หลักสูตร เนื้อหาและประสบการณ์ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับ ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน และการประเมินผลหลักสูตรและการเรียนการสอน นอกจากนี้เมื่อต้องเสนอหลักสูตรเพื่อขอ การรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) นั้นต้องมีรายละเอียดอื่น ๆ ที่ สำคัญเพิ่มเติม อาทิ ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอน และวิธีการวัดและประเมินผลตาม มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และอาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จ การศึกษาตามหลักสูตร เป็นต้น ดังนั้นนอกจากหลักสูตรจะระบุถึงสิ่งที่คาดหวังให้เกิดขึ้นกับ ผู้เรียนรวมถึงแนวทางในการจัดให้ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์แล้ว หลักสูตรยังเป็น สิ่งที่จะกำหนดแนวทางในการประกอบอาชีพของผู้เรียนด้วย

ในปีการศึกษา 2560 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เปิดสอนหลักสูตรต่างๆ ทั้งระดับ ปริญญาตรี ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอก ทั้ง หลักสูตรปกติและหลักสูตรนานาชาติ รวมทั้งหมด 310 หลักสูตร ภายใต้การกำกับดูแลของ คณะวิชาต่าง ๆ รวมทั้งหมด 23 คณะวิชา ได้แก่ คณะแพทยศาสตร์ จำนวน 27 หลักสูตร คณะ ทันตแพทยศาสตร์ จำนวน 7 หลักสูตร คณะเภสัชศาสตร์ จำนวน 7 หลักสูตร คณะเทคนิค- การแพทย์ จำนวน 11 หลักสูตร คณะพยาบาลศาสตร์ จำนวน 14 หลักสูตร คณะสัตว- แพทยศาสตร์ จำนวน 6 หลักสูตร คณะสาธารณสุขศาสตร์ จำนวน 2 หลักสูตร คณะ เกษตรศาสตร์ จำนวน 22 หลักสูตร คณะวิทยาศาสตร์ จำนวน 50 หลักสูตร คณะ วิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 30 หลักสูตร คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จำนวน 5 หลักสูตร วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี จำนวน 6 หลักสูตร คณะอุตสาหกรรมเกษตร จำนวน 11 หลักสูตร คณะเศรษฐศาสตร์ จำนวน 6 หลักสูตร คณะการสื่อสารมวลชน จำนวน 2 หลักสูตร คณะนิติศาสตร์ จำนวน 2 หลักสูตร คณะบริหารธุรกิจ จำนวน 7 หลักสูตร คณะมนุษยศาสตร์ จำนวน 27 หลักสูตร คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 6 หลักสูตร คณะวิจิตร ศิลป์ จำนวน 13 หลักสูตร คณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 23 หลักสูตร คณะสังคมศาสตร์ จำนวน

16 หลักสูตร และบัณฑิตวิทยาลัย จำนวน 10 หลักสูตร ซึ่งหลักสูตรต่าง ๆ ที่เปิดสอนล้วนได้รับความนิยมสนใจจากผู้เรียน ทั้งในประเทศและต่างประเทศในการเข้ามาศึกษา ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยในปีการศึกษา 2560 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีนักศึกษาที่กำลังศึกษาในหลักสูตรต่าง ๆ กว่า 35,000 คน (สำนักทะเบียน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2560) ซึ่งข้อมูลข้างต้นน่าจะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความน่าสนใจของหลักสูตรที่สามารถสนองตอบความต้องการของผู้เรียนกลุ่มต่าง ๆ อย่างหลากหลาย

ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรการศึกษากับความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย

หลักสูตรการศึกษานับว่ามีความสำคัญต่อนักศึกษาหลายประการ ทั้งในแง่ของการเป็นปัจจัยที่ดึงดูดให้ผู้เรียนเข้ามาสู่สถาบันการศึกษา อาทิ งานวิจัยของ กิตติภรณ์ กิตยานุรักษ์ (2552) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ พบว่าหลักสูตรการศึกษานับเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อของนักศึกษา ซึ่งผลที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร คูพิมาย (2550) ที่พบว่าหลักสูตรการศึกษาหรือสาขาวิชาที่เปิดสอนเป็นปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจของนักศึกษาต่อการเข้าศึกษาระดับปริญญาตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรการศึกษาหรือสาขาวิชาที่เปิดสอนที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน นอกจากนี้จากการวิจัยยังพบว่า การที่หลักสูตรสามารถเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจที่จะเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษานั้น อาจเนื่องมาจากการที่ผู้เรียนมีความคาดหวังจากการเรียนว่าจะสามารถพัฒนาทักษะและบุคลิกภาพได้อย่างถูกต้องเหมาะสม รวมถึงการได้รับความรู้ที่สามารถต่อยอดไปสู่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้น และ/หรือการประกอบอาชีพที่มีความมั่นคง (ทิพวรรณ นันตระกูล, 2544) อย่างไรก็ตาม นอกจากหลักสูตรการศึกษาจะมีความสำคัญกับการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อแล้ว ในทางกลับกันยังพบว่าหลักสูตรการศึกษานับเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งที่ส่งผลต่อการตัดสินใจลาออกกลางคันหรือการไม่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรของนักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่นักศึกษาเลือกเรียนสาขาวิชาหรือหลักสูตรการศึกษาที่ไม่ตรงกับความต้องการรวมถึงการรู้สึกผิดหวังต่อการบริหารจัดการหลักสูตรของสถาบันการศึกษาที่ไม่ตรงหรือสอดคล้องกับความคาดหวังของผู้เรียน (สรวิชัย สืบรัมย์, 2548)

จะเห็นได้ว่าถ้าหลักสูตรการศึกษาที่ผู้เรียนเลือกตรงหรือสอดคล้องตามความต้องการ รวมถึงหลักสูตรการศึกษานั้นมีการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ หลักสูตรการศึกษาจะส่งผลในทางที่ดีทำให้นักศึกษามีพลังในการเรียนรู้ อุทิศตนต่อการเรียน และมีความสุขกับการเรียน

ดังนั้น การวิจัยนี้จึงมีสมมติฐานว่า หลักสูตรการศึกษาสามารถพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิจกรรมเสริมหลักสูตร

การพัฒนาให้นักศึกษาให้มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา และความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมได้นั้น การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนเพียงอย่างเดียวอาจไม่สามารถช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้ ด้วยเหตุนี้ในการพัฒนานักศึกษาสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ล้วนให้ความสำคัญกับการพัฒนานักศึกษานอกชั้นเรียนร่วมด้วย ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวมักจะถูกเรียกรวม ๆ ว่า กิจกรรมพัฒนานักศึกษา อย่างไรก็ตามรูปแบบของกิจกรรมพัฒนานักศึกษาก็มักจะแตกต่างกันไปตามปรัชญา ปณิธาน อัตลักษณ์หรือเอกลักษณ์ของสถาบันการศึกษาแต่ละแห่ง

ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมเสริมหลักสูตรกับความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นสถาบันการศึกษาหนึ่งที่ทำให้ความสำคัญกับกิจกรรมนักศึกษา โดยมีระบบและกลไกอย่างชัดเจนในการส่งเสริม สนับสนุน ให้คำปรึกษา แนะนำ และอำนวยความสะดวกให้นักศึกษาได้จัดกิจกรรม หรือเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามความถนัด และความสนใจ นอกจากนี้ยังประสานความร่วมมือและสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ เพื่อเอื้ออำนวยให้การจัดกิจกรรมนักศึกษาดำเนินไปอย่างคล่องตัวและเกิดประโยชน์สูงสุด มีส่วนงานที่รับผิดชอบงานด้านกิจกรรมนักศึกษาทุกระดับทั้งระดับภาค/สาขาวิชา ระดับคณะ และระดับมหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ดังนี้ (กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2560ก)

1. เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาศักยภาพในด้านต่าง ๆ ในตัวนักศึกษา

2. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษาได้ใช้เวลาว่าง ให้เป็นประโยชน์ โดยการจัดหรือเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามความถนัด และความสนใจ เช่น กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ ศิลปวัฒนธรรม กีฬา

3. เพื่อปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมในตัวนักศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และเอกลักษณ์ของชาติ ให้เกิดความภูมิใจและความรัก เต็มใจที่จะสืบสานวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

4. เพื่อสนับสนุนให้นักศึกษามีบทบาทในการนำความรู้ที่ได้ศึกษามาในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ไปบริการสร้างสรรค์และพัฒนาสังคม ตลอดจนได้สัมผัส และเกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษาและชุมชน

5. เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักศึกษาได้มีโอกาสเรียนรู้ และได้รับประสบการณ์จากการทำงานร่วมกันเป็นทีม ฝึกการวางแผนการทำงาน เกิดทักษะวิชาการ เข้าใจสภาพสังคมที่เป็นจริง เกิดจิตสำนึกสาธารณะ และตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคม

6. เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีสุขภาพพลานามัยที่ดี มีบุคลิกภาพที่ดี

นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ยังได้กำหนดให้นักศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีหน้าที่และความรับผิดชอบที่นอกเหนือจากการตั้งใจศึกษาเล่าเรียนวิชาการตามหลักสูตรอย่างเต็มกำลังความสามารถ มีความรู้ ความเข้าใจ อย่างถ่องแท้ในระเบียบปฏิบัติของสาขาวิชาที่ได้ลงทะเบียนเรียนแล้ว นักศึกษาต้องใช้เวลาว่างจากการศึกษาด้านวิชาการ โดยเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามความสนใจและความถนัด เช่น กิจกรรมด้านกีฬา บำเพ็ญประโยชน์หรือศิลปวัฒนธรรม ฯลฯ เพื่อฝึกฝนทักษะทางสังคม และเพิ่มพูนประสบการณ์ในการทำงาน รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมส่วนรวม ทั้งของมหาวิทยาลัยและของคณะที่นักศึกษาสังกัดร่วมด้วย โดยในแต่ละปีการศึกษา มหาวิทยาลัยจะมีกิจกรรมสำหรับพัฒนานักศึกษาทั้งที่จัดขึ้นในส่วนของคณะวิชา/หน่วยงาน และองค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เกือบ 2,000 กิจกรรม/โครงการ (กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2560ข)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นั้น ได้ให้ความสำคัญทั้งการศึกษาทางวิชาการในชั้นเรียนและการพัฒนาตนเองผ่านกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อพัฒนาให้นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นบัณฑิตที่มีความสมบูรณ์พร้อม ตลอดจนเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมในตัวนักศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี และเอกลักษณ์ของชาติ ให้เกิดความภูมิใจและความรัก เต็มใจที่จะสืบสานวัฒนธรรมและภูมิปัญญา

ท้องถิ่น รวมถึงเพื่ออำนวยความสะดวกให้นักศึกษาได้มีโอกาสเรียนรู้ และได้รับประสบการณ์ตรงจากการทำงานร่วมกันเป็นทีม ฝึกการวางแผนการทำงาน เกิดทักษะวิชาการ เข้าใจสภาพสังคมที่เป็นจริง เกิดจิตสำนึกสาธารณะ และตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคม (กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2560) นอกจากนี้งานวิจัยของ นักรบ หมี่แสน, จารุวรรณ สกุลคู่, อรรณพ โพธิสุข, และสุชาดา สุธรรมรักษ์ (2557) ที่ศึกษาความผูกพันของนักศึกษาต่อมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ยังพบว่า กิจกรรมนักศึกษาซึ่งหมายความรวมทั้งกิจกรรมวิชาการ และกิจกรรมนอกหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยจัดเพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้นักศึกษาให้ได้รับประสบการณ์เพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตรจากรายวิชาที่เรียนนั้น เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่สามารถพยากรณ์ความผูกพันของนักศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้น การวิจัยนี้จึงมีสมมติฐานว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรสามารถพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การสอนของอาจารย์

อาจารย์ถือว่ามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษา ไม่ว่าจะในฐานะของผู้สอน ผู้ที่อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ผู้สร้างแรงบันดาลใจในการดำเนินชีวิตและการทำงานของผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งทางด้านวิชาการ วิชาชีพ และวิชาชีวิต

ความสัมพันธ์ระหว่างการสอนของอาจารย์กับความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย

จากการศึกษาพบว่า มีงานวิจัยหลายเรื่องที่พบว่า การปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนส่งผลโดยตรงต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์และพฤติกรรมทางการเรียนของนักศึกษา เช่น งานวิจัยของ ปรีนดา ตาลี (2551) ที่ศึกษาลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมในการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร พบว่า บทบาทการสอนของอาจารย์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยอื่น ๆ ที่พบว่า การที่อาจารย์มี

เทคนิคการสอนหรือปฏิบัติการทางการสอนที่ทันสมัย น่าสนใจ รวมถึงการมีทักษะในการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความยึดมั่นผูกพันต่อการศึกษา และความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น (ฉัตรแก้ว เกาวิเศษ, 2556; ทิพอาภา กลิ่นคำหอม, และอวยพร เรืองตระกูล, 2557; นิพนธ์ วรรณเวช, 2551; Opdenakker & Minnaert, 2011; Scott, Moxham, & Rutherford, 2013; Wang, Lin, Yu, & Wu, 2013)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการสอนของอาจารย์ โดยเฉพาะในส่วนของเทคนิคการสอนและการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนในชั้นเรียน มีผลต่อทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความผูกพันต่อการศึกษา ความสามารถในการเรียนรู้และการใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน

ดังนั้น การวิจัยนี้จึงมีสมมติฐานว่า การสอนของอาจารย์สามารถพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัย

สิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัยนับว่ามีความสำคัญมากประการหนึ่งในการพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์พร้อมทั้งทักษะทางวิชาการ วิชาชีพและวิชาชีพชีวิต สิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัยอาจได้แก่ อุปกรณ์การเรียนการสอนและเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ห้องสมุด ร้านค้า ร้านอาหาร ธนาคาร ไปรษณีย์ อินเทอร์เน็ต สถานที่ออกกำลังกาย การมีบริการรับ-ส่งฟรี การมีหอพักนักศึกษาของมหาวิทยาลัย การมีอาคารสถานที่ที่กว้างขวาง การอยู่ในทำเลที่ตั้งที่สะดวกในการเดินทาง การมีระบบรักษาความปลอดภัยตลอด 24 ชั่วโมง และการมีสวัสดิการด้านทุนการศึกษา เป็นต้น สิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัยนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และดำรงชีวิตอยู่ในมหาวิทยาลัยของนักศึกษา (นักรบ หมีแสน, จารุวรรณ สกุลคู, อรรณพ โพธิสุข, และสุชาดา สุธรรมรักษ์, 2557) ดังนั้น การที่นักศึกษาได้รับการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ อย่างเพียงพอย่อมส่งผลทำให้นักศึกษามีพลังในการเรียนรู้ ুক্তิตนต่อการเรียน และมีความรู้สึกยึดมั่นผูกพันต่อมหาวิทยาลัยเพิ่มมากขึ้น

ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัยกับความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย

จากการทบทวนเอกสารต่าง ๆ พบว่ามีงานวิจัยหลายเรื่องที่พบผลสอดคล้องกันว่า สิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัยที่ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาตนเองในด้านการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนและ/หรือ ห้องปฏิบัติการ อาทิ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉาย LCD ระบบเครื่องเสียง เครื่องปรับอากาศ แสงสว่าง รวมถึงจำนวนโต๊ะ/เก้าอี้ที่เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษา เป็นต้น นอกจากนี้สิ่งอำนวยความสะดวกในชั้นเรียนแล้วยังพบว่าสิ่งอำนวยความสะดวกที่ช่วยในการส่งเสริมการเรียนรู้นอกชั้นเรียนก็มีส่วนสำคัญ อาทิ การมีห้องสมุดที่มีบริการข้อมูล หนังสือ ตำรา และสื่อประกอบการเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ อย่างครบครันทันสมัยและเพียงพอสำหรับการศึกษาค้นคว้า รวมถึงมีพื้นที่พอเพียงพอต่อการใช้งานของนักศึกษา การมีบริการอินเทอร์เน็ต ความเร็วสูง เป็นต้น (นิพนธ์ วรรณเวช, 2551; สุมลรัตน์ สมตะเน, 2553; Farber, 1999; Huang & Fisher, 2011; Wang, Lin, Yu, & Wu, 2013) นอกจากนี้ การวิจัยของนักรบ หลี่เสณ, จารุวรรณ สกุลคู, อรรณพ โพธิสุข, และสุชาดา สุธรรมรักษ์ (2557) ยังพบว่าสิ่งอำนวยความสะดวกที่มหาวิทยาลัยจัดให้บริการสำหรับนักศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งที่สามารถพยากรณ์ความผูกพันของนักศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าสิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัย ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนสอนในห้องเรียน และส่วนที่ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้านอกชั้นเรียน ทำให้นักศึกษามีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ และน่าจะส่งผลให้เกิดความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยร่วมด้วย

ดังนั้น การวิจัยนี้จึงมีสมมติฐานว่า สิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัยสามารถพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย

ภาพลักษณ์องค์การเป็นภาพที่เกิดขึ้นในจิตใจของบุคคลที่มีต่อองค์การใดองค์การหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งทางบวกและทางลบ โดยมีการสั่งสมและพัฒนาปรับเปลี่ยนตามประสบการณ์

ที่ได้รับ ภาพลักษณ์มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อองค์กร เพราะมีมูลค่าแฝงอยู่ ภาพลักษณ์ที่ดีจะเป็นพื้นฐานในการสร้างความเชื่อมั่น ศรัทธา รวมทั้งความนิยมเลื่อมใสที่มีต่อองค์กรนั้น ๆ (รณชัย คงกะพันธ์, 2554) มหาวิทยาลัยที่มีภาพลักษณ์ที่ดีมีผลต่อความเชื่อมั่นในคุณภาพการศึกษา รวมถึงมักจะได้รับความสนใจเลือกเข้ามาศึกษาต่อเพิ่มมากขึ้น (จิตติมา พัดโบก, 2552; กิตติภณ กิตยานุรักษ์, 2552) ขณะเดียวกันนักศึกษาที่ได้เข้ามาศึกษา รวมถึงบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาก็จะมีความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของสถาบันการศึกษานั้น ๆ ร่วมด้วย

ความสัมพันธ์ระหว่างภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยกับความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย

จากการศึกษาพบว่า ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเป็นปัจจัยหนึ่งที่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ให้ความสำคัญ โดยเฉพาะในส่วนของการศึกษาว่าบุคคลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งบุคคลภายนอกมหาวิทยาลัย อาทิ ประชาชนทั่วไป พ่อแม่ผู้ปกครอง รวมถึงนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่กำลังจะเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัย และบุคลากรภายในมหาวิทยาลัย ทั้งในส่วนของผู้บริหาร อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา ซึ่งการศึกษาในส่วนของบุคคลภายนอกมหาวิทยาลัยมักเป็นการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลมาใช้ในการวางแผนทางด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์เป็นสำคัญ อาทิงานวิจัยของ แพร่ไพสิน ใจดี (2556) ศุภฤกษ์ โพธิไพรัตน์ (2555) หยาดพิรุณ ศุภรากรสกุล (2554) รณชัย คงกะพันธ์ (2554) และนิตยา ศรีพูล (2554) เป็นต้น

สำหรับการศึกษาในส่วนของบุคลากรภายในมหาวิทยาลัยมักเป็นการศึกษาเพื่อวัตถุประสงค์ทางด้านการบริหารจัดการเพื่อให้บุคลากรภายในมหาวิทยาลัยรับรู้ภาพลักษณ์ที่ดีของมหาวิทยาลัย อาทิ งานวิจัยของ ปาริณา อภิชนาธง (2556) ลลิตวิไลค์ รัชชโต (2556) วิชุดา ไชยศิริมงคล, สุพรรณณี อึ้งปัญญาตวงค์, อำนวยมณี ศรีวงศ์กุล, รังสรรค์ เนียมสนธิ, ปราโมทย์ ครอบยุทธ, ยุภาพร ตงประสิทธิ์, วุฒิชัย ศรีโสตาพล, และกุลยา พัฒนากุล (2554) เป็นต้น ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ถ้าบุคคลภายในมหาวิทยาลัยมีการรับรู้ภาพลักษณ์ที่ดีของมหาวิทยาลัย จะทำให้มีความพึงพอใจต่อมหาวิทยาลัยมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยจากต่างประเทศที่พบว่า ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักศึกษาร่วมด้วย อีกทั้งการที่นักศึกษามีการรับรู้ภาพลักษณ์ที่ดีของมหาวิทยาลัยยังสามารถช่วยในการส่งต่อ

การรับรู้ภาพลักษณ์ที่ดีนี้ไปสู่บุคคลภายนอกมหาวิทยาลัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Azoury, Daou, & EL Khoury, 2013)

ดังนั้น การวิจัยนี้จึงมีสมมติฐานว่า ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยสามารถพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) มุ่งค้นหาข้อเท็จจริงในสภาพการณ์ต่าง ๆ ในปัจจุบัน กล่าวคือเป็นการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบและศึกษาความสัมพันธ์ โดยใช้แบบวัดหรือแบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2559 จำนวน 35,977 คน (ประมาณการจากจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2558) กลุ่มตัวอย่างถูกสุ่มมาจากประชากรด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยมีขั้นตอนการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ มีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้กฎของความชัดเจน (rule of thumb) ที่คำนวณขนาดของประชากรในลักษณะของอัตราส่วนที่คิดเป็นร้อยละ ซึ่งตามกฎนี้พบว่า ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมกับประชากรที่เป็นจำนวนหลักหมื่น ควรใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อยร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด (Neuman, 1991) ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยจึงได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างไว้ที่ 4,000 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดีมาก (Comrey & Lee, 1992 cited in Tabachnick & Fidell, 2007)

2. การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง สำหรับการเลือกกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยมีขั้นตอนในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

- 1) จำแนกกลุ่มตัวอย่างตามคณะวิชาและ/หรือวิทยาลัยที่สังกัดตามสัดส่วน

- 2) ในแต่ละคณะวิชาและ/หรือวิทยาลัยที่สังกัดจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามชั้นปีที่ศึกษาตามสัดส่วน
- 3) ในแต่ละชั้นปีของแต่ละคณะวิชาและ/หรือวิทยาลัยที่สังกัดจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเพศตามสัดส่วน
- 4) สุ่มกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มตามจำนวนที่กำหนด

จากนั้น คณะผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 4,500 คน และมีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4,152 คน โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 4,048 คน คิดเป็นร้อยละ 90.0 ของแบบสอบถามที่ส่งไป หรือคิดเป็นร้อยละ 11.3 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทั้งหมด จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง (N = 4,048)

คณะวิชาและ/หรือ วิทยาลัย	กลุ่มตัวอย่าง					
	เพศชาย		เพศหญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
คณะมนุษยศาสตร์	111	35.6	201	64.4	312	7.7
คณะศึกษาศาสตร์	72	38.1	117	61.9	189	4.7
คณะวิจิตรศิลป์	80	42.3	109	57.7	189	4.7
คณะสังคมศาสตร์	45	38.1	73	61.9	118	2.9
คณะวิทยาศาสตร์	115	43.7	148	56.3	263	6.5
คณะวิศวกรรมศาสตร์	259	69.8	112	30.2	371	9.2
คณะแพทยศาสตร์	103	51.8	96	42.8	199	4.9
คณะเกษตรศาสตร์	93	36.6	161	63.4	254	6.3
คณะทันตแพทยศาสตร์	35	38.0	57	62.0	92	2.3
คณะเภสัชศาสตร์	39	33.9	76	66.1	115	2.8
คณะเทคนิคการแพทย์	41	24.6	126	75.4	167	4.1
คณะพยาบาลศาสตร์	34	10.0	305	90.0	339	8.4

ตารางที่ 1 (ต่อ)

คณะวิชาและ/หรือ วิทยาลัย	กลุ่มตัวอย่าง					
	เพศชาย		เพศหญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
คณะอุตสาหกรรมเกษตร	63	26.2	117	73.8	240	5.9
คณะสัตวแพทยศาสตร์	22	34.4	42	65.6	64	1.6
คณะบริหารธุรกิจ	57	21.3	210	78.7	267	6.6
คณะเศรษฐศาสตร์	90	38.0	147	62.0	237	5.9
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	30	44.8	37	55.2	67	1.7
คณะการสื่อสารมวลชน	62	38.8	98	61.2	160	4.0
คณะรัฐศาสตร์และ รัฐประศาสนศาสตร์	66	41.0	95	59.0	161	4.0
คณะนิติศาสตร์	53	51.5	50	48.5	103	2.5
วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และ เทคโนโลยี	80	56.7	61	43.3	141	3.5
รวม	1,550	38.3	2,498	61.7	4,048	100.0

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. **แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐาน** เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะประชากรและพฤติกรรมการเรียนของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 9 ข้อ ได้แก่ เพศ กลุ่มสาขาวิชา คณะ ระดับเกรดเฉลี่ยสะสม จำนวนชั่วโมงที่ทำการบ้าน/อ่านหนังสือ จำนวนชั่วโมงการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ความถี่ในการเข้าชั้นเรียน ความถี่ในการเข้าห้องสมุด และวิธีการค้นหาความรู้ใหม่ ๆ

2. แบบวัดความผูกพันต่อการเรียน เป็นแบบวัดที่แปลจากแบบวัด Utrecht's Work Engagement Scale for Students (UWESS-9) ของ Schaufeli and Bakker (2003) ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 9 ข้อ คณะผู้วิจัยได้ทำการแปลแบบวัดนี้จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย จากนั้นได้ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาทำการแปลกลับเป็นภาษาอังกฤษ (back-translation) เพื่อให้แน่ใจว่าการแปลมีความถูกต้องสมบูรณ์ แบบวัดนี้มีลักษณะเป็นมาตรประเมินพฤติกรรมของตนเอง 7 ระดับ คือ 1 (ไม่เคยเลย) จนถึง 7 (เป็นประจำทุกวัน) ค่าความเที่ยง (reliability) ของแบบวัดอยู่ระหว่าง .81-.89 และค่าความเที่ยงของแบบวัดที่ได้จากการวิจัยนี้เท่ากับ .94

สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยที่ได้จากแบบวัดนี้จะใช้เกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 5.81 ขึ้นไป	หมายถึง	สูงที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.61-5.80	หมายถึง	สูง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.41-4.60	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.21-3.40	หมายถึง	ต่ำ
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.20 ลงไป	หมายถึง	ต่ำที่สุด

3. แบบวัดความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย เป็นแบบวัดที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามแนวคิดของ Mowday, Steers, and Porter (1979) ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 6 ข้อ แบบวัดนี้มีลักษณะเป็นมาตรประเมินค่า 5 ระดับ คือ 1 (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จนถึง 5 (เห็นด้วยอย่างยิ่ง) ค่าความเที่ยง (reliability) ของแบบวัดที่ได้จากการวิจัยนี้มีค่าเท่ากับ .80

สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยที่ได้จากแบบวัดนี้จะใช้เกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.21 ขึ้นไป	หมายถึง	สูงที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.41-4.20	หมายถึง	สูง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.61-3.40	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.81-2.60	หมายถึง	ต่ำ
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.80 ลงไป	หมายถึง	ต่ำที่สุด

4. แบบวัดความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียน เป็นแบบวัดที่แปลจากแบบวัด Academic Efficacy ที่พัฒนาโดย Midgley et al. (2000) ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 5 ข้อ ผู้วิจัยได้ทำการแปลแบบวัดนี้จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย จากนั้นได้ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาทำการแปลกลับเป็นภาษาอังกฤษ (back-translation) เพื่อให้แน่ใจว่าการ

แปลมีความถูกต้องสมบูรณ์ แบบวัดนี้มีลักษณะเป็นมาตราประเมินตนเอง 5 ระดับ คือ 1 (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จนถึง 5 (เห็นด้วยอย่างยิ่ง) ค่าความเที่ยง (reliability) ของแบบวัดฉบับภาษาอังกฤษเท่ากับ .76 และค่าความเที่ยงของแบบวัดที่ได้จากการวิจัยนี้มีค่าเท่ากับ .80

สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยที่ได้จากแบบวัดนี้จะใช้เกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.21 ขึ้นไป	หมายถึง	สูงที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.41-4.20	หมายถึง	สูง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.61-3.40	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.81-2.60	หมายถึง	ต่ำ
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.80 ลงไป	หมายถึง	ต่ำที่สุด

5. แบบวัดการมีจุดมุ่งหมายในชีวิต เป็นแบบวัดที่แปลจากแบบวัด The purpose in life test-short form ซึ่ง Schulenberg, Schnetzer, and Buchanan (2010) ได้พัฒนาจากแบบวัดฉบับดั้งเดิมของ Crumbaugh and Maholick (1964) ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 4 ข้อ โดยมีข้อคำถามเชิงลบ 2 ข้อ คณะผู้วิจัยได้ทำการแปลแบบวัดนี้จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย จากนั้นได้ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาทำการแปลกลับเป็นภาษาอังกฤษ (back-translation) เพื่อให้แน่ใจว่าการแปลมีความถูกต้องสมบูรณ์ แบบวัดนี้มีลักษณะเป็นมาตราประเมินตนเอง 5 ระดับ คือ 1 (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จนถึง 5 (เห็นด้วยอย่างยิ่ง) ความเที่ยงของแบบวัดเท่ากับ .84 และค่าความเที่ยงของแบบวัดที่ได้จากการวิจัยนี้มีค่าเท่ากับ .59

สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยที่ได้จากแบบวัดนี้จะใช้เกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.21 ขึ้นไป	หมายถึง	สูงที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.41-4.20	หมายถึง	สูง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.61-3.40	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.81-2.60	หมายถึง	ต่ำ
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.80 ลงไป	หมายถึง	ต่ำที่สุด

6. แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม เป็นแบบวัดที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามแนวคิดการสนับสนุนทางสังคม เพื่อวัดการรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับสัมพันธภาพและการได้รับความช่วยเหลือหรือการปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนและการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย จำนวนข้อคำถาม 21 ข้อ โดยจำแนกแหล่งการสนับสนุนทางสังคมเป็น 3 แหล่ง คือ การสนับสนุนทาง

สังคมจากครอบครัว จำนวน 7 ข้อ การสนับสนุนทางสังคมจากอาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 7 ข้อ และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน จำนวน 7 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตรประเมินค่า 5 ระดับ คือ 1 (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จนถึง 5 (เห็นด้วยอย่างยิ่ง) ค่าความเที่ยง (reliability) ของแบบวัดที่ได้จากการวิจัยนี้มีค่าเท่ากับ .83 (การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว) .89 (การสนับสนุนทางสังคมจากอาจารย์ที่ปรึกษา) .85 (การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน) และค่าความเที่ยง (reliability) ของแบบวัดทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ .92

สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยที่ได้จากแบบวัดนี้จะใช้เกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.21 ขึ้นไป	หมายถึง	สูงที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.41-4.20	หมายถึง	สูง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.61-3.40	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.81-2.60	หมายถึง	ต่ำ
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.80 ลงไป	หมายถึง	ต่ำที่สุด

7. แบบวัดการรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย เป็นแบบวัดที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวนข้อคำถาม 18 ข้อ สำหรับวัดการรับรู้ของนักศึกษาใน 5 ประเด็น ตามตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ หลักสูตรการศึกษา จำนวน 4 ข้อ กิจกรรมเสริมหลักสูตร จำนวน 4 ข้อ การสอนของอาจารย์ จำนวน 3 ข้อ สิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัย จำนวน 3 ข้อ ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย จำนวน 3 ข้อ และอีก 1 ข้อเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความตั้งใจในการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา แบบวัดนี้มีลักษณะเป็นมาตรประเมินค่า 5 ระดับ คือ 1 (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จนถึง 5 (เห็นด้วยอย่างยิ่ง) ค่าความเที่ยง (reliability) ของแบบวัดที่ได้จากการวิจัยนี้มีค่าเท่ากับ .75 (หลักสูตรการศึกษา) .81 (กิจกรรมเสริมหลักสูตร) .75 (การสอนของอาจารย์) .73 (สิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัย) .78 (ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย) และค่าความเที่ยง (reliability) ของแบบวัดทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ .93

สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยที่ได้จากแบบวัดนี้จะใช้เกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.21 ขึ้นไป	หมายถึง	สูงที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.41-4.20	หมายถึง	สูง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.61-3.40	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.81-2.60	หมายถึง	ต่ำ
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.80 ลงไป	หมายถึง	ต่ำที่สุด

ขั้นตอนและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ จะดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. คณะผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์กองแผนงานช่วยประสานงานกองพัฒนานักศึกษา สำนักงานมหาวิทยาลัย จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังฝ่ายพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของคณะวิชาและ/หรือวิทยาลัย ภายใต้สังกัดของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. คณะผู้วิจัยร่วมกับกองแผนงานและกองพัฒนานักศึกษา สำนักงานมหาวิทยาลัย วางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลร่วมกัน
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้คัดเลือกไว้ แต่ทั้งนี้การเก็บรวบรวมข้อมูลตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ได้กลุ่มตัวอย่างไม่เพียงพอกับขนาดกลุ่มตัวอย่าง คณะผู้วิจัยจึงขอขยายระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอความอนุเคราะห์กองแผนงาน สำนักงานมหาวิทยาลัยช่วยดำเนินการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม และขณะเดียวกัน คณะผู้วิจัยยังได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังคณะต่าง ๆ ที่ได้กลุ่มตัวอย่างไม่เพียงพอกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้
4. ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้เก็บรวบรวมมา คัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ และนำไปบันทึกข้อมูลในคอมพิวเตอร์ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลไป

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ทางสถิติ ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง แจกแจงความถี่และค่าร้อยละ
2. ข้อมูลความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย คำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยใช้สถิติ Pearson's Product Moment Correlation
4. การทดสอบสมมติฐานที่ 1 ใช้การทดสอบค่าที (t-test) ส่วนการทดสอบสมมติฐานที่ 2-3 ทดสอบโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA)
5. การทดสอบสมมติฐานที่ 4-5 ทดสอบโดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยพยากรณ์ความผูกพันของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่” ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย จำแนก ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำแนกตามข้อมูลลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 3 ผลการทดสอบค่า t (t-Test) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 1

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 2-3

ส่วนที่ 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 4-5

ส่วนที่ 6 ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นของนักศึกษาต่อมหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คณะผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม จำนวน 4,500 ชุด มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 4,152 คน โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 4,048 คน คิดเป็นร้อยละ 90.0 ของแบบสอบถามที่ส่งไป หรือคิดเป็นร้อยละ 11.3 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทั้งหมด

ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยข้อมูลลักษณะประชากรและพฤติกรรมการเรียน ได้แก่ เพศ กลุ่มสาขาวิชา คณะวิชาและ/หรือวิทยาลัย ลำดับชั้นสะสมเฉลี่ย จำนวนชั่วโมงที่ทำกรบ้าน/อ่านหนังสือ จำนวนชั่วโมงการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ความถี่ในการเข้าชั้นเรียน ความถี่ในการเข้าห้องสมุด และวิธีที่ใช้ในการค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ แสดงในตารางที่ 2-3

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลลักษณะประชากร

ลักษณะประชากร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	1550	38.3
หญิง	2498	61.7
รวม	4,048	100.00
กลุ่มสาขาวิชา		
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	976	24.1
วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี	1336	33.0
มนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์	1736	42.9
รวม	4,048	100.0
คณะวิชาและ/หรือวิทยาลัย		
คณะมนุษยศาสตร์	312	7.7
คณะศึกษาศาสตร์	189	4.7
คณะวิจิตรศิลป์	189	4.7

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะประชากร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
คณะสังคมศาสตร์	118	2.9
คณะวิทยาศาสตร์	263	6.5
คณะวิศวกรรมศาสตร์	371	9.2
คณะแพทยศาสตร์	199	4.9
คณะเกษตรศาสตร์	254	6.3
คณะทันตแพทยศาสตร์	92	2.3
คณะเภสัชศาสตร์	115	2.8
คณะเทคนิคการแพทย์	167	4.1
คณะพยาบาลศาสตร์	339	8.4
คณะอุตสาหกรรมเกษตร	240	5.9
คณะสัตวแพทยศาสตร์	64	1.6
คณะบริหารธุรกิจ	267	6.6
คณะเศรษฐศาสตร์	237	5.9
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	67	1.7
คณะการสื่อสารมวลชน	160	4.0
คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์	161	4.0
คณะนิติศาสตร์	103	2.5
วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี	141	3.5
รวม	4,048	100.0

จากตารางที่ 2 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 4,048 คน จำแนกตามข้อมูลลักษณะประชากร ดังนี้

เพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 2,498 คน คิดเป็นร้อยละ 61.7 เพศชาย จำนวน 1,550 คน คิดเป็นร้อยละ 38.3

กลุ่มสาขาวิชา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์มากที่สุด จำนวน 1,736 คน คิดเป็นร้อยละ 42.9 รองลงมาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 1,336 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 และ จำนวน 976 คน คิดเป็นร้อยละ 24.1 ตามลำดับ

คณะวิชาและ/หรือวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างศึกษาอยู่ในคณะวิศวกรรมศาสตร์มากที่สุด จำนวน 371 คน คิดเป็นร้อยละ 9.2 รองลงมาศึกษาอยู่ในคณะพยาบาลศาสตร์ และคณะมนุษยศาสตร์ จำนวน 339 คน คิดเป็นร้อยละ 8.4 และ จำนวน 312 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 ตามลำดับ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยที่สุด ศึกษาอยู่ในคณะสัตวแพทยศาสตร์ จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามพฤติกรรมการเรียน

พฤติกรรมการเรียน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ลำดับชั้นเฉลี่ยสะสม (ค่าเฉลี่ย = 3.02)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2.50	745	18.4
2.51-3.00	1169	28.9
มากกว่า 3.00	2017	49.8
ไม่ระบุ	117	2.9
รวม	4,048	100.0
จำนวนชั่วโมงที่ทำการบ้าน/อ่านหนังสือ		
โดยเฉลี่ยต่อวัน (ค่าเฉลี่ย = 3.09)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ชั่วโมง	938	23.2
2-3 ชั่วโมง	1094	27.0
4-5 ชั่วโมง	740	18.3
6-7 ชั่วโมง	436	10.8
8-9 ชั่วโมง	282	7.0
มากกว่าหรือเท่ากับ 10 ชั่วโมง	555	13.7
ไม่ระบุ	3	0.1
รวม	4,048	100.00

ตารางที่ 3 (ต่อ)

พฤติกรรมกรเรียน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนชั่วโมงการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง		
โดยเฉลี่ยต่อวัน (ค่าเฉลี่ย = 2.00)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ชั่วโมง	1769	43.7
2-3 ชั่วโมง	1244	30.7
4-5 ชั่วโมง	608	15.0
6-7 ชั่วโมง	206	5.1
8-9 ชั่วโมง	116	2.9
มากกว่าหรือเท่ากับ 10 ชั่วโมง	102	2.5
ไม่ระบุ	3	0.1
รวม	4,048	100.00
ความถี่ในการเข้าชั้นเรียนโดยภาพรวมในภาคการศึกษานี้		
ต่ำกว่า 80 %	352	8.7
80-90 %	1379	34.1
มากกว่า 90 %	2313	57.1
ไม่ระบุ	4	0.1
รวม	4,048	100.00
ความถี่ในการเข้าห้องสมุดเพื่อการค้นคว้าโดยเฉลี่ย		
ต่อสัปดาห์		
ทุกวัน	216	5.3
4-6 วัน	793	19.6
1-3 วัน	2198	54.3
ไม่เข้าเลย	839	20.7
ไม่ระบุ	2	0.0
รวม	4,048	100.00

ตารางที่ 3 (ต่อ)

พฤติกรรมการเรียนรู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
วิธีที่ใช้ในการค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ		
เข้าห้องสมุด	586	14.5
ใช้อินเทอร์เน็ต	3284	81.1
ถามอาจารย์	136	3.4
อื่น ๆ ได้แก่ สอบถามเพื่อน รุ่นพี่ พ่อแม่ หรือศึกษาด้วยตนเอง	40	1.0
ไม่ระบุ	2	0.0
รวม	4,048	100.00

จากตารางที่ 3 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 4,048 คน จำแนกตามพฤติกรรมการเรียน ดังนี้

ลำดับชั้นเฉลี่ยสะสม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมโดยเฉลี่ย 3.02 และมีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.00 มากที่สุด จำนวน 2,017 คน คิดเป็นร้อยละ 49.8 รองลงมาลำดับชั้นเฉลี่ยสะสม 2.51-3.00 และน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2.50 จำนวน 1,169 คน และ 745 คน คิดเป็นร้อยละ 28.9 และ 18.4 ตามลำดับ

จำนวนชั่วโมงที่ทำการบ้าน/อ่านหนังสือโดยเฉลี่ยต่อวัน กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนชั่วโมงที่ทำการบ้าน/อ่านหนังสือโดยเฉลี่ยต่อวัน 3.09 ชั่วโมง โดยมีจำนวนชั่วโมงที่ทำการบ้าน/อ่านหนังสือ 2-3 ชั่วโมง มากที่สุด มีจำนวน 1,094 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 รองลงมา คือน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ชั่วโมง มีจำนวน 938 คน คิดเป็นร้อยละ 23.2 4-5 ชั่วโมง มีจำนวน 740 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 มากกว่าหรือเท่ากับ 10 ชั่วโมง มีจำนวน 555 คน คิดเป็นร้อยละ 13.7 6-7 ชั่วโมง มีจำนวน 436 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8 และ 8-9 ชั่วโมง มีจำนวน 282 คน คิดเป็นร้อยละ 7.0

จำนวนชั่วโมงการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองโดยเฉลี่ยต่อวัน กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนชั่วโมงการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองโดยเฉลี่ยต่อวัน 2.00 ชั่วโมง โดยมีจำนวนชั่วโมงการศึกษา

ค้นคว้าด้วยตนเอง จำนวนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ชั่วโมง มีจำนวน 1,769 คน คิดเป็นร้อยละ 43.7 รองลงมา 2-3 ชั่วโมง มีจำนวน 1,244 คน คิดเป็นร้อยละ 30.7 4-5 ชั่วโมง มีจำนวน 608 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 6-7 ชั่วโมง มีจำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 5.1 8-9 ชั่วโมง มีจำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9 และมากกว่าหรือเท่ากับ 10 ชั่วโมง มีจำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5

ความถี่ในการเข้าชั้นเรียนโดยภาพรวมในภาคการศึกษานี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความถี่ในการเข้าชั้นเรียน มากกว่าร้อยละ 90 มากที่สุด จำนวน 2,313 คน คิดเป็นร้อยละ 57.1 รองลงมา คือ ร้อยละ 80-90 จำนวน 1,379 คน คิดเป็นร้อยละ 34.1 และต่ำกว่าร้อยละ 80 จำนวน 352 คน คิดเป็นร้อยละ 8.7

ความถี่ในการเข้าห้องสมุดเพื่อการค้นคว้าโดยเฉลี่ยต่อสัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างมีความถี่ในการเข้าห้องสมุดเพื่อการค้นคว้าโดยเฉลี่ยต่อสัปดาห์ จำนวน 1-3 วัน มากที่สุด จำนวน 2,198 คน คิดเป็นร้อยละ 54.3 รองลงมา คือ ไม่ห้องสมุดเข้าเลย จำนวน 839 คน คิดเป็นร้อยละ 20.7 4-6 วัน จำนวน 793 คน คิดเป็นร้อยละ 19.6 และเข้าทุกวัน จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3

วิธีที่ใช้ในการค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ กลุ่มตัวอย่างมีวิธีที่ใช้ในการค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ โดยการใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุด จำนวน 3,284 คน คิดเป็นร้อยละ 81.1 รองลงมา คือ การเข้าห้องสมุด และถามอาจารย์ จำนวน 586 คน และ 136 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5 และ 3.4 ตามลำดับ มีเพียงจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 มีวิธีที่ใช้ในการค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ โดยการสอบถามเพื่อน รุ่นพี่ พ่อแม่ หรือศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำแนกตามข้อมูลลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย (*M*) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (*SD*) และระดับความผูกพันต่อการเรียน จำแนกตามข้อมูลลักษณะประชากร

ลักษณะประชากร	N	ความผูกพันต่อการเรียน		
		M	SD	ระดับ
เพศ				
ชาย	1550	4.640	1.231	สูง
หญิง	2498	4.603	1.085	ปานกลาง
กลุ่มสาขาวิชา				
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	976	4.596	1.278	ปานกลาง
วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี	1336	4.712	1.136	สูง
มนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์	1736	4.557	1.061	ปานกลาง
คณะวิชาและ/หรือวิทยาลัย				
คณะมนุษยศาสตร์	312	4.301	.964	ปานกลาง
คณะศึกษาศาสตร์	189	4.423	.968	ปานกลาง
คณะวิจิตรศิลป์	189	5.404	.774	สูง
คณะสังคมศาสตร์	118	4.187	.978	ปานกลาง
คณะวิทยาศาสตร์	263	4.522	.990	ปานกลาง
คณะวิศวกรรมศาสตร์	371	4.280	.980	ปานกลาง
คณะแพทยศาสตร์	199	6.067	.648	สูงที่สุด
คณะเกษตรศาสตร์	254	5.153	.893	สูง
คณะทันตแพทยศาสตร์	92	3.878	1.088	ปานกลาง

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ลักษณะประชากร	N	ความผูกพันต่อการเรียน		
		M	SD	ระดับ
คณะเภสัชศาสตร์	115	4.097	1.021	ปานกลาง
คณะเทคนิคการแพทย์	167	4.211	1.087	ปานกลาง
คณะพยาบาลศาสตร์	339	4.200	1.059	ปานกลาง
คณะอุตสาหกรรมเกษตร	240	4.562	1.230	ปานกลาง
คณะสัตวแพทยศาสตร์	64	5.044	1.329	สูง
คณะบริหารธุรกิจ	267	4.331	.922	ปานกลาง
คณะเศรษฐศาสตร์	237	4.302	.959	ปานกลาง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	67	3.947	1.096	ปานกลาง
คณะการสื่อสารมวลชน	160	5.600	.910	สูง
คณะรัฐศาสตร์	161	4.571	.984	ปานกลาง
และรัฐประศาสนศาสตร์				
คณะนิติศาสตร์	103	3.974	1.077	ปานกลาง
วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี	141	6.023	.625	สูงที่สุด
รวม	4,048	4.617	1.143	สูง

จากตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย (*M*) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (*SD*) และระดับความผูกพันต่อการเรียน จำแนกตามข้อมูลลักษณะประชากร พบว่า

เพศ นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพศชาย มีความผูกพันต่อการเรียนอยู่ในระดับสูง ส่วนนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่หญิง มีความผูกพันต่อการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

กลุ่มสาขาวิชา นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่อยู่ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี มีความผูกพันต่อการเรียนอยู่ในระดับสูง ส่วนนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่อยู่ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ มีความผูกพันต่อการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

คณะวิชาและ/หรือวิทยาลัย นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ศึกษาอยู่ในคณะแพทยศาสตร์และวิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี มีความผูกพันต่อการเรียนอยู่ในระดับสูงที่สุด นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ศึกษาอยู่ในคณะวิจิตรศิลป์ คณะเกษตรศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ และคณะกรรมการสื่อสารมวลชน มีความผูกพันต่อการเรียนอยู่ในระดับสูง ส่วนนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ศึกษาอยู่ในคณะอื่น ๆ มีความผูกพันต่อการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย (*M*) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (*SD*) และระดับความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย จำแนกตามข้อมูลลักษณะประชากร

ลักษณะประชากร	N	ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย		
		M	SD	ระดับ
เพศ				
ชาย	1550	4.065	.573	สูง
หญิง	2498	4.188	.521	สูง
กลุ่มสาขาวิชา				
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	976	4.212	.521	สูงที่สุด
วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี	1336	4.108	.551	สูง
มนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์	1736	4.126	.550	สูง
คณะวิชาและ/หรือวิทยาลัย				
คณะมนุษยศาสตร์	312	4.203	.547	สูง
คณะศึกษาศาสตร์	189	4.068	.570	สูง
คณะวิจิตรศิลป์	189	4.253	.448	สูงที่สุด
คณะสังคมศาสตร์	118	4.034	.593	สูง
คณะวิทยาศาสตร์	263	4.200	.542	สูง
คณะวิศวกรรมศาสตร์	371	4.028	.675	สูง
คณะแพทยศาสตร์	199	4.368	.269	สูงที่สุด
คณะเกษตรศาสตร์	254	4.099	.412	สูง
คณะทันตแพทยศาสตร์	92	3.903	.626	สูง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลักษณะประชากร	N	ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย		
		M	SD	ระดับ
คณะเภสัชศาสตร์	115	3.919	.564	สูง
คณะเทคนิคการแพทย์	167	4.187	.487	สูง
คณะพยาบาลศาสตร์	339	4.324	.531	สูงที่สุด
คณะอุตสาหกรรมเกษตร	240	4.170	.500	สูง
คณะสัตวแพทยศาสตร์	64	4.174	.504	สูง
คณะบริหารธุรกิจ	267	4.199	.590	สูง
คณะเศรษฐศาสตร์	237	4.100	.563	สูง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	67	3.677	.577	สูง
คณะการสื่อสารมวลชน	160	4.236	.393	สูงที่สุด
คณะรัฐศาสตร์	161	3.886	.485	สูง
และรัฐประศาสนศาสตร์				
คณะนิติศาสตร์	103	3.943	.622	สูง
วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี	141	4.260	.319	สูงที่สุด
รวม	4,048	4.141	.545	สูง

จากตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย จำแนกตามข้อมูลลักษณะประชากร พบว่า

เพศ นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับสูง

กลุ่มสาขาวิชา นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่อยู่ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับสูงที่สุด ส่วนนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่อยู่ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ มีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับสูง

คณะวิชาและ/หรือวิทยาลัย นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ศึกษาอยู่ในคณะวิจิตรศิลป์ คณะแพทยศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะการสื่อสารมวลชน และวิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี มีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับสูงที่สุด ส่วนนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ศึกษาอยู่ในคณะอื่น ๆ มีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับสูง

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำแนกตามเพศ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ ความผูกพันต่อการเรียนและความ ผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	เพศ					
	ชาย			หญิง		
	M	SD	ระดับ	M	SD	ระดับ
คุณลักษณะส่วนบุคคล						
ความเชื่อในความสามารถของตน ด้านการเรียน	3.839	.601	สูง	3.818	.531	สูง
การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต	3.863	.730	สูง	3.806	.717	สูง
ปัจจัยทางสังคม						
การสนับสนุนจากครอบครัว	3.845	.638	สูง	4.028	.601	สูง
การสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษา	3.567	.749	สูง	3.643	.707	สูง
การสนับสนุนจากเพื่อน	3.855	.605	สูง	3.997	.547	สูง
ปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย						
หลักสูตรการศึกษา	3.936	.618	สูง	3.958	.614	สูง
กิจกรรมเสริมหลักสูตร	3.881	.662	สูง	3.967	.613	สูง
การสอนของอาจารย์	3.984	.611	สูง	4.056	.573	สูง
สิ่งอำนวยความสะดวกของ มหาวิทยาลัย	3.881	.686	สูง	4.011	.639	สูง
ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย	4.054	.636	สูง	4.182	.595	สูง

จากตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำแนกตามเพศ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยทุกปัจจัยมีอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียน การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต การสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษา การสนับสนุนจากเพื่อน หลักสูตรการศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตร การสอนของอาจารย์ สิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัย และภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อการเรียน และความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของ นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่	กลุ่มสาขาวิชา								
	วิทยาศาสตร์สุขภาพ			วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี			มนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์		
	M	SD	ระดับ	M	SD	ระดับ	M	SD	ระดับ
คุณลักษณะส่วนบุคคล									
ความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียน	3.861	.570	สูง	3.852	.586	สูง	3.787	.528	สูง
การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต	3.866	.720	สูง	3.834	.722	สูง	3.800	.723	สูง
ปัจจัยทางสังคม									
การสนับสนุนจากครอบครัว	4.085	.587	สูง	3.939	.640	สูง	3.901	.618	สูง
การสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษา	3.746	.712	สูง	3.616	.710	สูง	3.538	.732	สูง
การสนับสนุนจากเพื่อน	4.025	.534	สูง	3.896	.583	สูง	3.932	.583	สูง
ปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย									
หลักสูตรการศึกษา	4.009	.592	สูง	3.986	.594	สูง	3.889	.639	สูง
กิจกรรมเสริมหลักสูตร	3.991	.619	สูง	3.960	.614	สูง	3.883	.652	สูง
การสอนของอาจารย์	4.148	.561	สูง	4.027	.580	สูง	3.963	.601	สูง
สิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัย	4.011	.632	สูง	3.958	.653	สูง	3.936	.680	สูง
ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย	4.217	.580	สูงที่สุด	4.118	.625	สูง	4.097	.619	สูง

จากตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยเกือบทุกปัจจัยมีอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียน การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต การสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษา การสนับสนุนจากเพื่อน หลักสูตรการศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตร การสอนของอาจารย์ และสิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัย ยกเว้น ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีอยู่ในระดับสูงที่สุด ส่วนนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสาขาวิชามนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ มีอยู่ในระดับสูง

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำแนกตามลำดับชั้นเฉลี่ยสะสม

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ลำดับชั้นเฉลี่ยสะสม								
	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2.50			2.51-3.00			มากกว่า 3.00		
	M	SD	ระดับ	M	SD	ระดับ	M	SD	ระดับ
คุณลักษณะส่วนบุคคล									
ความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียน	3.724	.591	สูง	3.781	.541	สูง	3.900	.538	สูง
การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต	3.695	.733	สูง	3.746	.709	สูง	3.933	.705	สูง
ปัจจัยทางสังคม									
การสนับสนุนจากครอบครัว	3.810	.709	สูง	3.908	.594	สูง	4.044	.586	สูง
การสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษา	3.360	.742	สูง	3.532	.711	สูง	3.757	.695	สูง
การสนับสนุนจากเพื่อน	3.830	.647	สูง	3.920	.556	สูง	4.003	.542	สูง
ปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย									
หลักสูตรการศึกษา	3.800	.662	สูง	3.889	.617	สูง	4.046	.573	สูง
กิจกรรมเสริมหลักสูตร	3.828	.670	สูง	3.915	.616	สูง	3.991	.618	สูง
การสอนของอาจารย์	3.918	.640	สูง	3.992	.590	สูง	4.093	.561	สูง
สิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัย	3.894	.705	สูง	3.919	.658	สูง	4.015	.638	สูง
ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย	4.093	.682	สูง	4.106	.603	สูง	4.166	.589	สูง

จากตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำแนกตามลำดับชั้นเฉลี่ยสะสม พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยทุกปัจจัยมีอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียน การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต การสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษา การสนับสนุนจากเพื่อน หลักสูตรการศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตร การสอนของอาจารย์ สิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัย และภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 3 ผลการทดสอบค่า t (t -Test) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 1

สมมติฐานที่ 1 นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีเพศแตกต่างกัน จะมีความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.1 นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีเพศแตกต่างกัน จะมีความผูกพันต่อการเรียนแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของความผูกพันต่อการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีเพศแตกต่างกัน และการทดสอบค่า t เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความผูกพันต่อการเรียน

เพศ	N	M	SD	t
ชาย	1550	4.640	1.231	0.989
หญิง	2498	4.603	1.085	

จากตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของความผูกพันต่อการเรียน และผลการทดสอบค่า t พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความผูกพันต่อการเรียนไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.2 นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีเพศแตกต่างกัน จะมีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีเพศแตกต่างกัน และการทดสอบค่า t เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย

เพศ	N	M	SD	t
ชาย	1550	4.065	0.573	-6.876**
หญิง	2498	4.188	0.521	

** $p < .01$

จากตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย และผลการทดสอบค่า t พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยนักศึกษาเพศชายมีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยน้อยกว่านักศึกษาเพศหญิง

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 2-3

สมมติฐานที่ 2 นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกัน จะมีความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2.1 นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกัน จะมีความผูกพันต่อการเรียนแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงในตารางที่ 11 - 12

ตารางที่ 11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความผูกพันต่อการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกัน

แหล่งของความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	18.755	2	9.378	7.199**
ภายในกลุ่ม	5268.979	4045	1.303	
รวม	5287.734	4047		

** $p < .01$

จากตารางที่ 11 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความผูกพันต่อการเรียน พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกัน มีความผูกพันต่อการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อทดสอบความแตกต่างของความผูกพันต่อการเรียนเป็นรายคู่ระหว่างกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกันด้วยวิธีทดสอบแบบ Dunnett T3 ปรากฏผลการทดสอบในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความผูกพันต่อการเรียนเป็นรายคู่ระหว่าง นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกัน

กลุ่มสาขาวิชา	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย		
	วิทยาศาสตร์ สุขภาพ	วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี	มนุษยศาสตร์- สังคมศาสตร์
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	-	-.116	.039
วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี		-	.155**
มนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์			-

** $p < .01$

จากตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความผูกพันต่อการเรียน พบว่า มีความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 1 รายคู่ ระหว่างนักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี กับนักศึกษากลุ่มสาขามนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ นักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ยของความผูกพันต่อการเรียน มากกว่านักศึกษากลุ่มสาขามนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์

สมมติฐานที่ 2.2 นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกัน จะมีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงในตารางที่ 13 – 14

ตารางที่ 13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกัน

แหล่งของความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	6.831	2	3.415	11.556**
ภายในกลุ่ม	1195.532	4045	.296	
รวม	1202.363	4047		

** $p < .01$

จากตารางที่ 13 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกัน มีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อทดสอบความแตกต่างของความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยเป็นรายคู่ระหว่างกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกันด้วยวิธีทดสอบแบบ Dunnett T3 ปรากฏผลการทดสอบในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยเป็นรายคู่ระหว่างนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกัน

กลุ่มสาขาวิชา	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย		
	วิทยาศาสตร์สุขภาพ	วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี	มนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	-	.104**	.087**
วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี		-	-.018
มนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์			-

** $p < .01$

จากตารางที่ 14 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย พบว่ามีความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 รายคู่ ระหว่างนักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพกับกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และนักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพกับกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ นักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพมีค่าเฉลี่ยความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยมากกว่านักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนักศึกษากลุ่มสาขามนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์

สมมติฐานที่ 3 นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมที่แตกต่างกัน จะมีความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3.1 นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมที่แตกต่างกัน จะมีความผูกพันต่อการเรียนแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงในตารางที่ 15 – 16

ตารางที่ 15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความผูกพันต่อการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมแตกต่างกัน

แหล่งของความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	197.243	2	98.621	78.400**
ภายในกลุ่ม	4941.136	3928	1.258	
รวม	5138.379	3930		

** $p < .01$

จากตารางที่ 15 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความผูกพันต่อการเรียน พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมแตกต่างกัน มีความผูกพันต่อการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อทดสอบความแตกต่างของความผูกพันต่อการเรียนเป็นรายคู่ระหว่างกลุ่มที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมแตกต่างกันด้วยวิธีทดสอบแบบ Dunnett T3 ปรากฏผลการทดสอบในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความผูกพันต่อการเรียนเป็นรายคู่ระหว่างกลุ่มที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมแตกต่างกัน

ลำดับชั้นเฉลี่ยสะสม	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย		
	≤2.50	2.51 – 3.00	>3.00
≤2.50	-	-.191**	-.546**
2.51 – 3.00		-	-.354**
>3.00			-

** $p < .01$

จากตารางที่ 16 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง พบว่ามีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมแตกต่างกันจำนวน 3 รายคู่ คือกลุ่มที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2.50 แตกต่างจากกลุ่มที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสม 2.51-3.00 และกลุ่มที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กลุ่มที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสม 2.51-3.00 แตกต่างจากกลุ่มที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่กลุ่มที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2.50 มีค่าเฉลี่ยความผูกพันต่อการเรียนน้อยกว่ากลุ่มที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสม 2.51-3.00 และกลุ่มที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.00 และนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่กลุ่มที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสม 2.51-3.00 มีค่าเฉลี่ยความผูกพันต่อการเรียนน้อยกว่ากลุ่มที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.00

สมมติฐานที่ 3.2 นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมที่แตกต่างกัน จะมีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงในตารางที่ 17 – 18

ตารางที่ 17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมแตกต่างกัน

แหล่งของความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	4.242	2	2.121	7.222**
ภายในกลุ่ม	1153.455	3928	0.294	
รวม	1157.697	3930		

** $p < .01$

จากตารางที่ 17 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมแตกต่างกัน มีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อทดสอบความแตกต่างของความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยเป็นรายคู่ระหว่างกลุ่มที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมแตกต่างกันด้วยวิธีทดสอบแบบ Dunnett T3 ปรากฏผลการทดสอบในตารางที่ 18

ตารางที่ 18 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยเป็นรายคู่ระหว่างกลุ่มที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมแตกต่างกัน

ลำดับชั้นเฉลี่ยสะสม	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย		
	≤2.50	2.51 – 3.00	>3.00
≤2.50	-	-.019	-.076**
2.51 – 3.00		-	-.057*
>3.00			-

** $p < .01$; * $p < .05$

จากตารางที่ 18 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง พบว่ามีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมแตกต่างกัน จำนวน 2 รายคู่ คือกลุ่มที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2.50 แตกต่างจากกลุ่มที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และกลุ่มที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสม 2.51–3.00 แตกต่างจากกลุ่มที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่กลุ่มที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2.50 และกลุ่มที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสม 2.51–3.00 มีค่าเฉลี่ยความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยน้อยกว่ากลุ่มที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.00

ส่วนที่ 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 4-5

เนื่องด้วยการวิเคราะห์การถดถอยมีตัวแปรตามลักษณะประชากร ได้แก่ เพศ และกลุ่มสาขาวิชา ซึ่งเป็นตัวแปรเชิงคุณภาพ เมื่อนำมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์และนำมาใช้ในการพยากรณ์ต้องจัดกระทำตัวแปร ด้วยวิธีการ Dummy Coding กำหนดรหัสค่าของตัวแปรใหม่ ดังนี้

เพศ :	ชาย = 1	
	หญิง = 0	
กลุ่มสาขาวิชา :	กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ	= 10
	กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี	= 01
	กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์	= 00

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 4 และ 5 จำแนก ดังนี้

5.1) ค่าสถิติพื้นฐานและค่าเมตริกสหสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยกับตัวพยากรณ์ 4 ชุด ได้แก่ ลักษณะประชากร ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย แสดงดังตารางที่ 19 - 20

ตารางที่ 19 ค่าสถิติพื้นฐานและค่าเมตริกสหสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อการเรียนและตัวพยากรณ์ 4 ชุด ได้แก่ ลักษณะประชากร ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย

ตัวแปร	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11	X12	X13	Y1
X1	1.000													
X2	-.118**	1.000												
X3	.139**	-.396**	1.000											
X4	.018	.035*	.032*	1.000										
X5	.038*	.030	.007	.520**	1.000									
X6	-.143**	.115**	-.022	.443**	.373**	1.000								
X7	-.051**	.103**	.002	.396**	.353**	.456**	1.000							
X8	-.120**	.081**	-.057**	.437**	.379**	.609**	.475**	1.000						
X9	-.017	.054**	.041**	.479**	.456**	.441**	.451**	.453**	1.000					
X10	-.066**	.050**	.028	.431**	.367**	.445**	.485**	.491**	.677**	1.000				
X11	-.060**	.114**	-.003	.448**	.350**	.431**	.463**	.458**	.661**	.687**	1.000			
X12	-.096**	.042**	-.004	.386**	.301**	.400**	.366**	.442**	.558**	.643**	.584**	1.000		
X13	-.101**	.077**	-.017	.421**	.323**	.462**	.328**	.476**	.578**	.626**	.602**	.633**	1.000	
Y1	.016	-.011	.058**	.539**	.472**	.415**	.515**	.407**	.466**	.440**	.391**	.352**	.309**	1.000
Mean	-	-	-	3.826	3.827	3.958	3.614	3.942	3.950	3.934	4.029	3.961	4.133	4.617
SD	-	-	-	.559	.722	.622	.724	.574	.615	.633	.589	.660	.614	1.143

** $p < .01$; * $p < .05$

หมายเหตุ :

X1	=	เพศ
X2	=	กลุ่มสาขาวิชา 1
X3	=	กลุ่มสาขาวิชา 2
X4	=	ความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียน
X5	=	การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต
X6	=	การสนับสนุนจากครอบครัว
X7	=	การสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษา
X8	=	การสนับสนุนจากเพื่อน
X9	=	หลักสูตรการศึกษา
X10	=	กิจกรรมเสริมหลักสูตร
X11	=	การสอนของอาจารย์
X12	=	สิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัย
X13	=	ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย
Y1	=	ความผูกพันต่อการเรียน

จากตารางที่ 19 แสดงค่าสถิติพื้นฐานและค่าเมตริกสหสัมพันธ์ พบว่า ตัวแปรลักษณะประชากร ได้แก่ กลุ่มสาขาวิชา 2 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันต่อการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .058$) ส่วนตัวแปรคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียนและการมีจุดมุ่งหมายในชีวิต ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษา และการสนับสนุนจากเพื่อน และปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ได้แก่ หลักสูตรการศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตร การสอนของอาจารย์ สิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัย และภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันต่อการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .539, .472, .415, .515, .407, .466, .440, .391, .352$ และ $.309$ ตามลำดับ)

ตารางที่ 20 ค่าสถิติพื้นฐานและค่าเมตริกสหสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยและตัวพยากรณ์ 4 ชุด ได้แก่ ลักษณะประชากร ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย

ตัวแปร	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11	X12	X13	Y2
X1	1.000													
X2	-.118**	1.000												
X3	.139**	-.396**	1.000											
X4	.018	.035*	.032*	1.000										
X5	.038*	.030	.007	.520**	1.000									
X6	-.143**	.115**	-.022	.443**	.373**	1.000								
X7	-.051**	.103**	.002	.396**	.353**	.456**	1.000							
X8	-.120**	.081**	-.057**	.437**	.379**	.609**	.475**	1.000						
X9	-.017	.054**	.041**	.479**	.456**	.441**	.451**	.453**	1.000					
X10	-.066**	.050**	.028	.431**	.367**	.445**	.485**	.491**	.677**	1.000				
X11	.060**	.114**	-.003	.448**	.350**	.431**	.463**	.458**	.661**	.687**	1.000			
X12	-.096**	.042**	-.004	.386**	.301**	.400**	.366**	.442**	.558**	.643**	.584**	1.000		
X13	-.101**	.077**	-.017	.421**	.323**	.462**	.328**	.476**	.578**	.626**	.602**	.633**	1.000	
Y2	-.110**	.074**	-.042**	.459**	.341**	.486**	.352**	.514**	.627**	.666**	.663**	.616**	.783**	1.000
Mean	-	-	-	3.826	3.827	3.958	3.614	3.942	3.950	3.934	4.029	3.961	4.133	4.141
SD	-	-	-	.559	.722	.622	.724	.574	.615	.633	.589	.660	.614	.545

** $p < .01$; * $p < .05$

หมายเหตุ :

X1	=	เพศ
X2	=	กลุ่มสาขาวิชา 1
X3	=	กลุ่มสาขาวิชา 2
X4	=	ความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียน
X5	=	การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต
X6	=	การสนับสนุนจากครอบครัว
X7	=	การสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษา
X8	=	การสนับสนุนจากเพื่อน
X9	=	หลักสูตรการศึกษา
X10	=	กิจกรรมเสริมหลักสูตร
X11	=	การสอนของอาจารย์
X12	=	สิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัย
X13	=	ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย
Y2	=	ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 20 แสดงค่าสถิติพื้นฐานและค่าเมตริกสหสัมพันธ์ พบว่า ตัวแปรลักษณะประชากร ได้แก่ เพศ มีความสัมพันธ์ทางลบกับความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย อย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = -.110$) กลุ่มสาขาวิชา 1 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .074$) สำหรับกลุ่มสาขาวิชา 2 มีความสัมพันธ์ทางลบกับความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย อย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = -.042$) ส่วนตัวแปรปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียนและการมีจุดมุ่งหมายในชีวิต ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษา และการสนับสนุนจากเพื่อน และปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ได้แก่ หลักสูตรการศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตร การสอนของอาจารย์ สิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัย และภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .459, .341, .486, .352, .514, .627, .666, .663, .616$, และ $.783$ ตามลำดับ)

5.2) ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเชิงชั้น (Hierarchical Regression) ปัจจัยพยากรณ์ความผูกพันของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

จากผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเชิงชั้น ปัจจัยพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 4 แสดงดังตารางที่ 21-22 ส่วนปัจจัยพยากรณ์ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 5 แสดงดังตารางที่ 23-24

สมมติฐานที่ 4 ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยสามารถพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ตารางที่ 21 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ที่ปรับแก้ (Adjusted R Square) และการทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์การพยากรณ์

Model		SS	df	MS	F
1	Regression	19.183	3	6.394	4.908**
	Residual	5268.552	4044	1.303	
	Total	5287.734	4047		
		$R = .060$	$R^2 = .004$	Adj $R^2 = .003$	
2	Regression	1812.918	5	362.584	421.767**
	Residual	3474.816	4042	.860	
	Total	5287.734	4047		
		$R = .586$	$R^2 = .343$	Adj $R^2 = .342$	$\Delta R^2 = .339$
3	Regression	2305.436	8	288.180	390.289**
	Residual	2982.298	4039	.738	
	Total	5287.734	4047		
		$R = .660$	$R^2 = .436$	Adj $R^2 = .435$	$\Delta R^2 = .093$

ตารางที่ 21 (ต่อ)

Model		SS	df	MS	F
4	Regression	2384.675	13	183.437	254.898**
	Residual	2903.060	4034	.720	
	Total	5287.734	4047		
		$R = .672$	$R^2 = .451$	$Adj R^2 = .449$	$\Delta R^2 = .015$

** $p < .01$

จากตารางที่ 21 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบเชิงชั้นโดยใช้ตัวแปรด้านลักษณะประชากร ได้แก่ เพศ กลุ่มสาขาวิชา 1 และกลุ่มสาขาวิชา 2 เป็นตัวแปรควบคุม (Model 1) พบว่า ตัวแปรด้านลักษณะประชากรทั้ง 3 ตัวแปร สามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนได้เพียงร้อยละ 0.4 ($R^2 = .004$) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ระหว่างตัวแปรด้านลักษณะประชากรกับตัวแปรตาม (ความผูกพันต่อการเรียน) มีค่าเท่ากับ 0.060 การทดสอบนัยสำคัญของ R^2 พบว่า ค่า $F = 4.908$ ที่ระดับนัยสำคัญ .01 แสดงว่าตัวแปรด้านลักษณะประชากรสามารถร่วมกันพยากรณ์ของความผูกพันต่อการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อได้นำตัวแปรปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียนและการมีจุดมุ่งหมายในชีวิตเข้ามาวิเคราะห์ร่วมด้วย (Model 2) พบว่าสามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนได้ร้อยละ 34.3 ($R^2 = 0.343$) โดยมีค่าการพยากรณ์ที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 33.9 ($\Delta R^2 = .339$) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.586 การทดสอบนัยสำคัญของ R^2 พบว่า ค่า $F = 421.767$ ที่ระดับนัยสำคัญ .01

จากนั้นได้นำตัวแปรปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษา และการสนับสนุนจากเพื่อนเข้ามาวิเคราะห์ร่วมด้วย (Model 3) พบว่าสามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนได้ร้อยละ 43.6 ($R^2 = 0.436$) โดยมีค่าการพยากรณ์ที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.3 ($\Delta R^2 = .093$) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.660 การทดสอบนัยสำคัญของ R^2 พบว่า ค่า $F = 390.289$ ที่ระดับนัยสำคัญ .01 และได้นำตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ได้แก่ หลักสูตรการศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตร การสอนของอาจารย์ สิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัย และภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเข้า

มาวิเคราะห์ร่วมด้วย (**Model 4**) พบว่าสามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนได้ ร้อยละ 45.1 ($R^2 = 0.451$) โดยมีค่าการพยากรณ์ที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.5 ($\Delta R^2 = .015$) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.672 การทดสอบนัยสำคัญของ R^2 พบว่า ค่า $F = 254.898$ ที่ระดับนัยสำคัญ .01

กล่าวโดยสรุป ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยสามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลเป็นปัจจัยสำคัญลำดับที่ 1 สามารถอธิบายหรือพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนได้มากที่สุด คือ ร้อยละ 33.9 ($\Delta R^2 = .339$) ปัจจัยสำคัญลำดับที่ 2 คือ ปัจจัยการสนับสนุนทางสังคม และปัจจัยสำคัญลำดับที่ 3 คือ ปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย โดยสามารถอธิบายหรือพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนได้เพียงร้อยละ 9.3 ($\Delta R^2 = .093$) และร้อยละ 1.5 ($\Delta R^2 = .015$) ตามลำดับ

ตารางที่ 22 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของคะแนนดิบ (B) และสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β หรือ $Beta$) ในการพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียน และการทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์การถดถอย

	Model	B	$SE\ B$	β	t
1	(Constant)	4.549	.031		148.538**
	ลักษณะประชากร				
	เพศ	.021	.037	.009	.573
	กลุ่มสาขาวิชา 1	.041	.046	.015	.891
	กลุ่มสาขาวิชา 2	.153	.042	.063	3.656**
2	(Constant)	-.129	.106		-1.219
	ลักษณะประชากร				
	เพศ	-.020	.030	-.009	-.664
	กลุ่มสาขาวิชา 1	-.051	.037	-.019	-1.379
	กลุ่มสาขาวิชา 2	.090	.034	.037	2.636**
	ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล				
	ความเชื่อในความสามารถของตนเอง	.821	.031	.401	26.847**
	การเรียน				
	การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต	.417	.024	.264	17.652**

ตารางที่ 22 (ต่อ)

	Model	B	SE B	β	t
3	(Constant)	-1.160	.115		-10.083**
	ลักษณะประชากร				
	เพศ	.056	.029	.024	1.963*
	กลุ่มสาขาวิชา 1	-.148	.035	-.055	-4.265**
	กลุ่มสาขาวิชา 2	.061	.032	.025	1.925
	ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล				
	ความเชื่อในความสามารถของตนด้าน การเรียนรู้	.570	.031	.279	18.451**
	การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต	.289	.023	.182	12.770**
	ปัจจัยทางสังคม				
	การสนับสนุนจากครอบครัว	.157	.029	.085	5.393**
	การสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษา	.470	.022	.298	20.973**
	การสนับสนุนจากเพื่อน	.042	.032	.021	1.325
4	(Constant)	-1.242	.121		-10.224**
	ลักษณะประชากร				
	เพศ	.051	.028	.022	1.815
	กลุ่มสาขาวิชา 1	-.141	.034	-.053	-4.102**
	กลุ่มสาขาวิชา 2	.042	.031	.017	1.359
	ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล				
	ความเชื่อในความสามารถของตนด้าน การเรียนรู้	.541	.031	.265	17.274**
	การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต	.251	.023	.158	10.989**

ตารางที่ 22 (ต่อ)

Model	B	SE B	β	t
ปัจจัยทางสังคม				
การสนับสนุนจากครอบครัว	.149	.029	.081	5.095**
การสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษา	.410	.023	.260	17.635**
การสนับสนุนจากเพื่อน	.015	.032	.007	.453
ปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย				
หลักสูตรการศึกษา	.201	.034	.108	5.956**
กิจกรรมเสริมหลักสูตร	.165	.035	.092	4.727**
การสอนของอาจารย์	-.059	.035	-.030	-1.647
สิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัย	.064	.029	.037	2.175*
ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย	-.183	.032	-.098	-5.657**

** $p < .01$; * $p < .05$

จากตารางที่ 22 แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของคะแนนดิบ (B) และสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β หรือ Beta) ของตัวแปรพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียน (Model 4) โดยใช้ตัวแปรด้านลักษณะประชากรเป็นตัวแปรควบคุม พบว่า

ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล เป็นปัจจัยสำคัญลำดับที่ 1 สามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียนและการมีจุดมุ่งหมายในชีวิต มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 0.265 และ 0.158 ตามลำดับ

ปัจจัยทางสังคม เป็นปัจจัยสำคัญลำดับที่ 2 สามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษาและการสนับสนุนจากครอบครัว มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 0.260 และ 0.081 ตามลำดับ

ปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย เป็นปัจจัยสำคัญลำดับที่ 3 สามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ได้แก่ หลักสูตรการศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตร สิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัย และ ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 0.108, 0.092, 0.037 และ -0.098 ตามลำดับ ทั้งนี้จะพบว่าปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยด้านภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานเป็นลบ (-0.098) ทั้งที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นบวก ($r = .309$) การที่ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมีการเปลี่ยนไปเป็นค่าลบเช่นนี้ เกิดขึ้นเนื่องจาก “ผลของการถูกยับยั้ง (suppressor effect)” ซึ่งปรากฏการณ์นี้เกิดจากตัวแปรอิสระและตัวแปรตามของการศึกษามีความสัมพันธ์กัน Maassen and Bakker (2001) จึงได้เสนอแนะว่าไม่ควรที่จะสรุปว่าตัวแปรอิสระมีอิทธิพลทางลบต่อตัวแปรตาม ดังนั้น การวิจัยนี้จึงสรุปว่าตัวแปรด้านภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยไม่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อการเรียนของนักศึกษา

สมมติฐานที่ 5 ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยสามารถพยากรณ์ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ตารางที่ 23 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ที่ปรับแก้ (Adjusted R Square) และการทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์การพยากรณ์

Model		SS	df	MS	F
1	Regression	19.072	3	6.357	21.727**
	Residual	1183.291	4044	.293	
	Total	1202.363	4047		
		$R = .126$	$R^2 = .016$	Adj $R^2 = .015$	
2	Regression	291.493	5	58.299	258.701**
	Residual	910.870	4042	.225	
	Total	1202.363	4047		
		$R = .492$	$R^2 = .242$	Adj $R^2 = .241$	$\Delta R^2 = .227$
3	Regression	431.306	8	53.913	282.412**
	Residual	771.057	4039	.191	
	Total	1202.363	4047		
		$R = .599$	$R^2 = .359$	Adj $R^2 = .357$	$\Delta R^2 = .116$
4	Regression	849.272	13	65.329	746.367**
	Residual	353.091	4034	.088	
	Total	1202.363	4047		
		$R = .840$	$R^2 = .706$	Adj $R^2 = .705$	$\Delta R^2 = .348$

** $p < .01$

จากตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบเชิงชั้นโดยใช้ตัวแปรด้านลักษณะประชากรเป็นตัวแปรควบคุม (Model 1) พบว่า ตัวแปรด้านลักษณะประชากร ได้แก่ เพศ กลุ่ม

สาขาวิชา 1 และ กลุ่มสาขาวิชา 2 สามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยได้เพียงร้อยละ 1.6 ($R^2 = .016$) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ระหว่างตัวแปรด้านลักษณะประชากรกับตัวแปรตาม (ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย) มีค่าเท่ากับ .126 การทดสอบนัยสำคัญของ R^2 พบว่า ค่า $F = 21.727$ ที่ระดับนัยสำคัญ .01 แสดงว่าตัวแปรด้านลักษณะประชากรสามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อได้นำตัวแปรปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียนและการมีจุดมุ่งหมายในชีวิตเข้ามาวิเคราะห์ร่วมด้วย (Model 2) พบว่าสามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยได้ร้อยละ 24.2 ($R^2 = .242$) โดยมีค่าการพยากรณ์ที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 22.7 ($\Delta R^2 = .227$) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.492 การทดสอบนัยสำคัญของ R^2 พบว่า ค่า $F = 258.701$ ที่ระดับนัยสำคัญ .01

จากนั้นได้นำตัวแปรปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษา และการสนับสนุนจากเพื่อนเข้ามาวิเคราะห์ร่วมด้วย (Model 3) พบว่าสามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยได้ร้อยละ 35.9 ($R^2 = 0.359$) โดยมีค่าการพยากรณ์ที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.6 ($\Delta R^2 = .116$) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.599 การทดสอบนัยสำคัญของ R^2 พบว่า ค่า $F = 282.412$ ที่ระดับนัยสำคัญ .01 และยังสามารถนำตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ได้แก่ หลักสูตรการศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตร การสอนของอาจารย์ สิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัย และภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเข้ามาวิเคราะห์ร่วมด้วย (Model 4) พบว่าสามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยได้ร้อยละ 70.6 ($R^2 = .706$) โดยมีค่าการพยากรณ์ที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 34.8 ($\Delta R^2 = .348$) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.840 การทดสอบนัยสำคัญของ R^2 พบว่า ค่า $F = 746.367$ ที่ระดับนัยสำคัญ .01

กล่าวโดยสรุป ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยสามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยเป็นปัจจัยสำคัญลำดับที่ 1 สามารถอธิบายหรือพยากรณ์ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยได้มากที่สุด คือ ร้อยละ 34.8 ($\Delta R^2 = .348$) ปัจจัยสำคัญลำดับที่ 2 คือ ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล และปัจจัยสำคัญลำดับที่ 3 คือ ปัจจัยทางสังคม โดยสามารถอธิบายหรือพยากรณ์ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยได้ร้อยละ 22.7 ($\Delta R^2 = .227$) และร้อยละ 11.6 ($\Delta R^2 = .116$) ตามลำดับ

ตารางที่ 24 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของคะแนนดิบ (B) และสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β หรือ $Beta$) ในการพยากรณ์ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย และการทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์การถดถอย

	Model	B	$SE\ B$	β	t
1	(Constant)	4.167	.015		287.156**
	ลักษณะประชากร				
	เพศ	-.115	.018	-.102	-6.468**
	กลุ่มสาขาวิชา 1	.077	.022	.060	3.546**
	กลุ่มสาขาวิชา 2	-.005	.020	-.004	-.237
2	(Constant)	2.334	.054		43.029**
	ลักษณะประชากร				
	เพศ	-.129	.016	-.115	-8.267**
	กลุ่มสาขาวิชา 1	.040	.019	.032	2.123*
	กลุ่มสาขาวิชา 2	-.031	.017	-.027	-1.806
	ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล				
	ความเชื่อในความสามารถของตนเอง	.376	.016	.386	24.043**
	การเรียน				
	การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต	.109	.012	.144	8.988**
3	(Constant)	1.512	.058		25.858**
	ลักษณะประชากร				
	เพศ	-.059	.015	-.053	-4.049**
	กลุ่มสาขาวิชา 1	.004	.018	.003	.229
	กลุ่มสาขาวิชา 2	-.026	.016	-.023	-1.638
	ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล				
	ความเชื่อในความสามารถของตนเอง	.210	.016	.215	13.343**
	การเรียน				
	การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต	.039	.011	.051	3.359**

ตารางที่ 24 (ต่อ)

	Model	B	SE B	β	t
ปัจจัยทางสังคม					
	การสนับสนุนจากครอบครัว	.171	.015	.195	11.550**
	การสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษา	.030	.011	.040	2.632**
	การสนับสนุนจากเพื่อน	.235	.016	.247	14.408**
4	(Constant)	.527	.042		12.449**
ลักษณะประชากร					
	เพศ	-.026	.010	-.023	-2.596**
	กลุ่มสาขาวิชา 1	-.025	.012	-.020	-2.078*
	กลุ่มสาขาวิชา 2	-.049	.011	-.042	-4.489**
ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล					
	ความเชื่อในความสามารถของตนเอง	.052	.011	.053	4.773**
	การเรียน				
	การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต	-.015	.008	-.020	-1.919
ปัจจัยทางสังคม					
	การสนับสนุนจากครอบครัว	.047	.010	.054	4.611**
	การสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษา	-.053	.008	-.070	-6.497**
	การสนับสนุนจากเพื่อน	.065	.011	.068	5.715**
ปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย					
	หลักสูตรการศึกษา	.090	.012	.102	7.680**
	กิจกรรมเสริมหลักสูตร	.105	.012	.122	8.591**
	การสอนของอาจารย์	.154	.012	.166	12.465**
	สิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัย	.038	.010	.047	3.777**
	ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย	.414	.011	.467	36.815**

** $p < .01$; * $p < .05$

จากตารางที่ 24 แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของคะแนนดิบ (B) และสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β หรือ $Beta$) ของตัวแปรพยากรณ์ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย (Model 4) โดยใช้ตัวแปรด้านลักษณะประชากรเป็นตัวแปรควบคุม พบว่า

ปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย เป็นปัจจัยสำคัญลำดับที่ 1 สามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ได้แก่ ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย การสอนของอาจารย์ กิจกรรมเสริมหลักสูตร หลักสูตรการศึกษา และสิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัย มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 0.467, 0.166, 0.122 0.102 และ 0.047 ตามลำดับ

ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล เป็นปัจจัยสำคัญลำดับที่ 2 สามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 0.053

ปัจจัยทางสังคม เป็นปัจจัยสำคัญลำดับที่ 3 สามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การสนับสนุนจากเพื่อน การสนับสนุนจากครอบครัว และการสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 0.068, 0.054 และ -0.070 ตามลำดับ ทั้งนี้จะพบว่าปัจจัยทางสังคมด้านการสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานเป็นลบ (-0.070) ทั้งที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นบวก ($r = .352$) การที่ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมีการเปลี่ยนไปเป็นค่าลบเช่นนี้ เกิดขึ้นเนื่องจาก “ผลของการถูกยับยั้ง (suppressor effect)” ซึ่งปรากฏการณ์นี้เกิดจากตัวแปรอิสระและตัวแปรตามของการศึกษามีความสัมพันธ์กัน Maassen and Bakker (2001) จึงได้เสนอแนะว่าไม่ควรที่จะสรุปว่าตัวแปรอิสระมีอิทธิพลทางลบต่อตัวแปรตาม ดังนั้น การวิจัยนี้จึงสรุปว่าตัวแปรด้านการสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษาไม่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษา

ส่วนที่ 6 ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นของนักศึกษาต่อมหาวิทยาลัย

ด้านหลักสูตรการศึกษา

คณะมนุษยศาสตร์

- อยากให้แต่ละวิชาที่มีปฏิบัติ เช่น ฟัง-พูด ควรมีการสอบการพูดไม่ใช้การเขียน หลักสูตรควรตอบสนองการทำงานของนักศึกษาในอนาคต
- ช่วง summer อยากให้เปิดตัวเรียนให้หลากหลายเพื่อที่นักศึกษาจะได้สามารถเก็บหน่วยกิตครบเร็ว ๆ
- อยากให้มีการฝึกปฏิบัติมากกว่าการเรียนจากหนังสือเพียงอย่างเดียวมากขึ้น
- ควรมีตัวฟรีให้เรียนมากกว่า 2 ตัวในหลักสูตร เพื่อการเรียนรู้อื่น
- อยากให้ลดวิชาเรียนในหลักสูตรให้น้อยลง เพราะกลัวเรียนไม่ทัน ทำให้ต้องลงเรียนในแต่ละเทอมมาก ไม่มีเวลาทำความเข้าใจกับบทเรียนให้ลึกกว่าเดิม
- มีวิชาที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อเป็นวิชาเลือก
- มีโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาตนเอง
- เปิดวิชาภาษาศาสตร์และการแปลในคณะมนุษยศาสตร์ (ที่นักศึกษาเอกภาษาทุกคนควรเรียน)
- อยากให้มีหลักสูตรไม่ตายตัว สมมติเรียนมนุษยฯ สาขาญี่ปุ่น ตัวบังคับก็ควรมีแค่ภาษาญี่ปุ่นและภาษาอังกฤษ ส่วนที่เหลือควรเลือกตามความสนใจ ไม่ควรมีหลักสูตรตายตัวเพราะเหมือนเรียนมัธยมปลาย
- บางวิชาควรลดเนื้อหาลง แต่เจาะลึกให้ละเอียดมากขึ้น เพื่อความเข้าใจที่มากขึ้นของนักศึกษา
- บางวิชาในสาขาควรปรับให้มีการเรียนการสอนที่เข้าถึงตัวหลักให้ไวขึ้น เพื่อศึกษาแนวทางว่าสาขาที่เรียนเกี่ยวกับอะไรได้ไวขึ้น
- อยากให้สามารถย้ายสาขาการเรียนได้ทุกปีทุกสาขา เพราะบางสิ่งที่นักศึกษาเรียนตั้งแต่แรกอาจจะไม่เป็นไปตามที่คาดจึงทำให้นักศึกษามีผลการเรียนที่แย่ ดังนั้นการย้ายสาขาจึงเป็นแนวทางเลือกหนึ่งที่จะทำให้นักศึกษาได้เรียนในสิ่งที่ชอบและทำให้นักศึกษามีผลการเรียนที่ดีขึ้น
- มีการสอนพิเศษมากขึ้นในแต่ละสาระการเรียนรู้

คณะสังคมศาสตร์

- อยากให้มหาวิทยาลัยสอดแทรกหลักสูตรการใช้ชีวิตจริง ๆ เข้าไปในทุกคณะเพื่อให้ นักศึกษาสามารถเข้าใจการใช้ชีวิตหลังจบไปทำงานได้จริง หรือมีความพร้อมที่จะไป เผชิญโลกภายนอก

คณะวิทยาศาสตร์

- ให้อิสระในการจัดการเรียนเฉพาะให้เหมาะสมสำหรับแต่ละบุคคลมากขึ้น เพราะความต้องการและข้อจำกัดของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกันจึงเป็นหน้าที่ของมหาวิทยาลัยในการให้โอกาสนักศึกษาจัดการกับการเรียนของตนเองตามความสนใจ อยากให้ มหาวิทยาลัยมีหน้าที่อำนวยความสะดวกและเสริมคุณภาพนักศึกษา

คณะวิศวกรรมศาสตร์

- อยากให้มหาวิทยาลัยมีการใช้ภาษาต่างประเทศเป็นภาษาสากลในการสื่อสาร การเรียนการสอนในทุกภาคเรียน
- อยากให้จัดให้เรียนตัวคณะมากขึ้น เจอแต่ตัวคณะวิทย์รู้สึกไม่ค่อยโอเค อยากเรียน อะไรที่นำไปใช้ได้จริง
- ควรมีตัวฟรี ให้เลือกเรียนมากขึ้น

คณะเภสัชศาสตร์

- คณะเภสัชศาสตร์มีเนื้อหาการเรียนที่มากเกินไป มีสอบมืงานตลอด ทำให้รู้สึกว่าได้ ใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยอย่างเต็มที่
- ในเรื่องของการเรียนการสอน ควรมีการหารือร่วมกันระหว่างนักศึกษาและคณาจารย์ ก่อนเริ่มหลักสูตร เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและการยอมรับทั้งสองฝ่าย

คณะเทคนิคการแพทย์

- อยากให้ดูการจัดการเรียนการสอนของทางคณะ เนื่องจากกระบวนวิชาบางกระบวน วิชาที่ไม่ได้ใช้ แต่บังคับให้ต้องลง และการจะเลือกลงวิชาเสรีต่าง ๆ ทำได้ยาก เนื่องจากเวลาเรียนตรงกับวิชาของคณะ และกระบวนวิชาของคณะจะจัดการสอบ ดิด ๆ กันในหลายวิชามาก
- ปรับหลักสูตรคณะเทคนิคการแพทย์เป็น 5 ปี จะดีมาก

คณะพยาบาลศาสตร์

- อยากให้อาจารย์แต่ละภาควิชาในคณะ พุดคุยกันถึงการวางแผนการเรียน เวลาเรียน เวลาสอบของนักศึกษาให้มีความสมดุลกัน ไม่เรียนอัด สอบอัด หรืองานเยอะมากเกินไป เพราะทำให้คุณภาพชีวิตของนักศึกษาย่ำแย่ ผลการเรียนแย่ และไม่มีความสุขกับการเรียน
- อยากให้มีการอบรมเกี่ยวกับภาษีเงินได้ส่วนบุคคล เพื่อจะสามารถนำไปใช้ได้ในอนาคต
- อยากให้มีการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม เพราะนักศึกษาไม่มีเวลาว่างเป็นของตัวเอง จันทร์-อังคารเรียนเต็มวัน พุธ-ศุกร์ขึ้นเวิร์คเต็มวัน ตอนเย็นกลับมาต้องทำงานที่ได้รับมอบหมายอีกทั้งคืน ได้พักผ่อนน้อย เสาร์-อาทิตย์จัดสอบ สรุปคือไม่มีเวลาพักผ่อน ปัญหาไม่ใช้การบริหารเวลาของนักศึกษาไม่มีประสิทธิภาพ แต่เพราะไม่มีเวลาให้บริหาร ทำให้นักศึกษาส่วนมากไม่มีความสุข มีภาวะซึมเศร้า ซึ่งอาจเป็นผลเสียต่อผู้ป่วยได้ ควรคำนึงถึงผลประโยชน์ในหลายด้านและจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม เพื่อให้นักศึกษาเรียนอย่างมีความสุข
- พัฒนาการเรียนการสอนเรื่อย ๆ
- วิชาในปี 1 GE ไม่ค่อยเกี่ยวข้องกับการเรียนในวิชาชีพ ทำให้การเรียนปี 2 ปี 3 หนัก จึงควรตัดวิชาที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพออก เพื่อไม่ให้นักเรียนในปี 2 และ 3 หนักมากเกินไป
- วิชาเลือกเรียนในปี 1 บางครั้งก็รู้สึกนำไปใช้อะไรไม่ได้เลย อีกทั้งมีหลายวิชามากเกินไป ทำให้ตัวคณะที่เกี่ยวข้องจริง ๆ ต้องรวบรัดการเรียนการสอนต้องอัดเนื้อหา ทำให้อาจรับได้ไม่เต็มที่ ไม่ครบตามที่ควรจะได้รับ

คณะนิติศาสตร์

- ควรพัฒนาหลักสูตรของคณะนิติศาสตร์ ไม่ควรเน้นนิติศาสตร์กระแสรองมากเกินไป เพราะนักศึกษาอยากเรียนเนติฯ ไม่ควรเอาวิชากฎหมายสิ่งแวดล้อม ฯลฯ มาเป็นตัวหลัก ควรให้เป็นตัวเลือก วิชาทรัพย์สินทางปัญญาก็ควรให้เป็นตัวเลือก
- มีอนุปริญญา (นิติศาสตร์)
- คณะนิติฯ ควรปรับระบบการเรียนการสอนให้สามารถใช้ได้จริง ๆ และน่าจะเอาอาจารย์ที่เชี่ยวชาญในการสอนวิชานั้น ๆ มาสอน อาจารย์บางท่านไม่มีความเชี่ยวชาญ รวมถึงไม่สามารถอธิบายเรื่องยากให้เข้าใจได้

คณะเศรษฐศาสตร์

- อยากให้หลักสูตรไม่ตายตัว สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความสนใจของนักศึกษา

คณะการสื่อสารมวลชน

- มีหลักสูตรที่ตรงต่อสาขาวิชามากกว่านี้
- อยากให้มหาวิทยาลัย/คณะที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญกับนักศึกษาหลักสูตรควบปริญญาตรี 2 ปริญญา (เศรษฐศาสตร์-สื่อสารมวลชน) เพราะไม่ค่อยได้รับการอำนวยความสะดวกเรื่องลงทะเบียนตามแผนการศึกษา และการเปิด section ที่เอื้อต่อนักศึกษาในหลักสูตรนี้
- มีการจัดการรายวิชาในตอนที่ยังลงทะเบียนที่ต่ำกว่านี้ เอื้ออำนวยต่อนักศึกษาที่เรียนไมเนอร์ของคณะต่าง ๆ เปิดรับนักศึกษาที่มีความต้องการลงทะเบียนในรายวิชาอย่างเพียงพอ

ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร

คณะมนุษยศาสตร์

- ควรเพิ่มกิจกรรมนันทนาการ เช่น กิจกรรมผ่อนคลายความเครียดหลังสอบ
- อยากให้มีกิจกรรมทางด้านมนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์มากกว่านี้
- มีการพาไปค้นคว้าหาข้อมูลนอกสถานที่ เช่น ทัศนศึกษาในวิชาที่ต้องเข้าใจการปฏิบัติมากกว่าการเรียนทฤษฎีในห้อง
- มีกิจกรรมเยอะไป

คณะศึกษาศาสตร์

- ควรเพิ่มเวลาในการพัฒนาตนเองด้านวิชาการโดยลดกิจกรรมของมหาวิทยาลัยให้น้อยลง
- มีการจัดโครงการที่สนับสนุนให้นักศึกษาเข้าห้องสมุดมากขึ้น

คณะสังคมศาสตร์

- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีกิจกรรมเยอะมาก อยากให้ทุกคนแบ่งเวลา เพราะเรียนอย่างเดียวไม่โอเค ทำกิจกรรมอย่างเดียวก็ไม่โอเค อยากให้ฟังความคิดเห็นนักศึกษา มากกว่าการตัดสินใจจากมุมมองของผู้บริหารที่ดูเน้นการบริหารเพื่อพัฒนาโดยไม่สนใจเสียงของนักศึกษา

คณะวิทยาศาสตร์

- ส่งเสริมให้มีกิจกรรมที่ร่วมกับมหาวิทยาลัยอื่น ในระดับประเทศบ้าง

คณะวิศวกรรมศาสตร์

- ควรเพิ่มสิ่งที่น่าสนใจในการเรียนด้วย เพิ่มให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด
- มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในช่วงซัมเมอร์ เพราะนักศึกษาบางคนต้องการจะเรียนเพื่อเตรียมตัวก่อนจะเปิดการเรียนการสอน แต่ฐานะที่บ้านไม่ค่อยดี
- จัดกิจกรรมให้รู้สึกผูกพันกับมหาวิทยาลัยมาก ๆ
- อยากให้มีกิจกรรมสร้างสรรค์เยอะ ๆ ไม่ใช่แค่เรียนอย่างเดียว
- การประชาสัมพันธ์กิจกรรมด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา ควรมีการประชาสัมพันธ์อย่างแพร่หลายมากขึ้นและรวดเร็วกว่านี้
- ให้มีการติววิชาคณะ วิชา GE วิชายาก ๆ
- ควรเปิดโอกาสในการทำกิจกรรมของนักศึกษามากกว่านี้ไม่ควรห้ามนักศึกษา แต่ทางสโมสรนักศึกษากลางทำเอง ควรเปิดกว้างและยอมรับกิจกรรมมากขึ้น ไม่ควรเอาแต่ภาพลักษณ์ของคณะ และมหาวิทยาลัยมาอ้าง เพราะถ้าเอาแต่ทำแบบนี้นักศึกษาจะไม่สามารถพัฒนาได้เลย
- การจัด Sport Day ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้คิดได้ทำมากกว่านี้ ไม่ใช่กลัวของเสียหายอย่างนี้ ทำเหมือนนักศึกษาคิดไม่ได้ว่าอะไรดีไม่ดี
- การจัดกิจกรรมต่าง ๆ โดนกดตันจนเกินไป แม้ว่าเหตุผลจะมีการรองรับ แต่บางสิ่งเป็นกฎธรรมชาติจึงจัดกิจกรรมไม่ได้ เช่น การส่งระงับกิจกรรมของชมรมอาสา เพราะฝนตก ทั้ง ๆ ที่เตรียมพร้อมแล้ว ซึ่งกิจกรรมอาสาเป็นกิจกรรมที่ช่วยฝึกพัฒนาทางด้านวิชาชีพและจริยธรรม
- อยากให้มีกิจกรรมที่ให้รุ่นพี่ที่เรียนได้ดีมาแบ่งปันประสบการณ์ในการเรียนให้รุ่นน้อง
- เพิ่มกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการสานสัมพันธ์ระหว่างหลาย ๆ คณะ และจัดการติวในรายวิชาที่สำคัญ

คณะทันตแพทยศาสตร์

- ฟังสวนดอกไม้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของมหาวิทยาลัยน้อย

คณะเภสัชศาสตร์

- ทางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีแนวทางในการสนับสนุนกิจกรรมซึ่งคิดว่าเป็นสิ่งที่ดี แต่พบว่าในการจัดกิจกรรมของนักศึกษาอาจมีความยุ่งยาก และมากด้วยกระบวนการจนเกินไป ทำให้คนที่อยากจะมาจัดกิจกรรมมีแรงจูงใจที่ลดลง

คณะเทคนิคการแพทย์

- ลดกิจกรรมสานสัมพันธ์บางอย่างที่เกินความจำเป็นออก เพราะมีผลต่อการแบ่งเวลา และทำกิจกรรมที่แต่ละบุคคลมีความสนใจอย่างแท้จริง

คณะพยาบาลศาสตร์

- ควรใช้เวลาว่างให้นักศึกษาพักผ่อนได้ร่วมกิจกรรมในมหาวิทยาลัยบ้าง
- ในด้านการจัดกิจกรรม ข้อจำกัดหลาย ๆ ด้าน เช่น เวลา สถานที่ การเดินทาง ทำให้ไม่สามารถทำกิจกรรมได้เต็มที่เท่าที่ควรตามจุดประสงค์ของกิจกรรมที่ตั้งไว้
- อยากให้องค์การที่มีกิจกรรมที่จัดให้นักเรียนมัธยมปลายเข้ามาเรียนรู้ว่าแต่ละหลักสูตรมีการเรียนการสอนหรือจบออกไปทำงานจริง ๆ เป็นยังไง ให้รู้รายละเอียดว่าเป็นสิ่งที่สนใจหรือชอบจริง ๆ หรือไม่ จะได้ตัดสินใจถูก ตรงกับความต้องการจริง ๆ

คณะนิติศาสตร์

- คณะนี้มักเน้นวิชาการแต่กิจกรรมต่าง ๆ เช่น ห้องส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษา ชมรม งบประมาณไม่ค่อยได้รับการสนับสนุน ทำให้โอกาสในการพัฒนาทักษะชีวิตในด้านอื่นนอกจากด้านวิชาการทำได้อย่างไม่เต็มที่
- กิจกรรมของคณะน่าสนใจหลากหลาย แต่เอาไปใช้ได้้น้อยมากในชีวิตจริง น่าจะมีการสร้างกิจกรรมและสนับสนุนกิจกรรมให้สามารถใช้ในชีวิตได้
- มหาวิทยาลัยไม่ได้สนับสนุนและไม่สามารถส่งเสริมให้นักศึกษาไปไกลกว่าที่เป็น

คณะเศรษฐศาสตร์

- อยากให้มหาวิทยาลัยส่งเสริมและให้สวัสดิการนักกีฬาที่จะไปแข่งกีฬามหาวิทยาลัย เทียบเท่ามหาวิทยาลัยอื่น เพื่อเป็นแรงจูงใจให้นักกีฬามีความสามารถให้เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- อยากให้มหาวิทยาลัยส่งเสริมและผลักดันงานวิชาการของกลุ่ม/คณะ/สังคมให้มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับ และอยากให้เน้นเรื่องภาษาเพื่อการสื่อสารจะเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพ

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

- ให้เด็กศึกษานอกพื้นที่และนำมาประยุกต์เป็นโครงการ

คณะสัตวแพทยศาสตร์

- ควรมีการส่งเสริม/ประเมินผลเกี่ยวกับคุณธรรม-จริยธรรมให้มากกว่านี้ เช่น การรับผิดชอบต่อสังคม อาจจะมีกิจกรรมบังคับของแต่ละคณะด้วย คล้าย GE

คณะการสื่อสารมวลชน

- อยากให้มีการร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในลักษณะโครงการร่วม เพื่อให้นักศึกษารู้สึกใกล้ชิดกับอาชีพที่กำลังจะไป

ด้านการสอนของอาจารย์

คณะมนุษยศาสตร์

- คุณภาพในการสอน
- บางวิชาควรให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นหรือวิเคราะห์มากกว่าการสอนตามสไลด์หรือเอกสารอย่างเดียว
- อยากให้อาจารย์มอบหมายงานให้นักศึกษาแบบปฏิบัติเยอะ ๆ หรือพยายามทำให้เสร็จในคาบและนอกสถานที่เยอะ ๆ เพราะรู้สึกว่ามีความตั้งใจในการเรียนมากขึ้น
- ในการเรียนการสอน หากมีการสอดแทรกเรื่องเล่า/ยกตัวอย่างเหตุการณ์จะทำให้การเรียนการสอนน่าสนใจ และน่าจะช่วยให้นักศึกษาสนใจการเรียนมากขึ้น ผลการเรียนดีขึ้น
- อยากให้อาจารย์บางท่านปรับการสอน เพราะนักศึกษาบางคนหัวขำ
- ผู้สอนใส่ใจนักศึกษา
- คณาจารย์ควรจะมีองค์ความรู้มากและกว้างขวาง ในส่วนของอาจารย์ที่เป็นชาวไทยที่สอนทางด้านภาษา ควรมีการพูด เขียน และพัฒนาทักษะอยู่เป็นนิจ

คณะสังคมศาสตร์

- ให้ไปค้นคว้าหาความรู้ที่อื่นที่ไม่ใช่สอนอยู่แต่ในห้องเรียน

คณะวิทยาศาสตร์

- อยากให้อาจารย์มีวิธีการสอนให้กระชับ เข้าใจง่าย เพราะอาจารย์บางท่านสอนเหมือนเข้าใจคนเดียว บางครั้งเวลาสอนก็พูดยังไม่เข้าใจ และบางครั้งก็สอนข้าม

คณะวิศวกรรมศาสตร์

- อยากให้อาจารย์สอนให้เข้าใจมากขึ้นและนำไปใช้จริงได้ ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา อยากให้อาจารย์ผู้สอนมีเทคนิคการสอนที่พัฒนาขึ้น

คณะเภสัชศาสตร์

- อาจารย์นัดเรียนเพิ่มตลอด แบบไม่สนใจว่านักศึกษาไม่ได้พักผ่อน

คณะเทคนิคการแพทย์

- อาจารย์มีความรู้ที่เต็มเปี่ยม แต่ไม่สามารถสอนออกมาให้เข้าใจได้

คณะบริหารธุรกิจ

- อาจารย์บางท่านยังยึดกับแนววิธีการสอนแบบเดิม ๆ มีอคติกับนักศึกษา
- ควรมีการตอบข้อซักถามของอาจารย์ให้นักศึกษาผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต โดยอาจกำหนดเป็นเวลา
- การสั่งงาน Project ควรสั่งตั้งแต่ต้นเทอม นักศึกษาจึงจะจัดตารางการทำงานได้เหมาะสม และไม่ต้องทำงานหนักในช่วงใกล้วัน Deadline
- มีการเรียนการสอนที่เป็นระบบ ประกอบกับทำให้มีความน่าสนใจระหว่างเรียน

คณะนิติศาสตร์

- ด้านวิชาการ อาจารย์ที่สอนบางคนยังมีปัญหาในการสอนอยู่

คณะเศรษฐศาสตร์

- กระบวนการสอนในวิชาหนึ่งจะมีอาจารย์ผู้สอนหลายท่าน บางครั้งแต่ละท่านสอนไม่เหมือนกัน รวมถึงเนื้อหาด้วย ทำให้ความรู้ที่ได้รับแตกต่างกันไปตาม Section ที่เรียน
- อาจารย์ที่สอนวิชาเดียวกัน แต่เนื้อหาของแต่ละท่านต่างกัน ทำให้นักศึกษาได้รับความรู้แตกต่างกัน
- อยากให้อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความสามารถที่เท่าเทียมกันในการสอนรายวิชาเดียวกัน มีหลาย Section อาจารย์ผู้สอนคนละท่าน แต่อยากให้เนื้อหาเหมือนกัน
- อยากให้มีการยกกรณีศึกษามาสอนให้มากขึ้น ทฤษฎีเพียงอย่างเดียวไม่น่าไปใช้ได้ยากเว้นแต่คนที่มาสายทฤษฎี
- อาจารย์ในคณะบางคนไม่มีการเตรียมตัวการสอนมาก่อนล่วงหน้า

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

- เข้มงวดกับเกณฑ์การสอนให้มากขึ้น เพราะเป็นวิธีที่ประเมินผลการเรียนได้ดีที่สุด และพัฒนาคุณภาพอาจารย์กับหลักสูตรตามยุคสมัย และระบบการเรียน ถ้าแบบเก่าทำได้ดีมีคุณภาพก็ใช้ระบบเดิม

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัย

คณะมนุษยศาสตร์

- หอสมุด 24 ชั่วโมง
- สถานที่อ่านหนังสือภายในมหาวิทยาลัย โต๊ะ แสงสว่าง ปลั๊ก
- อาคารสถานที่ของคณะ เมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยอื่นของรัฐเหมือนกันดีกว่า อยากให้ทางมหาวิทยาลัยจัดห้องเรียนให้เหมาะสมแก่การเรียนรู้ของนักศึกษาและเอื้อต่อการเรียน
- ปรับปรุงห้องน้ำอาคาร HB7 ชั้น 1
- ควรมีที่อ่านหนังสือที่ใช้เสียงได้ ในกรณีจำเป็นต้องใช้เสียง
- ติดแอร์ทุกห้องเรียน เพราะอากาศร้อนทำให้ไม่มีสมาธิในการเรียน
- ควรปรับปรุงเทคโนโลยีที่มีความชำรุดให้มีความพร้อมในการใช้งาน จะได้ไม่เป็นอุปสรรคในการเรียน
- พัฒนาห้องสมุด ลานกิจกรรม โรงยิม ฯลฯ เพื่อให้ศึกษามีแนวทางและโอกาสเรียนรู้
- แก้ไขจัมป์พลัสให้ไม่หลุดบ่อย ๆ
- Wi-Fi Jumbo-Plus มีปัญหาบ่อย โดยเฉพาะตอนกลางคืน
- ห้องเรียนยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ที่ชำรุด เป็นต้น และความไม่เพียงพอของที่นั่งในหอสมุด
- ควรให้มีการติดต่อในการขอเอกสารทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ด้วย เนื่องจากบางครั้งเอกสารงานวิจัยจะไม่มีในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แต่เป็นงานวิจัยของมหาวิทยาลัยอื่น และจะดีหากสามารถติดต่อขอสำเนาบทความ งานวิจัย จากมหาวิทยาลัยต่างประเทศด้วย
- อยากให้เพิ่มเวลาเปิดทำการของหอสมุดกลางมากกว่านี้ อยากให้เช็กอุปกรณ์การเรียนการสอนให้มีความพร้อมในการเรียนทุกคาบเรียน

- ควรเพิ่มสถานที่ออกกำลังกายให้มากขึ้นกว่านี้ เช่น ฟิตเนส กีฬาในร่ม และสนาม กีฬาอื่น ๆ อีกทั้งยังอุปกรณ์การเล่นกีฬาที่ไม่เพียงพอ ทำให้นักศึกษาบางคนเสียโอกาสในการออกกำลังกาย เพราะสถานที่และอุปกรณ์กีฬาที่ไม่เพียงพอ บางครั้งอาจเสียเงินโดยใช้เหตุ เนื่องจากต้องออกไปเล่นกีฬาข้างนอกและต้องเช่าสนามกีฬา อีกทั้งยังมีอุปกรณ์กีฬาและสนามกีฬาที่ชำรุด ทำให้ไม่สามารถเล่นกีฬานั้น ๆ ได้ และอาจเกิดอุบัติเหตุต่อตัวนักศึกษา และทำให้เสียการเรียนในบางครั้งเพื่อไปโรงพยาบาล
- ขอสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อการสอน และห้องเรียนที่มีสิ่งแวดล้อมที่ดี มีเครื่องปรับอากาศสำหรับใช้ในฤดูร้อน อย่างน้อยควรมีการอนุญาตให้นักศึกษาสามารถขอไฟล์ข้อมูลที่เรียนจากอาจารย์ผู้สอนไปศึกษาเองในภายหลังได้
- อยากให้เพิ่มจุดค้นคว้า เรียนรู้ สถานที่อ่านหนังสือแก่นักศึกษาเพิ่ม
- อุปกรณ์หรือเครื่องมือในห้องปฏิบัติการควรมีการอัปเดตให้ดีที่สุดเพื่อการศึกษาที่มีประสิทธิภาพในบางสาขาวิชา
- อาจมีการพัฒนาในด้านของ E-Learning ที่นักศึกษาทุกคนสามารถเข้าใช้และหาข้อมูลหรือคู่มือที่อาจารย์สอนในห้องเรียนได้
- อยากให้เพิ่มในส่วนโรงยิมหรือฟิตเนสขนาดใหญ่ที่เป็นส่วนรวมของนักศึกษาในการออกกำลังกายโดยที่มีค่าใช้จ่ายน้อย เมื่อเทียบกับฟิตเนสรอบ ๆ มหาวิทยาลัย แม้แต่ยูนิเซิร์ฟที่มีฟิตเนสก็มีราคาแพง

คณะศึกษาศาสตร์

- ควรสร้างสนามบาสเพิ่มขึ้นเพื่อให้นักศึกษาได้ออกกำลังกายและได้เรียนรู้วิธีเล่นบาส
- สร้างแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติมให้สมกับ Thailand 4.0
- ควรมีสถานที่ออกกำลังกายเพิ่มขึ้น และควรจัดการเรื่องสถานที่จอดรถแต่ละตึกควรทำให้มีระเบียบมากกว่านี้
- แหล่งความรู้ควรมีให้นักศึกษามากกว่านี้
- มีการจัดการดูแลทรัพยากรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย

คณะสังคมศาสตร์

- พื้นที่ภายในมหาวิทยาลัยไม่เพียงพอต่อจำนวนคน เกิดปัญหาประชากรล้นมอทัศนียภาพไม่ดี รถติด ควรขยายพื้นที่ใช้สอยต่าง ๆ ให้มากกว่านี้
- อยากให้ปรับปรุงอาคารคณะสังคม
- ที่จอดรถเตอร์ไซด์เอาเหล็กกั้นจอดยากมาก

- อยากให้โรงอาหารเย็นกว่านี้
- การพัฒนาโครงสร้างของตึกเรียนระหว่างสวนลี้กและสวนดอกไม้พัฒนาที่แตกต่างกันมาก อยากให้ปรับปรุงด้านนี้
- เปิดหอสมุด 24 ชั่วโมง ช่วงสอบ
- อยากให้มีพื้นที่ในการอ่านหนังสือเยอะกว่านี้
- อินเทอร์เน็ตไม่ทั่วถึง
- สระว่ายน้ำปิดเร็ว

คณะวิทยาศาสตร์

- หอสมุดมีที่อ่านหนังสือไม่เพียงพอ บางวันเยอะมาก หาโต๊ะไม่ได้เลย
- ปรับปรุงห้องเรียนและห้องน้ำ ของบมาให้ภาควิชาฟิสิกส์
- ควรมีรถโดยสารส่งที่ขนส่งอาเขตและเพิ่มพื้นที่การอ่าน เช่น ห้องสมุด บริเวณที่อ่านหนังสือมีหนังสือที่หลากหลายแบบในการค้นคว้า
- ขยายพื้นที่ในห้องสมุด เพื่อใช้ในการอ่านหนังสือ เนื่องจากจำนวนนักศึกษาที่มีมากเกินไปกว่าที่ห้องสมุดจะบรรจุได้
- เพิ่มการเรียนรู้ให้มากขึ้น เช่น เพิ่มหนังสือเฉพาะด้านมาอีก
- สนับสนุนสื่อการเรียนการสอนให้แต่ละภาควิชาให้พร้อมกับการเรียนรู้ เช่น Tablet Computer หนังสือ
- อยากให้มหาวิทยาลัยจัดสถานที่ที่เหมาะสมกับการอ่านหนังสือให้กับนักศึกษามากกว่านี้
- เพิ่มสื่อการสอนพวก E-Learning เยอะ ๆ (แบบฟรี)
- สถานที่ที่ใช้เล่นกีฬาไม่น้อยไป บางทีไปเล่นกีฬาของคณะต้องแย่งสนามกัน ต้องจองทำให้บางครั้งก็ไม่ได้เล่น

คณะวิศวกรรมศาสตร์

- มีศูนย์ปรึกษาด้านการเรียน
- อุปกรณ์การเรียนในห้องเรียนควรได้รับการปรับปรุง เช่น จำนวนเก้าอี้ที่เพียงพอและควรเปลี่ยนเก้าอี้ที่พังแล้วใหม่ พัฒนาที่จอดรถให้เพียงพอ มีกล้องวงจรปิดหลาย ๆ จุด เพื่อกันรถหาย
- ให้ห้องสมุด 24 ชั่วโมง สระว่ายน้ำของมหาวิทยาลัยไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษาปิดไวเกินไป
- เพิ่มเวลาเปิด-ปิดหอสมุด

- เพิ่มรถม่วง
- อยากให้เพิ่มพื้นที่อ่านหนังสือและเพิ่มแสงสว่างให้ทั่วถึงตามเส้นทางในมหาวิทยาลัย
- หอสมุดเปิด 24 ชั่วโมง
- อยากให้มีสถานที่สำหรับเล่นกีฬาหรือออกกำลังกายมากกว่านี้ เนื่องจากไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้งานของนักศึกษาที่เพิ่มมากขึ้น
- ให้มีพื้นที่ให้นักศึกษาแต่ละภาควิชา สำหรับการศึกษาร่วมกัน เช่น อาจจะมีห้องปิด ติดเครื่องปรับอากาศ มีกระดานให้
- อยากให้มีที่จอดรถในมหาวิทยาลัยเชิงใหม่มากขึ้น

คณะเกษตรศาสตร์

- ห้องสมุดมีพื้นที่ไม่เพียงพอ ช่วงสอบควรเปิด 24 ชั่วโมง หนังสือค่อนข้างเก่าควรมี Meeting room ให้มากขึ้น เพื่อการติวหนังสืออย่างมีคุณภาพ และส่งเสริมให้มีสถานที่ออกกำลังกายที่เหมาะสม ทันสมัย และเพียงพอ

คณะทันตแพทยศาสตร์

- มีระบบบันทึกการเรียนการสอนแบบวีดิโอย้อนหลัง

คณะเภสัชศาสตร์

- อยากให้มีห้องสมุด 24 ชั่วโมง เพื่อจะได้ไม่ต้องไปอ่านที่ร้านกาแฟให้เสียเงิน
- อยากให้หอสมุดที่นั่งเยอะกว่านี้ เปิดไวปิดตึก ถ้า 24 ชั่วโมงได้ก็ดี
- อยากให้หอสมุดมีที่เยอะกว่านี้ และเปิด 24 ชั่วโมง
- อยากให้ห้องสมุดเปิดตึกกว่านี้ (ทั้งคณะเภสัชศาสตร์และแพทยศาสตร์)
- ศูนย์การเรียนรู้ 24 ชั่วโมง/ห้องสมุด 24 ชั่วโมง
- เพิ่มแหล่งรองรับการเรียนรู้และส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น ขยายเวลาเปิดหอสมุด เพิ่มสถานที่ในการอ่านหนังสือ เหมาะสมในการอ่านหนังสือในทศวรรษที่ 21 นี้

คณะเทคนิคการแพทย์

- อยากให้เปิดที่อ่านหนังสือ 24 ชั่วโมง
- หอพักบางหอค่อนข้างเก่า ควรปรับปรุง
- ตึกฟิสิกส์ควรปรับปรุงทั้งห้องเรียนและห้องน้ำ
- ช่วงสอบห้องสมุดควรเปิดบริการตลอด 24 ชั่วโมง
- ขอห้องสมุดที่เปิด 24 ชั่วโมง ขอเน็ต Jumbo plus ที่ไม่กระตุก
- หอสมุดเปิดตลอด 24 ชั่วโมง ช่วงก่อนสอบและช่วงสอบ

คณะบริหารธุรกิจ

- อยากให้ห้องสมุดเปิด 24 ชม. ในช่วงสอบ อาจมีการแจกกาแฟ นม ในตอนดึก เพื่อส่งเสริมการอ่านหนังสือของนักศึกษาอย่างเช่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อยากให้ห้องสมุดเปิดตลอด 24 ชม. และมีสถานที่อ่านหนังสือมากขึ้นกว่าเดิม การจราจรในมหาวิทยาลัยค่อนข้างวุ่นวาย
- อยากให้หอสมุดเปิดนาน ๆ ในช่วง 2-3 สัปดาห์ก่อนสอบ
- อยากให้ช่วงสอบ หอสมุดเปิด 24 ชม. เพราะลำบากเวลาออกไปอ่านหนังสือข้างนอกหอ
- หอสมุดควรเปิด 24 ชั่วโมง เพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษา
- สิ่งอำนวยความสะดวกหลายอย่างในคณะควรปรับปรุงอย่างมาก
- อยากให้สนับสนุนในด้านกีฬาของนักศึกษามากกว่านี้ เช่น สระว่ายน้ำ ควรขยายเวลาให้นักศึกษาปกติได้เล่น หรือแบ่งโซนนักกีฬา
- เปิดห้องสมุด 24 ชม. ให้อ่านหนังสือช่วงสอบ
- มีสนามเทนนิสมากขึ้น ส่งเสริมการออกกำลังกายในทุกคณะ
- ควรปรับปรุงให้มีพื้นที่ออกกำลังกายเพิ่มขึ้น เช่น สระว่ายน้ำ คอร์ทแบดมินตัน
- ความสะดวกเรื่องอาคารที่จอดรถ การขนส่งภายในมหาวิทยาลัย
- ควรเพิ่มเวลาปิดตึกของห้องสมุดในช่วงสอบ midterm
- จัดทำศูนย์ออกกำลังกายให้รองรับจำนวนนักศึกษา
- อยากให้มหาวิทยาลัยปรับปรุงหอพักในมหาวิทยาลัยมากกว่านี้เพื่อรองรับนักศึกษาชาย ชั้นปีที่ 2-4 เหมือนสถาบันอื่น ๆ ห้องสมุดมีพื้นที่น้อยมากไม่พอ และ ITSC ยุงเยอะมาก

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

- ขอหอสมุดที่มีหนังสือเยอะกว่านี้ เพราะหนังสือบางเล่มที่จำเป็นต่อสาขาวิชาไม่มีในหอสมุด
- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ควรมีพื้นที่สำหรับการทำกิจกรรมที่มากกว่านี้และอนุญาตให้ใช้พื้นที่นั้นได้ตามความเหมาะสม เพราะบางกิจกรรมมหาวิทยาลัยจำกัดขอบเขตการทำกิจกรรมมากไป ทำให้มีพื้นที่ไม่เพียงพอ และหลักสูตรหรือกระบวนวิชาต่าง ๆ คณะยังไม่สามารถรองรับนักศึกษาต่างคณะได้อย่างเพียงพอ

คณะนิติศาสตร์

- หอในควรมีแอร์หรือพัดลมติดเพดาน

- หอในบางหอห้องเล็ก แต่คนพักมาก
- อยากให้ห้องสมุดเปิด 24 ชม. ช่วงก่อนสอบ 1 เดือน
- อยากได้ที่ออกกำลังกายเพิ่มขึ้น อยากให้หอสมุดมีหนังสือหลากหลายกว่านี้
- ควรมีห้องสมุดทุกคณะ และเพิ่มที่อ่านหนังสือ

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

- เปิดห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ทุกวัน 8.00 – 20.30

คณะการสื่อสารมวลชน

- สิ่งแวดล้อม พื้นที่ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ ควรมีมากขึ้น และปรับปรุงบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อจิตใจนักศึกษา
- คณะการสื่อสารมวลชนไม่มีห้องสมุดให้ค้นคว้า ต้องไปใช้ห้องสมุดคณะมนุษยศาสตร์ และคณะสังคมศาสตร์ อีกทั้งอุปกรณ์ยังไม่เต็มที่ อยากให้จัดหลักสูตรให้แน่นอนอย่างในแขนงสื่อใหม่รุ่นที่เรียนไม่เหมือนกัน อยากให้มีบุคลากรเพิ่มขึ้น และเพิ่มความสว่างเพื่อลดความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุในเวลากลางคืน

คณะพยาบาลศาสตร์

- อำนวยความสะดวกในการอ่านหนังสือ ช่วงก่อนสอบ หรือเปิดพื้นที่ให้อ่านหนังสือ โดยเฉพาะให้กับนักศึกษาที่ไม่ได้อยู่หอในด้วย และ Internet ของมหาวิทยาลัยค่อนข้างมีปัญหา แต่ดีขึ้นมากแล้ว
- ขอห้องสมุดขนาดใหญ่ เปิด 24 ชั่วโมง
- อยากให้มีการสร้างสถานที่ออกกำลังกายให้เพียงพอ เช่น สนามแบดมินตัน สนามเทนนิส
- เพิ่มเวลาในการเปิดหอสมุดเพื่อให้นักศึกษาได้อ่านหนังสือสืบค้นข้อมูลได้มากขึ้น และควรส่งเสริมให้นักศึกษามีเวลาเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น

คณะเศรษฐศาสตร์

- ห้องสมุดของคณะควรเพิ่มเวลาทำการในช่วงอ่านหนังสือก่อนสอบ
- อยากให้หอสมุดมีบริการ 24 ชั่วโมง
- อยากให้เพิ่มสถานที่ไว้สำหรับนักศึกษาได้อ่านหนังสือ โดยเฉพาะช่วงสอบ เนื่องจากสถานที่ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษาทั้งมหาวิทยาลัยทำให้นักศึกษาตัดสินใจไปอ่านข้างนอก เช่น ร้านกาแฟ ซึ่งเปลืองเงินมาก และไม่จำเป็นที่นักศึกษาต้องจ่ายเงินจำนวนนั้นเพื่อให้มีที่อ่านหนังสือ ฝากทางมหาวิทยาลัย พิจารณาด้วย

ด้านภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย

คณะศึกษาศาสตร์

- มช. ควรมุ่งเน้นการเพิ่มมาตรฐานในการเรียน คุณภาพการศึกษา

คณะสังคมศาสตร์

- หลายอย่างโดยรวมของ มช. ดีมาก แต่คิดว่าอยู่ในช่วงปรับปรุงจึงมีหลาย ๆ อย่างดรอปลง แต่เชื่อว่า มช. จะมีการพัฒนาที่ดีขึ้นกว่าอดีต
- ดีใจที่ได้เรียน มช.

คณะบริหารธุรกิจ

- ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่สร้างให้ตนเองมีอนาคตที่ดีและดีขึ้นต่อ ๆ ไป

คณะเศรษฐศาสตร์

- มหาวิทยาลัยควรเปิดอิสระทางความคิดให้นักศึกษามากกว่านี้ และควรปรับเป็นสากลไม่ตามการศึกษาไทย ควรเป็นมหาวิทยาลัยที่ก้าวนำมหาวิทยาลัยในประเทศมากกว่าในทุกด้าน

คณะสัตวแพทยศาสตร์

- อยากให้เน้นคุณภาพนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาออกไปมากกว่าจำนวนเปเปอร์ที่ตีพิมพ์ในแต่ละปี

ด้านอื่น ๆ

คณะมนุษยศาสตร์

- ควรจัดการปัญหามลพิษทั้งของเสียและอากาศ
- มีความเข้มงวดในการตรวจสอบผู้ที่เข้ามาในบริเวณมหาวิทยาลัยมากกว่าที่เป็นอยู่
- สภาพจิตใจของนักศึกษามีผลอย่างมากต่อการเรียน
- อยากให้ใส่ใจกับอาจารย์ผู้สอนด้านภาษา (เพิ่มอาจารย์)
- พัฒนาระบบการลงทะเบียน แจ้งระเบียบบังคับให้ชัดเจน
- อยากให้มีโครงการรับนักศึกษาเพิ่มเติม เพราะนักศึกษาที่จบสายศิลป์อยากศึกษาต่อในสายวิทย์แต่ไม่มีโอกาส จึงขอให้มีโอกาสรับนักศึกษาตามความสามารถ

คณะศึกษาศาสตร์

- ควรให้สิทธิ เสรีภาพ ในการใช้ชีวิตนักศึกษาในรั้ว มช. อย่าให้รุ่นพี่มาจำกัดสิทธิมากเกินไป เพราะดูเหมือนเด็กอนุบาล
- ระบบการลงทะเบียนควรง่ายและสะดวก อีกทั้งไม่จำกัดหน่วยกิตที่สามารถลงทะเบียนได้
- ตั้งใจเรียนในห้อง พยายามมีสมาธิ จดจ่อ มีเวลาพักผ่อนบ้าง ไม่เครียด/ไม่คาดหวังอะไรที่มากเกินไป

คณะสังคมศาสตร์

- อยากให้ป้ายคณะใหญ่กว่านี้ (ตอนนี้เล็กมากมองไม่เห็นเลย)
- อยากได้ป้ายคณะใหม่

คณะวิทยาศาสตร์

- ไม่ควรเปิดการสอนในช่วง Summer (ร้อนและเปลืองค่าไฟ)
- เรื่องการปรับปรุงถนนหรือตึก ควรสร้างในช่วงที่ไม่ตรงกับช่วงสอบ

คณะวิศวกรรมศาสตร์

- ประชาสัมพันธ์ทุนให้มากกว่านี้
- การลงทะเบียนเรียนควรเป็นแบบ Real Time เหมือนเดิม สุ่มไม่ค่อยเหมาะสมเท่าไร
- เจ้าหน้าที่ไม่เต็มใจในการทำหน้าที่ของตัวเอง แจ้งและแจกแจจรายละเอียดยไม่ครบถ้วน

คณะเกษตรศาสตร์

- ควรเว้นช่วงให้มีการอ่านหนังสือสอบ ตารางสอบควรกระจายวิชาที่ยากและเนื้อหาหนัก ๆ ออกจากกัน

คณะเภสัชศาสตร์

- หอในปิดเร็วไป กลับจากกิจกรรมไม่ทันเป็นส่วนมาก
- ไม่สนิทใจกับอาจารย์ที่ปรึกษาเยอะจะปรึกษาหลาย ๆ เรื่อง

คณะพยาบาลศาสตร์

- ควรจะพัฒนาทั้ง IQ และ EQ ให้ไปด้วยกัน
- ถ้าเราเป็นคู่ค้าซึ่งกันและกัน ควรก้าวและพัฒนาไปพร้อมกัน แต่หากฉันเป็นลูกค้าให้ เป็นลูกค้าที่ได้รับบริการที่ดีตามค่าตอบแทน อย่าเอาค่าตอบแทนไปพัฒนาเพื่อลูกค้า ใน 5 ปีข้างหน้าเลย "Green and Clean CMU" เป็นสิ่งที่ดีสำหรับลูกค้าในอีก 5 ปีข้างหน้า แล้วลูกค้า 4 ปีปัจจุบัน คุณให้บริการได้ดีตามความต้องการหรือยัง
- ให้นักศึกษาได้พักผ่อน ไม่เครียด หาวิธีผ่อนคลายให้นักศึกษา

- พัฒนาระบบการขนส่งมวลชนให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ และติดไฟให้มากขึ้น โดยเฉพาะจุดต่าง ๆ ของถนน ปริมาณรถรับส่งจากสวนดอกเข้ามช.

คณะบริหารธุรกิจ

- ตั้งใจเรียนในห้องให้มาก ๆ ขยันอ่านหนังสือ
- เรื่องของตัวบุคคลเป็นหลัก เพราะมหาวิทยาลัยอำนวยความสะดวกให้มากอยู่แล้ว แนะนำได้แค่อย่าให้ Burnout กับภาระงานและการเรียน ถ้าเป็นสิ่งที่ชอบจริงต้องทำได้
- อยากปิดเทอมแบบเต็ม อยากหยุดสงกรานต์หรือไม่กี่เดือนสอปลายภาคไปอีก 1 สัปดาห์ เนื่องจากช่วงหยุดยาวเป็นช่วงรวมญาติ พากันไปเที่ยวพักผ่อน อยากให้หยุดอยากเที่ยวแบบสบายใจ ไม่อยากมากังวลสอปลายภาค

คณะนิติศาสตร์

- หอในควรปรับปรุงเวลาเข้า-ออก
- มหาวิทยาลัยควรใส่ใจความปลอดภัยมากกว่านี้

คณะเศรษฐศาสตร์

- ห่วงความปลอดภัยในการเดินทางของนักศึกษา เนื่องจากซอมแซมถนน
- อยากให้เปิดการเรียนการสอนแบบปกติเป็นแบบ AEC อยากให้มหาวิทยาลัยเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับทุนการศึกษาให้มากขึ้น
- อยากให้มหาวิทยาลัยเปิดเรียนแบบเต็ม

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

- ทางมาคณะมีตมมากในตอนกลางคืน ไฟไม่สว่างเลย

คณะสัตวแพทยศาสตร์

- เปลี่ยนการตัดเกรดให้เหมาะสม แต่ละเกรดมีจำนวนเกรดเหมาะสมตามคะแนน
- การศึกษาของวิชาชีพหากจัดอิงกลุ่มจะทำให้คนที่น้อยตกเกือบทุกวิชา

สรุป อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2) เปรียบเทียบระดับความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำแนกตามเพศ กลุ่มสาขาวิชา และลำดับชั้นเฉลี่ยสะสม และ 3) วิเคราะห์ปัจจัยที่พยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2559 จำนวน 35,977 คน (ประมาณการจากจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2558) กลุ่มตัวอย่างถูกสุ่มด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น จากนั้นได้ทำการส่งแบบสอบถามไปยังนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 4,500 คน และมีผู้ตอบแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 4,048 คน คิดเป็นร้อยละ 90.0 ของแบบสอบถามที่ส่งไป หรือคิดเป็นร้อยละ 11.3 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐาน เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะประชากรและพฤติกรรมการเรียน 2) แบบวัดความผูกพันต่อการเรียน เป็นแบบวัดที่แปลจากแบบวัด Utrecht's Work Engagement Scale for Students (UWESS-9) ของ Schaufeli and Bakker (2003) 3) แบบวัดความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย เป็นแบบวัดที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของ Mowday, Steers, and Porter (1996) 4) แบบวัดความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียน เป็นแบบวัดที่แปลจากแบบวัด Academic Efficacy ที่พัฒนาโดย Midgley et al. (2000) 5) แบบวัดการมีจุดมุ่งหมายในชีวิต เป็นแบบวัดที่แปลจากแบบวัด The purpose in life test-short form ของ Schulenberg, Schnetzer, and Buchanan (2010) 6) แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม เป็นแบบวัดที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดการสนับสนุนทางสังคม และ 7) แบบวัดการรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย เป็นแบบวัดที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นเองเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ทางสถิติ จำแนกการวิเคราะห์ดังนี้ 1) ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่อคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาโดยใช้สถิติ Pearson's Product Moment Correlation 3) ทำการทดสอบค่าที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบระดับความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำแนกตามเพศ 4) ทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบระดับความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาและลำดับชั้นเฉลี่ยสะสม และ 5) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่พยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้านลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 2,498 คน (ร้อยละ 61.7) เพศชาย จำนวน 1,550 คน (ร้อยละ 38.3) ศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์มากที่สุด จำนวน 1,736 คน (ร้อยละ 42.9) รองลงมาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 1,336 คน (ร้อยละ 33.0) และ จำนวน 976 คน (ร้อยละ 24.1) โดยกลุ่มตัวอย่างศึกษาอยู่ในคณะวิศวกรรมศาสตร์มากที่สุด จำนวน 371 คน (ร้อยละ 9.2) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยที่สุด ศึกษาอยู่ในคณะสัตวแพทยศาสตร์ จำนวน 64 คน (ร้อยละ 1.6)

สำหรับข้อมูลพื้นฐานด้านพฤติกรรมการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า โดยเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างมีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมเท่ากับ 3.02 และมีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.00 มากที่สุด จำนวน 2,017 คน (ร้อยละ 49.8) รองลงมาลำดับชั้นเฉลี่ยสะสม 2.51-3.00 จำนวน 1,169 คน (ร้อยละ 28.9) และน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2.50 จำนวน 745 คน (ร้อยละ 18.4) กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนชั่วโมงที่ทำการบ้าน/อ่านหนังสือเฉลี่ยต่อวัน 3.09 ชั่วโมง และมีจำนวนชั่วโมงที่ทำการบ้าน/อ่านหนังสือ 2-3 ชั่วโมง มากที่สุด มีจำนวน 1,094 คน (ร้อยละ 27.0) รองลงมาคือ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ชั่วโมง จำนวน 938 (ร้อยละ 23.2) และ 8-9 ชั่วโมง มีจำนวนน้อย

ที่สุด 282 คน (ร้อยละ 7.0) ส่วนจำนวนชั่วโมงการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองโดยเฉลี่ยต่อวัน คือ 2.00 ชั่วโมง โดยมีจำนวนชั่วโมงการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จำนวนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ชั่วโมง จำนวนมากที่สุด มีจำนวน 1,769 คน (ร้อยละ 43.7) รองลงมา 2-3 ชั่วโมง จำนวน 1,244 คน (ร้อยละ 30.7) และมากกว่าหรือเท่ากับ 10 ชั่วโมง มีจำนวนน้อยที่สุด 102 คน (ร้อยละ 2.5) และกลุ่มตัวอย่างมีความถี่ในการเข้าชั้นเรียน มากกว่าร้อยละ 90 มากที่สุด จำนวน 2,313 คน (ร้อยละ 57.1) รองลงมา คือ ร้อยละ 80-90 จำนวน 1,379 คน (ร้อยละ 34.1) และต่ำกว่าร้อยละ 80 จำนวน 352 คน (ร้อยละ 8.7) กลุ่มตัวอย่างมีความถี่ในการเข้าห้องสมุด เพื่อการค้นคว้าโดยเฉลี่ยต่อสัปดาห์ จำนวน 1-3 วัน มากที่สุด จำนวน 2,198 คน (ร้อยละ 54.3) รองลงมา คือ ไม่ห้องสมุดเข้าเลย จำนวน 839 คน (ร้อยละ 20.7) เข้าห้องสมุด 4-6 วัน จำนวน 793 คน (ร้อยละ 19.6) และเข้าทุกวัน จำนวน 216 คน (ร้อยละ 5.3) และมีวิธีที่ใช้ในการค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ โดยการใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุด จำนวน 3,284 คน (ร้อยละ 81.1) รองลงมา คือ การเข้าห้องสมุด จำนวน 586 คน (ร้อยละ 14.5) และถามอาจารย์ จำนวน 136 คน (ร้อยละ 3.4) มีเพียงจำนวน 40 คน (ร้อยละ 1.0) มีวิธีที่ใช้ในการค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ โดยการสอบถามเพื่อน รุ่นพี่ พ่อแม่ หรือศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ความผูกพันต่อการเรียน ผลการวิเคราะห์ พบว่า โดยภาพรวมนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความผูกพันต่อการเรียนอยู่ในระดับสูง นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพศชาย มีความผูกพันต่อการเรียนอยู่ในระดับสูง ส่วนนักศึกษาเพศหญิง มีความผูกพันต่อการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่อยู่ในกลุ่มสาขาวิชา วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี มีความผูกพันต่อการเรียนอยู่ในระดับสูง ส่วนนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่อยู่ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และกลุ่มสาขาวิชา มนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ มีความผูกพันต่อการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับคณะวิชา และ/หรือวิทยาลัยที่สังกัด พบว่า วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี มีความผูกพันต่อการเรียน อยู่ในระดับสูงที่สุด นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ศึกษาอยู่ในคณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ และคณะการสื่อสารมวลชน มีความผูกพันต่อการเรียน อยู่ในระดับสูง ส่วนนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ศึกษาอยู่ในคณะอื่น ๆ มีความผูกพันต่อการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย ผลการวิเคราะห์ พบว่า โดยภาพรวมนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับสูง และนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับสูง

นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่อยู่ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับสูงที่สุด ส่วนนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่อยู่ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ มีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับสูง สำหรับคณะวิชาและ/หรือวิทยาลัยที่สังกัด พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ศึกษาอยู่ในคณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะการสื่อสารมวลชน และวิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี มีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับสูงที่สุด ส่วนนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ศึกษาอยู่ในคณะอื่น ๆ มีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับสูง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการวิเคราะห์จำแนกตามเพศ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยทุกปัจจัย มีอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียน การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต การสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษา การสนับสนุนจากเพื่อน หลักสูตรการศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตร การสอนของอาจารย์ สิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัย และภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย

สำหรับกลุ่มสาขาวิชา พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสาขาวิชามนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยเกือบทุกปัจจัย มีอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียน การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต การสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษา การสนับสนุนจากเพื่อน หลักสูตรการศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตร การสอนของอาจารย์ และสิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัย ยกเว้น ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีอยู่ในระดับสูงที่สุด ส่วนนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสาขาวิชามนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ มีอยู่ในระดับสูง เมื่อจำแนกตามลำดับชั้นเฉลี่ยสะสม พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยทุกปัจจัย มีอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียน การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต การสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษา การสนับสนุนจากเพื่อน หลักสูตรการศึกษา กิจกรรมเสริม

หลักสูตร การสอนของอาจารย์ สิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัย และภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

1. นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความผูกพันต่อการเรียนไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$)
3. นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกัน มีความผูกพันต่อการเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่านักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีแตกต่างจากนักศึกษากลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$)
4. นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกัน มีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่านักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพแตกต่างจากกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และนักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีแตกต่างจากกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$)
5. นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมแตกต่างกัน มีความผูกพันต่อการเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่านักศึกษากลุ่มที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2.50 แตกต่างจากกลุ่มที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสม 2.51–3.00 และกลุ่มที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) นักศึกษากลุ่มที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสม 2.51–3.00 แตกต่างจากกลุ่มที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$)
6. นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมแตกต่างกัน มีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่านักศึกษากลุ่มที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2.50 แตกต่างจากกลุ่มที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) และนักศึกษากลุ่มที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสม 2.51–3.00 แตกต่างจากกลุ่มที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

7. ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย สามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) ปัจจัยทั้งสามสามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนได้ร้อยละ 45.1 ($R^2 = 0.451$) เมื่อเรียงลำดับความสำคัญของปัจจัย พบว่า ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล เป็นปัจจัยสำคัญลำดับที่ 1 สามารถอธิบายหรือพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนได้มากที่สุด คือ ร้อยละ 33.9 ($\Delta R^2 = .339$) ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียนและการมีจุดมุ่งหมายในชีวิต มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 0.265 และ 0.158 ตามลำดับ ปัจจัยทางสังคม เป็นปัจจัยสำคัญลำดับที่ 2 สามารถอธิบายหรือพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนได้ร้อยละ 9.3 ($\Delta R^2 = .093$) ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษาและการสนับสนุนจากครอบครัว มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 0.260 และ .081 ตามลำดับ และปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย เป็นปัจจัยสำคัญลำดับที่ 3 สามารถอธิบายหรือพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนได้ร้อยละ 1.5 ($\Delta R^2 = .015$) ปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ได้แก่ หลักสูตรการศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตร และสิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัย มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 0.108, 0.092, และ 0.037 ตามลำดับ

8. ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย สามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) ปัจจัยทั้งสามสามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยได้ร้อยละ 70.6 ($R^2 = .706$) เมื่อเรียงลำดับความสำคัญของปัจจัย พบว่า ปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย เป็นปัจจัยสำคัญลำดับที่ 1 สามารถอธิบายหรือพยากรณ์ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยได้มากที่สุด คือ ร้อยละ 34.8 ($\Delta R^2 = .348$) ปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ได้แก่ ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย การสอนของอาจารย์ กิจกรรมเสริมหลักสูตร หลักสูตรการศึกษา และสิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัย มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 0.467, 0.166, 0.122 0.102 และ 0.047 ตามลำดับ ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล เป็นปัจจัยสำคัญลำดับที่ 2 สามารถอธิบายหรือพยากรณ์ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยได้ร้อยละ 22.7 ($\Delta R^2 = .227$) ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 0.053 และปัจจัยทางสังคม เป็นปัจจัยสำคัญลำดับที่ 3 สามารถอธิบายหรือพยากรณ์ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยได้ร้อยละ 11.6 ($\Delta R^2 = .116$) ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การสนับสนุนจาก

เพื่อนและการสนับสนุนจากครอบครัว มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 0.068 และ 0.054 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัย ขอนำเสนอตามสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีเพศแตกต่างกัน จะมีความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ 1 บางส่วน โดยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพศชายและหญิง มีความผูกพันต่อการเรียนไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Mohammad, Atagana, and Edawoke (2014) ที่ทำการวิจัยในกลุ่มนักเรียน เพศชายและเพศหญิง เพื่อศึกษาความแตกต่างในเรื่องของความเชื่อในความสามารถแห่งตน ความผูกพันต่อการเรียน และผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรายวิชาชีววิทยา ผลการวิจัยพบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในกลุ่มนักเรียนชายและหญิง ถึงแม้จะมีผลการวิจัยบางเรื่องที่ระบุว่า ผู้เรียนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความผูกพันต่อการเรียนแตกต่างกัน (Kessels, Heyder, Latsch, & Hannover, 2014)

การที่นักศึกษาเพศชายและหญิงในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความผูกพันต่อการเรียนที่ไม่แตกต่างกันนั้น อาจพิจารณาได้จากการที่มหาวิทยาลัยมีการจัดประสบการณ์ในการเรียน การสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร การดูแลจากอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ผู้สอน และเพื่อนไม่แตกต่างกัน ดังจะเห็นได้จากการที่นักศึกษาทั้งสองเพศมีการรับรู้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยในระดับสูง (ตารางที่ 6) ไม่ว่าจะเป็นคุณลักษณะส่วนบุคคล การรับรู้การสนับสนุนจากครอบครัว อาจารย์ที่ปรึกษา และเพื่อน ตลอดจนการรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยที่มุ่งเน้นการจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ และอาจอธิบายได้ตามแนวคิดของ Anderman (1999 cited in King, 2016) ที่ได้เสนอแบบจำลอง Social-Motivational Model ที่กล่าวว่า การรับรู้ทางสังคมของผู้เรียนมีบทบาทในการสร้างผลลัพธ์ทางการเรียน (learning outcomes) ของผู้เรียน Anderman มุ่งเน้นกลุ่มบุคคลสามกลุ่มที่เป็นบุคคลสำคัญในแง่ที่จะมีอิทธิพลต่อการเรียน ได้แก่ พ่อแม่ผู้ปกครอง ครู และเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับ Appleton, Christenson, and Furlong (2008) ที่เสนอแบบจำลองความผูกพัน

ของผู้เรียน 4 ประเภท ที่มีบริบท (contexts) หรือปัจจัย 3 ปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันเหล่านั้น ได้แก่ ครอบครัว เพื่อน และสถานศึกษา ดังนั้น การที่ผู้เรียนได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ครู และเพื่อน จะส่งผลต่อการมีความผูกพันต่อการเรียนแรงจูงใจ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงได้ (King & Ganotice, 2014; Martin & Dawson, 2009 cited in King, 2016)

ในส่วนของความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ 1 ที่ว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีเพศแตกต่างกัน จะมีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน เนื่องจากพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพศชายและหญิง มีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่านักศึกษาเพศชายมีค่าเฉลี่ยความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยน้อยกว่านักศึกษาเพศหญิง ผลการวิจัยครั้งนี้ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Fernández-Zabala, Goñi, Camino, and Zulaika (2016) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความผูกพันต่อโรงเรียนโดยอาศัยบริบททางครอบครัวและบริบทของสถานศึกษา พบว่า นักเรียนเพศหญิงมีคะแนนในด้านการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน ความผูกพันต่อสถานศึกษาในด้านของความผูกพันเชิงอารมณ์ (emotional engagement) และความผูกพันเชิงพฤติกรรม (behavioral engagement) มากกว่านักเรียนชาย และผลการวิจัยของ Wang and Eccles (2011) ที่พบว่า นักเรียนเพศชายและหญิงมีความผูกพันต่อสถานศึกษาแตกต่างกันในด้านความผูกพันเชิงพฤติกรรมและเชิงอารมณ์ความรู้สึก ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยอื่น ๆ ที่ให้ผลในทิศทางเดียวกัน (Johnson et al., 2001; Voekl, 1997 cited in Wang, Willett, & Eccles, 2011) และเป็นไปในทิศทางเดียวกับงานวิจัยของ Teoh, Abdullah, Roslan, and Daud (2013) ที่ทำการสำรวจนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศมาเลเซีย

ผลการวิจัยตามสมมติฐานนี้ อาจอธิบายได้โดยอิงบทความวิจัยของ Gutiérrez, Tomás, Romero, and Barrica (2017) ที่พบว่า การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว เพื่อน และครู มีอิทธิพลอย่างมากต่อความพึงพอใจและความผูกพันของผู้เรียน และงานวิจัย Fernández-Zabala et al (2016) ได้บ่งชี้ถึงประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเพศว่า ผู้เรียนเพศหญิงมีการรับรู้การได้รับการสนับสนุนทางสังคมมากกว่า และมีระดับของความผูกพันต่อสถานศึกษามากกว่าผู้เรียนเพศชาย ประสพการณ์เชิงสังคมที่เกี่ยวข้องกับการได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนที่แตกต่างกัน อาจมีบทบาททำให้ผู้เรียนที่เป็นเพศหญิงและชายมีความผูกพันต่อสถานศึกษาแตกต่างกัน ทั้งในแง่ของปริมาณและบทบาทของความแตกต่างทางเพศที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางสังคม โดยเพศหญิงจะมีลักษณะของพฤติกรรมระหว่างบุคคลที่มุ่งเน้น

การพูดแสดงความรู้สึกมากกว่า ใส่ใจในเรื่องของความอบอุ่นใจระหว่างกัน ตลอดจนมีแนวโน้มของการแสวงหาความใกล้ชิดผูกพันมากกว่าเพศชาย (Olson & Shultz, 1994 cited in Matud, Ibañez, Bethencourt, Marrero, & Carballeira, 2003) จึงอาจเป็นสิ่งที่อธิบายได้ถึง ความแตกต่างของความรู้สึกผูกพันต่อมหาวิทยาลัยระหว่างนักศึกษาเพศหญิงและเพศชาย

สมมติฐานที่ 2 นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกัน จะมีความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ 2 ที่ว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกันจะมีความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน โดยอาจอธิบายได้จากตัวแปรความผูกพันต่อการเรียนที่พบผลคล้ายคลึงกับงานวิจัยครั้งนี้ กล่าวคือ การศึกษาของ Schoffstall, Arendt, and Brown (2013) ที่ศึกษาเปรียบเทียบในกลุ่ม นักศึกษาสาขาวิชาการบริการ (hospitality) และสาขาวิชาการบริหารธุรกิจ พบว่า มีความผูกพันต่อการเรียนแตกต่างกันในด้านพฤติกรรมกรเข้าพบปรึกษางานกับอาจารย์เกี่ยวกับโครงการและกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวกับรายวิชาที่เรียน และการเตรียมตัวในการเข้าชั้นเรียน โดยที่ นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารธุรกิจมีพฤติกรรมดังกล่าวน้อยกว่านักศึกษาสาขาวิชาการบริการ อย่างมีนัยสำคัญ จากผลการวิจัยดังกล่าว มีความเป็นไปได้ที่เนื้อหาวิชาและรูปแบบการเรียนการสอนในสาขาวิชาที่แตกต่างกัน อาจทำให้นักศึกษามีความผูกพันต่อการเรียนแตกต่างกันได้

ผลการวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความผูกพันต่อการเรียนในกลุ่ม สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และมนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ พบว่านักศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ยความผูกพันต่อการเรียน มากกว่านักศึกษาในกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ อาจจะสามารถอธิบายได้จากรายงาน ประจำปีผลการสำรวจความผูกพันของนักศึกษาในระดับชาติ (National Survey of Student Engagement หรือ NSSE) ที่จัดทำขึ้นในปี ค.ศ. 2010 (National Survey of Student Engagement, 2010) โดยสำรวจมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยมากกว่า 1,400 แห่ง ในประเทศสหรัฐอเมริกาและ แคนาดา ซึ่งส่วนหนึ่งของผลการสำรวจนี้ได้แสดงรูปแบบที่เด่นชัดของความผูกพันต่อการเรียน ของนักศึกษา 4 กลุ่ม ที่เป็นสาขาวิชาที่ได้รับความนิยมสูงสุดในสหรัฐอเมริกา ได้แก่ ศึกษาด้าน การบริหารธุรกิจ ภาษาอังกฤษ และจิตวิทยา หนึ่งในข้อค้นพบที่น่าสนใจก็คือ นักศึกษา สาขาวิชาชีววิทยามีพฤติกรรมที่แสดงความผูกพันต่อการเรียนในด้านการทบทวนห้องจำ

รายวิชาที่เรียน การใช้เวลามากกว่า 11 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ในการเตรียมตัวก่อนเข้าชั้นเรียน ซึ่งพบพฤติกรรมนี้มากกว่านักศึกษาในสาขาวิชาอื่น ๆ เมื่อมาพิจารณาในรายละเอียดผลการสำรวจของสาขาวิชาชีววิทยา การสำรวจดังกล่าวพบผลที่น่าสนใจว่านักศึกษาสาขาวิชาชีววิทยามีแนวโน้มในการทำการศึกษาร่วมกับคณาจารย์ในคณะ มีพฤติกรรมการใช้เวลาที่มากสำหรับบทเรียน การช่วยทบทวนบทเรียนให้แก่เพื่อนร่วมชั้นและมีการพูดคุยเกี่ยวกับอาชีพในอนาคตกับอาจารย์ ซึ่งแตกต่างจากนักศึกษาสาขาวิชาการบริหารธุรกิจ ดังที่แสดงในผลการสำรวจว่า แม้จะมีความผูกพันต่อการเรียนที่ดีในบางด้าน แต่ก็ยังเป็นกลุ่มนักศึกษาที่มีพฤติกรรมการทำงานนอกมหาวิทยาลัย (off-campus job) มากที่สุด ในขณะที่ผลการสำรวจในกลุ่มนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ที่พบว่าไม่ได้มีความผูกพันสูงกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ แต่จะมีลักษณะเฉพาะตัวของการเรียนที่มีความลุ่มลึก (deep approaches) อาทิ การทำงานเขียนตามที่ได้รับมอบหมาย การวิเคราะห์ หรือการประเมินบทวิจัยหรือหนังสือที่อ่าน

ข้อค้นพบจากการสำรวจ NSSE ดังกล่าว แม้จะไม่ได้มีการจำแนกออกเป็นกลุ่มสาขาวิชา 3 กลุ่มที่เป็นรูปแบบเดียวกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่หรือมหาวิทยาลัยหลายแห่งในประเทศไทย แต่ได้ให้ข้อมูลที่น่าสนใจอธิบายผลการวิจัยครั้งนี้ได้ว่า ลักษณะการจัดการเรียนการสอน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา และลักษณะเฉพาะของเนื้อหาในแต่ละสาขาวิชาอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้นักศึกษามีความผูกพันต่อการเรียนแตกต่างกัน เช่น การที่นักศึกษาสาขาวิชาชีววิทยามีการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนและในห้องปฏิบัติการ ตลอดจนมีความร่วมมือกับอาจารย์ในการทำวิจัยทำให้มีการใช้เวลาในการปฏิสัมพันธ์ การพูดคุยเกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาที่เรียน งานวิจัยทดลองในห้องปฏิบัติการ ตลอดจนการวางแผนอาชีพในอนาคต ในขณะที่กลุ่มสาขามนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ อย่างเช่น สาขาวิชาการบริหารธุรกิจหรือสาขาวิชาภาษาอังกฤษที่มีลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างออกไป เช่น การใช้เวลาอยู่กับตนเองค่อนข้างมากในการอ่านหรือการทำงานที่ได้รับมอบหมายเป็นรายบุคคล ตลอดจนการมีพฤติกรรมการทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่ไม่ได้อยู่ในขอบข่ายของการศึกษาในมหาวิทยาลัย อย่างเช่น การทำงานหรือทำธุรกิจอื่น ๆ ของตนเอง

ส่วนผลการวิจัยที่พบว่านักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพมีค่าเฉลี่ยความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยมากกว่ากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสาขามนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์และยังมีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับสูงที่สุดนั้น อาจพิจารณาจากพื้นฐานของกลุ่มสาขาวิชาที่มีบริบทด้านการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ที่แตกต่างกันออกไปตามกลุ่มสาขาวิชา ดังเช่น การวิจัยของ แพรวพรรณ โสมาศรี (2556) ที่

ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ชีวิตของนิสิตในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกัน ได้แก่ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และได้เสนอว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ซึ่งโดยบริบทของกลุ่มสาขาวิชาทำให้นักศึกษาในกลุ่มสาขาวิชานี้มีระยะเวลาเรียนที่แตกต่างไปจากกลุ่มสาขาวิชาอื่น ๆ อาทิ แพทยศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์ สัตวแพทยศาสตร์ และเภสัชศาสตร์ ที่ต้องใช้เวลาเรียนมากถึง 6 ปี ในขณะที่กลุ่มสาขาวิชาอื่น ๆ ใช้เวลาเรียน 4-5 ปี และยังอาจอธิบายได้โดยพิจารณาจากการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพที่มุ่งเน้นการปลูกฝังค่านิยมของวิชาชีพ การฝึกปฏิบัติที่มีความใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนที่ค่อนข้างสูง จึงอาจเป็นเหตุผลที่อธิบายได้ว่าเพราะเหตุใดนักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพมีค่าเฉลี่ยความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยมากและอยู่ในระดับสูงที่สุด

สมมติฐานที่ 3 นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมแตกต่างกัน จะมีความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ 3 ที่ว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมที่แตกต่างกัน จะมีความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน จากการวิจัยในกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาของ Frederick (1977) พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีการใช้เวลากว่า 75% ในการเรียน แต่นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีการใช้เวลาเพียง 51% ในการเรียนเท่านั้น หากพิจารณาด้านพฤติกรรมการใช้เวลาในการเรียนสามารถสะท้อนถึงความผูกพันต่อการเรียนของผู้เรียน ผลการวิจัยดังกล่าวอาจแสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ลำดับชั้นเฉลี่ยสะสม) ที่แตกต่างกันจะมีความผูกพันต่อการเรียนที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยเกี่ยวกับความผูกพันต่อการเรียนกับการประสบความสำเร็จในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศฟินแลนด์ของ Ketonen, Haarala–Muhonen, Hirsto, Hänninen, Wähälä, and Lonka (2016) ที่เสนอว่า ในกลุ่มผู้เรียน 3 ประเภท ได้แก่ ผู้เรียนที่มีความผูกพันต่อการเรียน (engaged students) ผู้เรียนที่ไม่มีความผูกพันต่อการเรียน (disengaged students) และผู้เรียนที่ไม่แน่ใจในตนเอง (undecided students) พบว่าผู้เรียนที่มีความผูกพันต่อการเรียนประสบความสำเร็จมากที่สุด ทั้งในแง่ของผลลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมและหน่วยกิตสะสม และการวิจัยของ Casuso–Holgado, Cuesta–Vargas, Moreno–Morales, Labajos–Manzanares,

Barón-López, and Vega-Cuesta (2013) ที่ศึกษาในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัย Malaga ในประเทศสเปน โดยเก็บข้อมูลในกลุ่มนักศึกษาในวิชาชีพด้านการดูแลสุขภาพ (health sciences) ได้แก่ สาขาวิชาการพยาบาล กายภาพบำบัด และ กิจกรรมบำบัด พบว่า มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างมากระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความผูกพันต่อการเรียนของนักศึกษา ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า การมีความผูกพันต่อการเรียนนั้น คือ การที่ผู้เรียนมีการให้ความหมายต่อตนเอง (personal meaning) และการมีแรงจูงใจในการเรียน มีความเต็มใจและความสามารถในการกำกับตนเอง การที่ผู้เรียนมีการให้ความหมายต่อตนเองจะเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจและยึดมั่นต่อสิ่งที่ท้าทายต่าง ๆ ความสนใจของนักศึกษานั้น อาจแสดงออกต่อเนื้อหาวิชาที่เรียนหรือบางคนอาจมีความสนใจต่อความรู้ที่จะนำไปใช้ประกอบอาชีพในอนาคต แต่ไม่ว่าจะเป็นความสนใจในแบบใดก็ตาม พบว่าผู้เรียนในทั้งสองแบบประสบความสำเร็จมากกว่าผู้เรียนที่ยังคงค้นหาความหมายต่อตนเองในการเรียน

ในส่วนของลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมกับความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยนั้น มีงานวิจัยหลายเรื่องที่ระบุว่า ผู้เรียนที่มีความผูกพันต่อสถาบันการศึกษาในระดับสูง จะได้ลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมที่สูงกว่า และมีแนวโน้มที่จะสำเร็จการศึกษาได้มากกว่าผู้เรียนที่มีความผูกพันต่อสถาบันน้อยกว่า (Rechly & Christenson, 2006; van Rooij, Jansen, & van de Grift, 2017) ความเกี่ยวข้องกันระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ลำดับชั้นเฉลี่ยสะสม) กับความผูกพันต่อสถาบันการศึกษาได้ถูกกล่าวไว้ในบทความวิจัยของ Wonglorsaichon, Wongwanich, and Wiratchai (2014) ที่ว่า หากครูหรือสถาบันการศึกษาสามารถส่งเสริมแรงจูงใจในการเรียนรู้อาจช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้สึกผูกพันต่อสถาบันการศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี บทบาทของครูและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มีบทบาทในการเพิ่มพูนความผูกพันต่อสถาบันและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้ (Ryzin, 2011; Ryzin, Gravely, & Roseth, 2007 cited in Wonglorsaichon, Wongwanich, & Wiratchai, 2014) การที่ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดี ย่อมส่งผลต่อความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง ความพึงพอใจในการเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ อันจะส่งผลต่อความรู้สึกผูกพันต่อสถาบันการศึกษาได้ในที่สุด

หากพิจารณาความผูกพันต่อสถาบันการศึกษา ในแง่ของความผูกพันต่อองค์การ (organizational commitment) ความผูกพันของสมาชิกต่อองค์การเป็นคุณลักษณะหนึ่งที่ชี้วัดความสำเร็จขององค์การ เพราะความผูกพันนั้นจะช่วยเพิ่มผลผลิตของงานให้สูงขึ้น และลดอัตราการลาออกจากองค์การ สถาบันการศึกษาคือองค์การทางสังคมที่มีมุมมองเช่นเดียวกับองค์การต่าง ๆ เนื่องจากมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมความผูกพันของ

นักศึกษาต่อสถาบันเช่นกัน (Davidson, Beck, & Grisaffe, 2015) ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สามารถใช้พยากรณ์การคงอยู่หรือลาออกจากมหาวิทยาลัยได้ กล่าวคือ นักศึกษาที่มีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยสูง มีแนวโน้มที่จะคงอยู่ในมหาวิทยาลัย แต่ถ้ามีความผูกพันต่ำ มีแนวโน้มที่จะลาออกจากมหาวิทยาลัยก่อนที่จะสำเร็จการศึกษา

สมมติฐานที่ 4 ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยสามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 4 พบว่าได้รับการสนับสนุน กล่าวคือ ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยสามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนได้ร้อยละ 45.1 ($R = 0.672$; $R^2 = 0.451$) การทดสอบนัยสำคัญของ R^2 พบว่า ค่า $F = 254.898$ ($p < .01$) ปัจจัยที่สามารถอธิบายหรือพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนได้มากที่สุด คือ ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล รองลงมา คือ ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย โดยสามารถอธิบายหรือพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนได้ร้อยละ 33.9, 9.3 และ 1.5 ตามลำดับ

ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อความผูกพันต่อการเรียน คือ ความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียน รองลงมา คือ การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต สามารถอธิบายได้ว่า ความผูกพันต่อการเรียนเป็นแนวคิดที่พัฒนาต่อเนื่องจากความผูกพันต่องาน (work engagement) ตามมุมมองของ Schaufeli และคณะ ซึ่งอาจอธิบายได้ด้วยเหตุผลที่ว่า ภารกิจที่ต้องกระทำในการเรียนถือได้ว่าเป็นการทำงานชนิดหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการเข้าฟังการบรรยาย การทำงานที่อาจารย์มอบหมาย และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง นอกจากนั้น นักศึกษาก็มีบทบาทเช่นเดียวกับพนักงานในองค์กรที่จะต้องทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เช่น การสอบให้ผ่านทุกกระบวนวิชา การทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จตามกำหนดเวลา ฯลฯ (Salanova et al., 2010) ดังนั้น นักศึกษาที่มีความผูกพันต่อการเรียนจะแสดงออกถึงการมีพลังในการเรียนในระดับสูง มีความมุ่งมั่นเข้มแข็งในการเรียน การอุทิศตนเพื่อการเรียนอย่างแน่วแน่ เห็นความสำคัญของการเรียนและมีความกระตือรือร้น มีจิตใจจดจ่อกับการเรียน มีความสุขกับการทำกิจกรรมการเรียนต่าง ๆ

ตามแนวคิดของแบบจำลองข้อเรียกร้อง-ทรัพยากรในงาน (The job demands-resources: JDR model) ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ได้กับความผูกพันต่อการเรียน กล่าวคือ ทรัพยากรส่วนบุคคล เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อการเรียน ทรัพยากรส่วนบุคคลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ความเชื่อในความสามารถของตน (self-efficacy) ซึ่ง Phan and Ngu (2014) พบว่าความผูกพันต่อการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อในความสามารถของตน อาจกล่าวได้ว่า ความสำเร็จของบุคคลจำเป็นต้องอาศัยการทุ่มเทความพยายามและความยืนหยัดในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ความเชื่อในความสามารถของตนทำให้บุคคลรู้สึกว่าคุณเองมีความสามารถในการควบคุมและสร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้ (Bakker, Demerouti, & Sanz-Vergel, 2014) ในมุมมองของการศึกษาเล่าเรียน ความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียน เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา หากนักศึกษารับรู้ว่าคุณเองมีความสามารถที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนให้สำเร็จได้ตามเป้าหมาย (Midgley et al., 2000) ความเชื่อนี้จะส่งผลต่อความทุ่มเทและความยืนหยัดต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้นในการเรียน ดังนั้น นักศึกษาที่มีความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียนจะรู้สึกว่าตนเองสามารถควบคุมสิ่งแวดล้อมได้ และรู้สึกว่าความยากลำบากในการเรียนนั้นเป็นความท้าทายที่สามารถเอาชนะได้ นักศึกษาที่มีระดับความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียนสูงจะมีความทุ่มเทพยายามมากกว่าเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ตนปรารถนา และมีความยืนหยัดอดทนมากกว่า เมื่อต้องเผชิญกับความยากลำบากในการเรียน (Schunk & Zimmerman, 2006)

ในทางตรงกันข้าม นักศึกษาที่ขาดความเชื่อในความสามารถด้านการเรียนจะยอมแพ้ต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้นโดยไม่พยายามต่อสู้หรือหาหนทางแก้ไขปัญหา (Salanova, Schaufeli, Martínez, & Bresó, 2010) ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ Salanova, Lorente, Chambel, and Martínez (2011) ที่พบว่าความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียนมีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ความผูกพันต่อการเรียน และผลการเรียนของนักศึกษา และยังสอดคล้องกับการวิจัยของ Ouweneel, LeBlanc, and Schaufeli (2011) ซึ่งพบว่านักศึกษาที่มีความเชื่อในความสามารถของตนในระดับสูง มีความหวังและการมองโลกในแง่ดีจะมีความผูกพันต่อการเรียนอยู่ในระดับสูงที่สุด

นอกจาก ความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียนจะมีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อการเรียนแล้ว ยังพบว่าการมีจุดมุ่งหมายในชีวิตมีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อการเรียนด้วยการมีจุดมุ่งหมายในชีวิต หมายถึง การที่บุคคลมีความตระหนักรู้ในตนเองว่า ตนเองต้องการจะ

กระทำสิ่งใดที่มีความสำคัญหรือมีความหมายต่อตนเองให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งหากนักศึกษามีจุดมุ่งหมายในชีวิต ก็จะทำให้การเรียนเป็นสิ่งที่มีความหมายและเกี่ยวข้องกับชีวิตของตน การวิจัยในอดีตพบว่า การมีจุดมุ่งหมายในชีวิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตน และความเชื่อในความสามารถของตน (DeWitz, Woolsey, & Walsh, 2009) ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า บุคคลที่มีจุดมุ่งหมายในชีวิตจะมีความตระหนักรู้ในตนเองว่า ตนเองต้องการจะกระทำสิ่งใดที่มีความสำคัญหรือมีความหมายต่อตนเองให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งจะทำให้บุคคลใช้ทรัพยากรส่วนตัว เช่น เวลา พลังงาน และความพยายาม เพื่อบรรลุถึงเป้าหมายชีวิต จึงมีความเป็นไปได้ที่ว่า นักศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายในชีวิต จะเห็นว่าการเรียนเป็นสิ่งที่มีความหมายและเกี่ยวข้องกับชีวิตของตน จึงใช้ความพยายามและความมุ่งมั่นในการเรียน ทำให้นักศึกษามีความผูกพันต่อการเรียน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Greenway (2006) ที่พบว่า การมีจุดมุ่งหมายในชีวิตมีอิทธิพลทางบวกกับความผูกพันต่อการเรียน และยังสอดคล้องกับการวิจัยในอดีตที่ได้พบว่า ผู้ที่มีจุดมุ่งหมายในชีวิตจะมีความภาคภูมิใจในตน ความเชื่อในความสามารถของตน และความผูกพันต่อการศึกษามากขึ้น (Molasso, 2006; DeWitz et al., 2009)

สำหรับปัจจัยทางสังคมที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อความผูกพันต่อการเรียน คือ การสนับสนุนทางสังคมจากอาจารย์ที่ปรึกษา รองลงมา คือ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว กล่าวได้ว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยทางสังคมที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของบุคคล เนื่องจากบุคคลจะต้องมีการติดต่อสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลอื่น การได้รับการยอมรับ ยกย่อง ดูแลเอาใจใส่ ช่วยเหลือจากบุคคลอื่น ก่อให้เกิดความรู้สึกไว้วางใจ มีความมั่นคงทางจิตใจ และรู้สึกกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งมีผลต่อสุขภาพและความสุขในชีวิต

การศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้น การสนับสนุนทางสังคมจะช่วยให้นักศึกษาปรับตัวให้เข้ากับชีวิตในมหาวิทยาลัยและช่วยให้มีวุฒิภาวะทางจิตใจ และยังมีผลต่อความสำเร็จในการเรียน การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในทุกระดับการศึกษา (De la Iglesia, Stover, & Liporace, 2014) และยังมีผลสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปรับตัว (Demaray, Malecki, Davidson, Hodgson, & Rebus, 2005) ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า การสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษามีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อการเรียน สามารถอธิบายได้ว่า อาจารย์ที่ปรึกษาที่มีความสำคัญต่อการผลิตบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษา และยังมีผลต่อความสำเร็จทางการศึกษาและการดำเนินชีวิตของนักศึกษา บทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา ได้แก่ การให้คำปรึกษาแนะนำด้านวิชาการและด้านวิชาชีพ การปลูกฝังพัฒนานักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณลักษณะพึงประสงค์ ตลอดจนการแนะนำการใช้ชีวิตใน

มหาวิทยาลัยอย่างมีความสุขจนสำเร็จการศึกษา นอกจากนี้ ในด้านความสัมพันธ์กับนักศึกษา คือ การมีปฏิสัมพันธ์กับนักศึกษา ดูแลเอาใจใส่ ใกล้ชิด สนับสนุน แสดงความรัก ความหวังดี และพร้อมให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งให้กำลังใจ คำแนะนำ ช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ จะทำให้นักศึกษาเกิดความพึงพอใจต่ออาจารย์ที่ปรึกษา พึงพอใจเพื่อนที่อยู่กลุ่มเดียวกัน และพึงพอใจในการเรียน และการทำกิจกรรม ทำให้นักศึกษามีสุขภาพจิตดี ชัยชนะแข็งแกร่งในการเรียน มีพฤติกรรมดี (นวลละออง สุภาพล, 2541) การวิจัยของ สมบัติ แสงพล, พนิดา สังฆพันธ์, ยุพดี เจริญสว่าง, และณัฐภาพ เสขัง (2554) พบว่า บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1-3 และชั้นปีที่ 4-6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนงานวิจัยของ Young-Jones, Burt, Dixon, and Hawthorne (2012) ได้ทำการศึกษา เรื่อง “การให้คำปรึกษาด้านวิชาการ : มีผลต่อความสำเร็จของนักศึกษาจริงหรือไม่?” ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยทั้ง 6 ปัจจัย ได้แก่ ความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา การเสริมสร้างพลังทางจิตใจของอาจารย์ที่ปรึกษา ความรับผิดชอบของนักศึกษา การรับรู้ความสามารถของนักศึกษา ทักษะการเรียนของนักศึกษา และการรับรู้การสนับสนุน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการให้คำปรึกษาด้านวิชาการต่อความสำเร็จของนักศึกษา

นอกจากนี้ งานวิจัยของ Mu and Fosnacht (2016) ยังพบว่าประสบการณ์การให้คำปรึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมและการรับรู้ตนเองเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ที่ได้รับ และยังพบว่าบรรยากาศการให้คำปรึกษาของสถาบันการศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการเรียนรู้ที่ได้รับ ทั้งนี้ สามารถอธิบายตามแบบจำลองความผูกพันของผู้เรียนของ Appleton et al (2006) ที่อธิบายว่า ความผูกพันของผู้เรียน (student engagement) ประกอบไปด้วย ความผูกพัน 4 ประเภท ได้แก่ ความผูกพันต่อการเรียน (academic) ความผูกพันเชิงพฤติกรรม (behavioral) ความผูกพันเชิงความคิด (cognitive) และความผูกพันทางจิตใจ (psychological) ที่มีปัจจัยบริบททางสังคมที่มีอิทธิพลต่อความผูกพัน 3 ปัจจัย ได้แก่ ครอบครัว เพื่อน และสถานศึกษา ทั้งนี้ขอบข่ายของการให้คำปรึกษาจะเกี่ยวข้องกับสถาบันการศึกษาโดยตรง ระบบการให้คำปรึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีคุณภาพ ย่อมทำให้นักศึกษามีความผูกพันต่อการเรียน ด้วยการกระทำหรือพฤติกรรมเชิงบวก เช่น การเข้าชั้นเรียน การทุ่มเทกับการเรียน มีความพยายาม ความมุ่งมั่น ความตั้งใจ และความใส่ใจในการเรียน พฤติกรรมเหล่านี้ย่อมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการเรียนของนักศึกษา (Salanova, Llorens, Cifre, Martínez, & Schaufeli, 2003; Salanova et al., 2010) และยังทำให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการศึกษา (Carini, Kuh, & Klein, 2006; Salanova, Schaufeli, Martínez,

& Bresó, 2010) สามารถจัดการกับความเครียดในการเรียนได้ดี (Bruce, Omne- Pontén, & Gustavsson, 2010)

ผลการวิจัย ยังพบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวมีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อการเรียน สามารถอธิบายได้ว่า ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมอันดับแรกที่มีความใกล้ชิด และสามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลได้ดี ครอบครัวมีหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดู ให้ความรักและความอบอุ่น เสริมสร้างพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม การศึกษาของ Aumeboonsuke (2016 อ้างใน พิริยะ ผลพิรุฬห์, 2559) พบว่าเด็กที่ได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ในด้านต่าง ๆ จะมีระดับความสุขมากกว่าการสนับสนุนจากเพื่อน และการได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ยังส่งผลต่อการมีความเชื่อในความสามารถของตน (self-efficacy) ที่สูงขึ้นตามมาด้วย อาจจะสามารถกล่าวได้ว่า ครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งที่มีผลต่อความผูกพันของผู้เรียน ครอบครัวมีบทบาทในการสนับสนุนผู้เรียนในการสร้างแรงจูงใจและส่งเสริมการเรียนรู้ การตั้งเป้าหมายและความคาดหวัง การดูแลชี้แนะ ตลอดจนจัดหาทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ (Appleton et al., 2006) หลักฐานการวิจัยพบความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่หรือผู้ปกครองกับเด็กมีผลต่อพฤติกรรมการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Furrer & Skinner, 2003; Sirin & Rogers-Sirin, 2004) และการศึกษาวิจัยของ ทิพย์วรรณ สุขใจรุ่งวัฒนา, และธีรศักดิ์ อุ๋นอารมย์เลิศ (2553) พบว่าการสนับสนุนของครอบครัวสามารถร่วมทำนายพฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักเรียน

สำหรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้น งานวิจัยของ Cutrona, Cole, Colangelo, Assouline, and Russell (1994) พบว่า การสนับสนุนจากผู้ปกครองสามารถพยากรณ์ลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมของนักศึกษามหาวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจจะอธิบายได้ว่า นักศึกษาที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวหรือผู้ปกครองจะมีแรงจูงใจในการเรียน มีความมุ่งมั่น กระตือรือร้น เห็นความสำคัญของการเรียน และร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ทำให้มีผลต่อลำดับชั้นเฉลี่ยสะสม ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Fall and Roberts (2012) ที่พบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวและอาจารย์ สามารถพยากรณ์การรับรู้ของนักเรียน ได้แก่ การควบคุมตนและความรู้สึกด้านอารมณ์ที่มีต่อโรงเรียน และยังพยากรณ์ความผูกพันต่อโรงเรียนด้านพฤติกรรมและด้านการเรียน รวมทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และยังสอดคล้องกับการวิจัยของ Jayarathna (2014) ที่พบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวมีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ในส่วนของปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อความผูกพันต่อการเรียน คือ หลักสูตรการศึกษา รองลงมา คือ กิจกรรมเสริมหลักสูตร และสิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัย ตามลำดับ กล่าวได้ว่า หลักสูตรการศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตร และสิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัยเป็นปัจจัยบริบททางสังคมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันของผู้เรียน (Appleton et al., 2006) ความพึงพอใจต่อสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อการเรียนของนักศึกษาด้วย กล่าวคือนักศึกษาที่มีความพึงพอใจมากต่อสถานศึกษาจะมีความผูกพันต่อการเรียนมากด้วยเช่นกัน (Caliskan & Mercangoz, 2013)

หลักสูตรการศึกษานับว่ามีความสำคัญสำหรับการจัดการศึกษาทุกระดับ หลักสูตรการศึกษา หมายถึงแผนการเรียนหรือเนื้อหาวิชาที่จัดเตรียมไว้อย่างมีระบบเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาในระดับการศึกษาต่าง ๆ นอกจากหลักสูตรจะระบุถึงสิ่งที่คาดหวังให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนรวมถึงแนวทางในการจัดให้ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์แล้ว หลักสูตรยังเป็นสิ่งที่กำหนดแนวทางในการประกอบอาชีพของผู้เรียนด้วย งานวิจัยของ กิตติภรณ์ กิตยานุรักษ์ (2552) พบว่า หลักสูตรการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร คูพิมาย (2550) ที่พบว่าหลักสูตรการศึกษาหรือสาขาวิชาที่เปิดสอนเป็นปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจของนักศึกษาต่อการเข้าศึกษาระดับปริญญาตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรการศึกษาหรือสาขาวิชาที่เปิดสอนที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Ketonen, Haarala–Muhonen, Hirsto, Hänninen, Wähälä, and Lonka (2016) ที่ทำการศึกษาคความผูกพันต่อการเรียนกับการประสบความสำเร็จในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศฟินแลนด์ พบว่าผู้เรียนที่ไม่มีความผูกพัน (disengaged students) จะไม่มีความเชื่อมั่นต่อทางเลือกในอาชีพของตน ไม่เห็นความสำคัญของสาขาวิชาที่เรียน ส่วนผู้เรียนที่แปลกแยก (alienated students) จะไม่มีความเชื่อมั่นต่อทางเลือกในอาชีพและไม่สนใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน Ketonen และคณะ อธิบายว่า ผู้เรียนทั้งสองแบบมีปัญหาในการกำกับตนเองในการเรียน มีความผูกพันต่อการเรียนต่ำ จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น อาจกล่าวได้ว่าหากหลักสูตรการศึกษานักศึกษาเลือกตรงหรือสอดคล้องตามความต้องการ นักศึกษามีความสนใจ เห็นความสำคัญของสาขาวิชาที่เรียน และมองเห็นแนวทางในการนำความรู้หรือประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการประกอบอาชีพ หลักสูตรการศึกษาจะส่งผลต่อความผูกพันต่อการเรียน ทำให้นักศึกษามีพลังในการเรียนรู้ อุทิศตนต่อการเรียนและมีความสุขกับการเรียน

นอกจาก หลักสูตรการศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับด้านวิชาการแล้ว สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ยังได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนานักศึกษาด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้ส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามความสนใจและความถนัด ทั้งนี้มหาวิทยาลัยเชียงใหม่จะมีกิจกรรมสำหรับพัฒนานักศึกษาทั้งที่จัดขึ้นใน ส่วนของคณะวิชา/หน่วยงาน และองค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เกือบ 2,000 กิจกรรม/โครงการ (กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2560ข) เช่น กิจกรรมด้าน กีฬา บำเพ็ญประโยชน์หรือศิลปวัฒนธรรม ฯลฯ เพื่อฝึกฝนทักษะทางสังคม และเพิ่มพูน ประสบการณ์ในการทำงาน รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมส่วนรวม

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้ให้ความสำคัญทั้งการศึกษาทางวิชาการและการพัฒนา นักศึกษาผ่านกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อพัฒนาให้นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็น บัณฑิตที่มีความสมบูรณ์พร้อม ตลอดจนเพื่อปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมในตัว นักศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และเอกลักษณ์ของชาติ ให้เกิดความ ภูมิใจและความรัก เต็มใจที่จะสืบสานวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงเพื่ออำนวยความสะดวกให้นักศึกษาได้มีโอกาสเรียนรู้ และได้รับประสบการณ์ตรงจากการทำงานร่วมกันเป็นทีม ฝึกการวางแผนการทำงาน เกิดทักษะวิชาการงาน เข้าใจสภาพสังคมที่เป็นจริง เกิดจิตสำนึก สาธารณะ และตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคม (กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2560ก) ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ นักรบ หมี่แสน, จารุวรรณ สกุลคู, อรรณพ โพธิสุข, และสุชาติดา สุธรรมรักษ์ (2557) ที่ศึกษาความผูกพันของนักศึกษาต่อ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ที่พบว่ากิจกรรมนักศึกษา ซึ่งหมายความรวมทั้งกิจกรรมวิชาการและ กิจกรรมนอกหลักสูตร ที่มหาวิทยาลัยจัดเพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้นักศึกษาให้ได้รับประสบการณ์ เพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตรจากรายวิชาที่เรียนนั้น เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่สามารถ พยากรณ์ความผูกพันของนักศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัยนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการ เรียนรู้และดำรงชีวิตอยู่ในมหาวิทยาลัยของนักศึกษา (นักรบ หมี่แสน, จารุวรรณ สกุลคู, อรรณพ โพธิสุข, และสุชาติดา สุธรรมรักษ์, 2557) สิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัย อาจได้แก่ อุปกรณ์การเรียนการสอนและเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ห้องสมุด ร้านค้า ร้านอาหาร ธนาคาร ไปรษณีย์ อินเทอร์เน็ต สถานที่ออกกำลังกาย การมีบริการรับ-ส่งฟรี การมี หอพักนักศึกษาของมหาวิทยาลัย การมีอาคารสถานที่ที่กว้างขวาง การอยู่ในทำเลที่ตั้งที่สะดวก ในการเดินทาง การมีระบบรักษาความปลอดภัยตลอด 24 ชั่วโมง และการมีสวัสดิการด้าน

ทุนการศึกษา เป็นต้น หากมหาวิทยาลัยจัดสิ่งอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ อย่างเพียงพอส่งผลให้นักศึกษามีพลังในการเรียนรู้ อุทิศตนต่อการเรียน ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยหลายเรื่องที่พบว่า สิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัยที่ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาตนเองในด้านการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนและ/หรือห้องปฏิบัติการ อาทิ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉาย LCD ระบบเครื่องเสียง เครื่องปรับอากาศ แสงสว่าง รวมถึงจำนวนโต๊ะ/เก้าอี้ที่เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษา เป็นต้น นอกจากนี้สิ่งอำนวยความสะดวกในชั้นเรียนแล้วยังพบว่าสิ่งอำนวยความสะดวกที่ช่วยในการส่งเสริมการเรียนรู้นอกชั้นเรียนก็มีส่วนสำคัญ อาทิ การมีห้องสมุดที่มีบริการข้อมูล หนังสือ ตำรา และสื่อประกอบการเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ อย่างครบครันทันสมัยและเพียงพอสำหรับการศึกษาค้นคว้า รวมถึงมีพื้นที่พอเพียงต่อการใช้งานของนักศึกษา การมีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เป็นต้น (นิพนธ์ วรรณเวช, 2551; สุขลรัตนสมคะเน, 2553; Farber, 1999; Huang & Fisher, 2011; Wang, Lin, Yu, & Wu, 2013)

สมมติฐานที่ 5 ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยสามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 5 พบว่า ได้รับการสนับสนุน กล่าวคือ ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยสามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยได้ร้อยละ 70.6 ($R = 0.840$; $R^2 = 0.706$) การทดสอบนัยสำคัญของ R^2 พบว่า ค่า $F = 746.367$ ($p < .01$) ปัจจัยที่สามารถอธิบายหรือพยากรณ์ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยได้มากที่สุด คือ ปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย รองลงมา คือ ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล และปัจจัยทางสังคม โดยสามารถอธิบายหรือพยากรณ์ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยได้ร้อยละ 34.8, 22.7 และ 11.6 ตามลำดับ

จากผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นได้ว่า การที่นักศึกษาจะมีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยมากเพียงใดปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก เมื่อพิจารณาจะพบว่า ปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย คือ ภาวลักษณะของมหาวิทยาลัย กล่าวคือ ยิ่งนักศึกษามีการรับรู้ถึงภาวลักษณะ

ที่ดีของมหาวิทยาลัยมากเท่าใด นักศึกษาก็จะยิ่งมีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการรับรู้ภาพลักษณ์ที่ดีขององค์การถือเป็นพื้นฐานในการสร้างความเชื่อมั่น ศรัทธา รวมทั้งความนิยมเลื่อมใสที่มีต่อองค์การนั้น ๆ (รณชัย คงกะพันธ์, 2554) มหาวิทยาลัยที่มีภาพลักษณ์ที่ดี พบว่ามีผลต่อความเชื่อมั่นในคุณภาพการศึกษา รวมถึงมักจะได้รับความสะดวกใจเลือกเข้ามาศึกษาต่อเพิ่มมากขึ้น (จิตติมา พัดโบก, 2552 และ กิตติภณ กิตยานุรักษ์, 2552) ขณะเดียวกันนักศึกษาที่ได้เข้ามาศึกษาก็จะมีความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของสถาบันการศึกษานั้น ๆ นอกจากนี้ จากการศึกษาของ Azoury, Daou, and EL Houry (2013) ยังพบว่ายิ่งนักศึกษามีการรับรู้ภาพลักษณ์ที่ดีของมหาวิทยาลัยก็จะยิ่งทำให้นักศึกษามีความพึงพอใจต่อมหาวิทยาลัยมากขึ้น และการที่นักศึกษายังมีความพึงพอใจต่อมหาวิทยาลัยก็จะยิ่งทำให้นักศึกษามีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยเพิ่มมากขึ้นนั่นเอง ดังนั้น การที่นักศึกษารับรู้ภาพลักษณ์ที่ดีของมหาวิทยาลัย กล่าวคือ รับรู้วามหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นสถาบันที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับทั้งระดับชาติและระดับนานาชาติ รับรู้วามื่อสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่จะทำให้ได้รับการยอมรับทางสังคมมากขึ้น รวมถึงเห็นวามหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำที่ใคร ๆ ก็ใฝ่ฝันอยากมาเรียน จึงมีความสมเหตุสมผลที่จะส่งผลให้นักศึกษามีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย ซึ่งจากข้อค้นพบดังกล่าวพบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑารัตน์ ทิพย์บุญทรัพย์, และศศิธร โรจน์สงคราม (2560) ที่ว่าความภาคภูมิใจต่อวิทยาลัย (ความหมายเดียวกันกับการรับรู้ถึงภาพลักษณ์ที่ดีของมหาวิทยาลัยของงานวิจัยครั้งนี้) เป็นปัจจัยสำคัญอันดับหนึ่งที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อวิทยาลัย

อย่างไรก็ตาม นอกจากภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยแล้ว พบว่า การที่นักศึกษามีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยมากน้อยเพียงใดนั้นยังมีปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ได้แก่ การสอนของอาจารย์ กิจกรรมเสริมหลักสูตร หลักสูตรการศึกษา รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัยในด้านต่าง ๆ ร่วมด้วย โดยผลการวิจัยพบว่า การสอนของอาจารย์มีผลต่อความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษานั้น อาจเนื่องมาจากอาจารย์ผู้สอนถือเป็นตัวแทนที่สำคัญของมหาวิทยาลัย ดังนั้น การที่นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการสอนของอาจารย์ กล่าวคือ รับรู้วามาจารย์ที่เรียนด้วยมีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอน มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี มีกิจกรรมเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะทางวิชาการและ/หรือทักษะทางวิชาชีพ ตลอดจนจนสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่รู้จักจริง คิดเป็น ปฏิบัติได้ สามารถเชื่อมโยงความรู้ในชั้นเรียนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงมีความเป็นกันเอง มีเวลาในการให้การปรึกษา

ทางวิชาการทั้งในและนอกชั้นเรียน จึงน่าจะเชื่อมโยงมาสู่การมีความพึงพอใจและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยร่วมด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยอื่น ๆ ที่พบว่า การที่อาจารย์มีเทคนิคการสอนหรือปฏิบัติการด้านการสอนที่ทันสมัย น่าสนใจ รวมถึงการมีทักษะในการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความยึดมั่นผูกพันต่อการศึกษา ความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยมากยิ่งขึ้น (นักรบ หมี่แสน, จารุวรรณ สกุลคู่, อรรณพ โพธิสุข, และสุชาติดา สุธรรมรักษ์, 2557; ทิพอาภา กลิ่นคำหอม, และอวยพร เรืองตระกูล, 2557; ฉัตรแก้ว เภาวิเศษ, 2556; นิพนธ์ วรรณเวช, 2551; Opdenakker & Minnaert, 2011; Scott, Moxham, & Rutherford, 2013; Wang, Lin, Yu, & Wu, 2013)

สำหรับกิจกรรมเสริมหลักสูตรก็พบว่าเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความผูกพันของมหาวิทยาลัย กล่าวคือ ยิ่งนักศึกษารับรู้ว่ามีมหาวิทยาลัย/คณะวิชา/สาขาวิชา มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศักยภาพของตนเองด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เห็นคุณค่าของกิจกรรมที่สาขาวิชา/คณะวิชา/มหาวิทยาลัยเชียงใหม่จัด รวมถึงเห็นว่ามีมหาวิทยาลัย/คณะวิชา/สาขาวิชา มีกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทั้งทางด้านวิชาการ วิชาชีพ และคุณธรรม จริยธรรมให้นักศึกษาเลือกหลากหลายรูปแบบ ตลอดจนรับรู้ว่ามีมหาวิทยาลัย/คณะวิชา/สาขาวิชา ให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของนักศึกษาเป็นอย่างดี ก็จะทำให้ นักศึกษามีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องจากกิจกรรมเสริมหลักสูตรถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้นักศึกษาเกิดความตระหนักในปรัชญา ปณิธาน อุดมการณ์หรือเอกลักษณ์ของสถาบัน รวมถึงเกิดการรับรู้ถึงความเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร ซึ่งกิจกรรมเสริมหลักสูตรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่สำคัญที่น่าจะทำให้ นักศึกษาเกิดความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยมีอย่างหลากหลาย โดยในแต่ละปีการศึกษามหาวิทยาลัยจะมีกิจกรรมสำหรับพัฒนานักศึกษาทั้งที่จัดขึ้นในส่วนของคณะวิชา/หน่วยงาน และองค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เกือบ 2,000 กิจกรรม/โครงการ (กองพัฒนานักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2560) กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ถือว่าเป็นกิจกรรมที่สร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันและเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญกิจกรรมหนึ่งของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คือ ประเพณีรับน้องขึ้นดอย ซึ่งการรับน้องขึ้นดอยเป็นกิจกรรมรับน้องใหม่ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จัดขึ้นเพื่อให้รุ่นพี่และรุ่นน้องในมหาวิทยาลัยเดินทางร่วมกัน จากศาลาธรรมบบริเวณหน้ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ขึ้นไปถึงวัดพระธาตุดอยสุเทพ เป็นระยะทางประมาณ 14 กม. เป็นกิจกรรมที่ช่วยสร้างความสามัคคีและความสัมพันธ์อันดีให้กับหมู่นักศึกษาและ

น่าจะเป็นกิจกรรมที่ช่วยสร้างความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยร่วมด้วย ผลที่ได้จากการวิจัยนี้พบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ นักรบ หมี่แสน, จารุวรรณ สกุลคู, อรรณพ โพธิสุข, และ สุชาดา สุธรรมรักษ์ (2557) ที่ศึกษาความผูกพันของนักศึกษาต่อมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต พบว่า กิจกรรมนักศึกษา ซึ่งหมายความรวมทั้งกิจกรรมวิชาการและกิจกรรมนอกหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยจัดเพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้นักศึกษาให้ได้รับประสบการณ์เพิ่มเติม นอกเหนือจากหลักสูตรจากรายวิชาที่เรียนนั้น เป็นปัจจัยที่สำคัญหนึ่งที่สามารถพยากรณ์ความผูกพันของนักศึกษาต่อมหาวิทยาลัยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนี้ หลักสูตรการศึกษาก็ถือว่าเป็นปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยที่มีผลต่อความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย กล่าวคือ ยิ่งนักศึกษารับรู้ว่าหลักสูตรที่เลือกศึกษามีความน่าสนใจเรียนจบแล้วสามารถหางานทำได้ง่าย และมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการหลักสูตรให้สอดคล้องกับความคาดหวังของผู้เรียนมากเพียงใด ก็จะทำให้ให้นักศึกษามีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยมากขึ้นเท่านั้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่นักศึกษาเลือกศึกษาในหลักสูตรใดนั้น มักจะพิจารณาควคูกันไปกับมหาวิทยาลัยที่เลือกศึกษาร่วมด้วย ดังนั้น การที่นักศึกษาพึงพอใจต่อหลักสูตรการศึกษาจึงน่าจะส่งผลต่อความพึงพอใจหรือความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยที่เลือกศึกษาเช่นเดียวกัน ซึ่งผลที่ได้นับว่าสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาที่พบว่าหลักสูตรการศึกษานับว่ามีความสำคัญต่อนักศึกษาหลายประการ ทั้งในแง่ของการเป็นปัจจัยที่ดึงดูดให้ผู้เรียนเข้ามาสู่สถาบันการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลักสูตรการศึกษาหรือสาขาวิชาที่เปิดสอนที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน (สุภาพร คูพิมาย, 2550; กิตติภรณ์ กิตยานุรักษ์, 2552) นอกจากนี้ ยังพบว่าการศึกษาหลักสูตรสามารถเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจที่จะเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษานั้น อาจเนื่องมาจากการที่ผู้เรียนมีความคาดหวังจากการเรียนว่าจะสามารถพัฒนาทักษะและบุคลิกภาพได้อย่างถูกต้องเหมาะสม รวมถึงการได้รับความรู้ที่สามารถต่อยอดไปสู่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้น และ/หรือการประกอบอาชีพที่มีความมั่นคง (ทิพวรรณ นันตระกูล, 2544) อย่างไรก็ตาม นอกจากหลักสูตรการศึกษาจะมีความสำคัญกับการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อแล้ว ในทางกลับกันยังพบว่าหลักสูตรการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งที่ส่งผลต่อการตัดสินใจลาออกกลางคันหรือการไม่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรของนักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่นักศึกษาเลือกเรียนสาขาวิชาหรือหลักสูตรการศึกษาที่ไม่ตรงกับความต้องการ รวมถึงการรู้สึกผิดหวังต่อการบริหารจัดการหลักสูตรของสถาบันการศึกษาที่ไม่ตรงหรือสอดคล้องกับความคาดหวังของผู้เรียน (สรารุณี สืบแย้ม, 2548) ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ถ้าหลักสูตรการศึกษาที่ผู้เรียนเลือกตรงหรือสอดคล้องตามความต้องการ รวมถึงหลักสูตรการศึกษานั้นมีการบริหาร

จัดการหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ หลักสูตรการศึกษาจะส่งผลในทางที่ดีทำให้นักศึกษามีพลังในการเรียนรู้ ทัศนคติต่อการเรียน มีความสุขกับการเรียน และน่าจะเป็นเหตุให้เกิดความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยร่วมด้วย

สิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัยก็พบว่าเป็นปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย กล่าวคือ ยิ่งนักศึกษารับรู้ถึงประสิทธิภาพของสิ่งอำนวยความสะดวกที่มหาวิทยาลัยได้จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาในห้องเรียน เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องฉาย LCD ระบบเครื่องเสียง และการเชื่อมโยงเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ฯลฯ ตลอดจนสิ่งสนับสนุนต่าง ๆ ที่ช่วยส่งเสริมบรรยากาศที่ดีในการเรียน เช่น เครื่องปรับอากาศ แสงสว่าง และจำนวนโต๊ะ/เก้าอี้ที่เพียงพอและเหมาะสมกับการใช้งานในห้องเรียน ฯลฯ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียน เช่น การบริการห้องสมุด การบริการซั่มหรือมุมอ่านหนังสือที่มีความสะดวกและปลอดภัยตามจุดต่าง ๆ ในพื้นที่มหาวิทยาลัย และการบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ฯลฯ มากเพียงใด นักศึกษาก็จะยิ่งมีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยมากขึ้นเท่านั้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ถือเป็นสวัสดิการที่มหาวิทยาลัยมอบให้แก่นักศึกษาเพื่อแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาให้นักศึกษาให้เป็นคนที่สมบูรณ์พร้อมทั้งทักษะทางวิชาการ วิชาชีพ และวิชาชีพิต ดังนั้น การที่นักศึกษาได้รับการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ อย่างเพียงพอ รวมถึงมีความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้รับ ย่อมส่งผลทำให้นักศึกษามีความรู้สึกลึกซึ้งผูกพันต่อมหาวิทยาลัยเพิ่มมากขึ้น ซึ่งผลที่ได้พบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาที่ว่า สิ่งอำนวยความสะดวกที่มหาวิทยาลัยจัดให้บริการสำหรับนักศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งที่ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาตนเองในด้านการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา (นิพนธ์ วรรณเวช, 2551; สุมลรัตน์ สมคะเน, 2553; Farber, 1999; Huang & Fisher, 2011; Wang, Lin, Yu, & Wu, 2013) และสามารถพยากรณ์ความผูกพันของนักศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (นักรบ หมี่แสน, จารุวรรณ สกุลคู, อรรณพ โพธิสุข, และสุชาดา สุธรรมรักษ์, 2557)

นอกจากปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยแล้ว ในการศึกษาครั้งนี้ยังพบว่า ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางสังคมก็มีผลต่อความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยร่วมด้วย โดยในส่วนของปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล พบว่าความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียนจะส่งผลต่อความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยนั้น สะท้อนให้เห็นได้ว่า ยิ่งนักศึกษารับรู้ว่าคุณสมบัติความสามารถที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนให้สำเร็จได้ นักศึกษาก็จะยิ่งมีความ

ผูกพันต่อมหาวิทยาลัยมากขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่นักศึกษาได้มีโอกาสเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ซึ่งถือว่าเป็นสถาบันการศึกษาหนึ่งที่ได้รับการยอมรับทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ดังนั้น จึงเป็นเรื่องที่ยากและต้องใช้ความพยายามอย่างมากเพื่อให้ได้เข้ามาศึกษาในสถาบันการศึกษาแห่งนี้ และจากการที่นักศึกษาเชื่อว่าตนเองสามารถเข้ามาเรียนในสถาบันแห่งนี้ได้ด้วยความสามารถของตนเองย่อมก่อให้เกิดความภาคภูมิใจและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยพบว่าสอดคล้องตามแนวคิดของ Bandura (1997) ที่ว่าความเชื่อในความสามารถของตนเป็นความสามารถของบุคคลในการฟื้นจิตใจจากความยากลำบากที่ได้รับในการทำงาน (resilience to adversity) ด้วยเหตุนี้ บุคคลที่สามารถฟื้นจิตใจได้ดี จึงมีความผูกพันต่อองค์กร ซึ่งการวิจัยที่ผ่านมาก็พบว่าความเชื่อในความสามารถของตนมีอิทธิพลทางบวกต่อความผูกพันต่อองค์กร (Bozeman, Perrewé, Hochwarter, & Brymer, 2001; Schyns & Collani, 2002) ดังนั้น จึงมีความสมเหตุสมผลที่ว่า ความเชื่อในความสามารถของตนสามารถพยากรณ์ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สำหรับปัจจัยทางสังคมที่พบว่าสามารถพยากรณ์ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยอย่างน้อยมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนและการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว กล่าวคือ ยิ่งนักศึกษารับรู้ว่าตนเองมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ได้รับการปฏิบัติจากกลุ่มเพื่อนเป็นอย่างดี เพื่อนดูแลเอาใจใส่ ชื่นชม ให้กำลังใจ ให้การยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ช่วยเหลือกันทำงาน ให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียน ให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษาที่ดี รวมถึงการรับรู้ว่าตนเองมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัว ได้แก่ พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง โดยได้รับความช่วยเหลือ ดูแลเอาใจใส่ ให้กำลังใจ แสดงความห่วงใย เข้าใจ รับฟังและยอมรับ รวมทั้งให้คำแนะนำ การชี้แนะ ช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียน การทำกิจกรรมต่าง ๆ มีการให้รางวัลและคำชมเชย ก็จะมีผลต่อความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย

ในส่วนของ การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนที่มีผลต่อความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยนั้น พบว่ากลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อนักศึกษาทั้งด้านพฤติกรรมการเรียนและการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย อีกทั้งนักศึกษาที่รับรู้ว่ากลุ่มเพื่อนให้ความเอาใจใส่ ดูแล ช่วยเหลือ และได้รับการยอมรับจากเพื่อน มีมิตรสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีแนวโน้มว่ามีความผูกพันทั้งด้านสังคมและด้านการเรียน (Wentzel, Battle, Russell, & Looney, 2010) สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมามีว่า การสนับสนุนจากเพื่อนร่วมชั้นเรียนหรือกลุ่มเพื่อนจะทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน (Ladd & Price, 1987) มีความผูกพันต่อการศึกษา (Kindermann, McCollam, & Gibson, 1996) และผูกพันต่อมหาวิทยาลัยร่วมด้วย (นักรบ หมี่แสน, จารุวรรณ สกุลคู, อรรณพ โพธิ

สุข, และสุชาดา สุธรรมรักษ์, 2557) ผลการวิจัยยังพบว่า การสนับสนุนจากครอบครัวก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยนั้น พบว่าม้งานวิจัยหลายเรื่องพบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจและความผูกพันต่อโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Furrer & Skinner, 2003; Garcia-Reid, Reid, & Peterson, 2005; Hughes & Kwokl, 2007; Fall & Roberts, 2012; Ramos-Díaz, Rodríguez-Fernández, Fernández-Zabala, Revuelta, & Zuazagoitia, 2016; Gutiérrez, Tomás, Romero, & Barrica, 2017) ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวสามารถพยากรณ์ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยได้ จึงน่าจะมีความสมเหตุสมผล

ข้อเสนอแนะสำหรับการประยุกต์ใช้ผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อให้นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียนและการมีจุดมุ่งหมายในชีวิตสามารถพยากรณ์ทั้งความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะในส่วนของความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียน ซึ่งพบว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด ในการพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนของนักศึกษา ดังนั้น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ควรมีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีความเชื่อในความสามารถของตน เนื่องจากความเชื่อในความสามารถของตนสามารถเรียนรู้หรือพัฒนาได้ด้วยการสังเกตจากตัวแบบหรือการได้รับประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ ในขณะเดียวกัน การจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการ เช่น การได้รับข้อมูลย้อนกลับจากอาจารย์ รางวัลที่ได้รับ จะช่วยเพิ่มความเชื่อในความสามารถของตนด้านการเรียน ส่วนการมีจุดมุ่งหมายในชีวิตนั้น มหาวิทยาลัยจำเป็นต้องหาแนวทางให้ผู้เรียนมีการค้นหาอัตลักษณ์ของตน ค้นหาความหมายหรือความสำคัญของชีวิต และมองเห็นเป้าหมายในชีวิตตน อาจจะช่วยการจัดกิจกรรมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางเป้าหมายในการพัฒนาตนเองจะทำให้นักศึกษามองเห็นว่าการเรียนเป็นสิ่งที่มีความหมายและเกี่ยวข้องกับชีวิตของตน

2. ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษา และการสนับสนุนจากเพื่อน สามารถพยากรณ์ทั้งความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยพบว่า ในส่วนของการสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษามีอิทธิพลสูงสุดต่อความผูกพันต่อการเรียน สะท้อนให้เห็นได้ว่าอาจารย์ที่ปรึกษามีบทบาทที่มีความสำคัญต่อสถาบันการศึกษาและความสำเร็จของนักศึกษา ดังนั้น นอกจากมหาวิทยาลัยจะมีการลั้มนมาอาจารย์ที่ปรึกษาในระดับคณะวิชาและ/หรือวิทยาลัยแล้ว ควรจะมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาในความคิดและอาจารย์ที่ปรึกษาได้พบปะ อภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันด้วย ขณะที่ในส่วนของการสนับสนุนจากเพื่อนพบว่ามามีอิทธิพลสูงสุดต่อความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย โดยพบว่า เมื่อนักศึกษารับรู้ว่าตนเองมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ได้รับการปฏิบัติจากกลุ่มเพื่อนเป็นอย่างดี รับรู้ว่าเพื่อนดูแลเอาใจใส่ ชื่นชม ให้กำลังใจ ให้การยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ช่วยเหลือกันทำงาน ให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียน ให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษาที่ดี นักศึกษาจะยิ่งมีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย ดังนั้น การจัดหรือสอดแทรกกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการรับรู้ดังกล่าวจึงเป็นเรื่องที่น่าจะช่วยให้ นักศึกษาที่มีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยเพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจทำได้โดยการส่งเสริมให้นักศึกษามีโอกาสทำกิจกรรมหรือใช้ชีวิตร่วมกัน เช่น การอยู่ร่วมกันและการทำกิจกรรมร่วมกันในหอพัก การทำกิจกรรมร่วมกันทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย การออกค่ายอาสาพัฒนา การร่วมกันทำกิจกรรมเพื่อสังคมต่าง ๆ เป็นต้น สำหรับการส่งเสริมให้นักศึกษาได้รับการสนับสนุนที่ดีจากครอบครัว อันจะนำไปสู่การมีความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยต่อไปนั้น มหาวิทยาลัยอาจจัดให้มีช่องทางในสื่อสารระหว่างมหาวิทยาลัยกับผู้ปกครองของนักศึกษาเพิ่มมากขึ้น ในช่องทางที่หลากหลาย เข้าถึงง่ายกับกลุ่มผู้ปกครองที่แตกต่างกัน หรืออาจดำเนินการผ่านกิจกรรมวันนัดพบผู้ปกครองหรือการประชุมพิเศษผู้ปกครองทั้งในระดับคณะวิชาและ/หรือวิทยาลัย โดยเน้นให้มีการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างพ่อแม่หรือผู้ปกครองกับคณะวิชาและ/หรือวิทยาลัยเพื่อช่วยกันดูแลนักศึกษาทั้งด้านวิชาการ ด้านสังคม และอื่น ๆ

3. ผลการวิจัยพบว่า ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพยากรณ์ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษา ดังนั้น ถ้ามหาวิทยาลัยต้องการให้นักศึกษาเกิดความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของมหาวิทยาลัยถือเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างมาก มหาวิทยาลัยต้องสามารถทำให้นักศึกษารับรู้และเกิดความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งในการสร้างมหาวิทยาลัยให้มี

ภาพลักษณ์ที่ดีนั้น มหาวิทยาลัยต้องให้ความสำคัญในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญ อาทิ ด้านวิสัยทัศน์ และพันธกิจของมหาวิทยาลัย ด้านความมีชื่อเสียงในการเป็นผู้นำทางด้านการศึกษาในภูมิภาค ด้านแหล่งการเรียนรู้ แหล่งวิจัยและวิชาการที่มีคุณภาพ ด้านการบริหารจัดการที่ดี ด้านอาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุน ด้านการพัฒนาชุมชน ประเทศชาติ และความรับผิดชอบต่อสังคม และด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

4. ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรการศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตร และสิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัย เป็นอีกกลุ่มปัจจัยที่ร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษา ซึ่งกลุ่มปัจจัยเหล่านี้เป็นปัจจัยบริบททางสังคมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการศึกษา โดยมหาวิทยาลัยต้องจัดเตรียมพัฒนาหลักสูตรที่เอื้อต่อการเรียนและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน สร้างคุณค่าและมาตรฐานของหลักสูตรให้เป็นที่ยอมรับและน่าเชื่อถือ เสริมสร้างกิจกรรมวิชาการและกิจกรรมนอกหลักสูตรที่หลากหลายเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนและประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการทำงานในอนาคต และต้องมีความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัย เช่น หอสมุด 24 ชั่วโมง หนังสือตำรา สื่อการเรียนการสอน เครื่องมืออุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย หรือการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ เป็นต้น

5. ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีเพศ กลุ่มสาขาวิชา และลำดับชั้นเฉลี่ยสะสมต่างกันมีความผูกพันต่อการเรียนและ/หรือความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน ดังนั้นในการส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดความผูกพันต่อการเรียนและ/หรือความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยควรมีการดำเนินการที่แตกต่างกันในกลุ่มที่มีคุณลักษณะพื้นฐานดังกล่าวแตกต่างกัน

6. ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความผูกพันต่อการเรียนในระดับปานกลางและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยในระดับสูง ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรมีมาตรการเร่งด่วนในการส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดความผูกพันต่อการเรียน กล่าวคือ ควรส่งเสริมให้นักศึกษามีพลังในการเรียนรู้อย่างเต็มเปี่ยม พร้อมทั้งจะทุ่มเทความพยายามในการเรียนรู้ ให้ความสำคัญแก่การเรียน รู้ลึกว่าการเรียนน่าสนใจ น่าท้าทาย และมีความหมายต่อตนเอง รวมถึงมีสมาธิใส่ใจในการเรียนรู้อย่างแน่วแน่และรู้สึกมีความสุขในการเรียนรู้ให้มากยิ่งขึ้น ขณะเดียวกันก็ควรมีมาตรการในการรักษาระดับความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษาให้อยู่ในระดับสูงอย่างต่อเนื่องร่วมด้วย

7. ผลการวิจัยพบว่า มีนักศึกษาถึงร้อยละ 20.7 ที่ไม่ได้เข้าไปใช้บริการห้องสมุดเพื่อการค้นคว้า และมีปริมาณถึง ร้อยละ 54.3 ที่เข้าไปใช้บริการห้องสมุดเพียง 1-3 วันต่อ

ลำดับที่ ขณะที่พบว่า ร้อยละ 81.1 รายงานว่าใช้อินเตอร์เน็ตในการค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวหน่วยงานที่เกี่ยวข้องน่าจะสามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงปรับเปลี่ยน และพัฒนาสิ่งสนับสนุนมหาวิทยาลัยให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษามากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยพยากรณ์ความผูกพันของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ การศึกษาวิจัยครั้งต่อไปอาจจะขยายขอบเขตการศึกษาโดยศึกษาในระดับภูมิภาคหรือระดับประเทศ
2. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยพยากรณ์ความผูกพันของนักศึกษาระหว่าง มหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยเอกชน และมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ซึ่งอาจจะพบผลที่แตกต่างกันได้
3. จากการศึกษาพบว่าปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยสามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อการเรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้ร้อยละ 45.1 แสดงว่ายังมีตัวแปรอื่น ๆ ที่ไม่ได้ศึกษาครั้งนี้สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของ ความผูกพันต่อการเรียนของนักศึกษาได้ ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปอาจศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เพิ่มเติม

บรรณานุกรม

- กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2560ก). งานกิจกรรมเสริมหลักสูตร. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2560, จาก <http://sdd.oop.cmu.ac.th/th/activity>
- กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2560ข). *หน้าที่และความรับผิดชอบของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2560, จาก <http://sdd.oop.cmu.ac.th/th/stu-duty>
- กิตติภณ กิตยานุรักษ์. (2552). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์* (รายงานผลการวิจัย). อุตรดิตถ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- คู่มืออาจารย์ที่ปรึกษา ปีการศึกษา 2559-2560 สำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (ม.ป.ป.). เชียงใหม่.
- คู่มืออาจารย์ที่ปรึกษา ปีการศึกษา 2551-2552 สำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (ม.ป.ป.). เชียงใหม่.
- จิตติมา พัดโบก. (2552). *การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยนเรศวรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตจังหวัดพิษณุโลก* (ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จุฑารัตน์ ทิพย์บุญทรัพย์, และศศิธร โรจน์สงคราม. (2560). การศึกษาความผูกพันของนักศึกษาต่อวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล. *วารสาร Mahidol R2R e-Journal*, 4(1), 56-69.
- ฉัตรแก้ว เภาวิเศษ. (2556). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

- ฐิติวัลค์ รัชชโต. (2556). ภาพลักษณ์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยสงขลาในมุมมองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี (ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ดลฤดี เพชรขว้าง, และนันทิกา อนันต์ชัยพัชฌนา. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา (รายงานการวิจัย). สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข. วิทยุวรรณ สุขใจรุ่งวัฒนา, และธีรศักดิ์ อุ่่นอารมย์เลิศ. (2553). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดนครปฐม. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 1(2), 126-139.
- ทิพวรรณ นันตระกูล. (2544). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของนักศึกษาที่เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทิพอาภา กลิ่นคำหอม, และอวยพร เรืองตระกูล. (2014). โมเดลเชิงสาเหตุของความยึดมั่นผูกพันของนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เกิดจากอิทธิพลของครู. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*, 9(2), 264-278.
- ธวัชชัย ศุภดิษฐ์ (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการเรียนในระดับปริญญาโท สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ปีการศึกษา 2554. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นงพิมล นิมิตรานันท์, และทินกร จังหาร. (2555). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลคณะวิทยาศาสตร์สุขภาพและพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 13(2), 60-71.
- นवलละออ สุภาพล. (2541). บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา. *วารสารมนุษยศาสตร์ปริทรรศน์*. 20(1), 5-12.
- นักรบ หมี่แสน, จารุวรรณ สกุลคู, อรรณพ โพธิสุข, และสุชาดา สุธรรมรักษ์. (2557, ตุลาคม-ธันวาคม). ความผูกพันของนักศึกษาต่อมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. *สุทธิ-ปริทัศน์*, 88(28), 255-270.
- นิตยา ศรีพูล. (2554). ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลาตามทัศนะของประชาชน. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

- นิพนธ์ วรรณเวช. (2551). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรครุ 5 ปี ระดับปริญญาตรี ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่ม ตะวันตก (รายงานผลการวิจัย). ราชบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ปรินดา ตาสี. (2551). ลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยใน กรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปารีณา อภินาถง. (2556). อัตลักษณ์และภาพลักษณ์มหาวิทยาลัยแม่โจ้ในสายตาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับองค์การ การณศึกษา บุคลากร ผู้นำทางความคิด และนักศึกษา. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- พิริยะ ผลพิรุฬห์. (2559, 25 เมษายน). สถาบันครอบครัวกับคุณภาพคน: ทันเศษฐกิจ. *โพสต์ทูเดย์*. น. B7.
- แพรวไพลิน ใจดี. (2556). การรับรู้ภาพลักษณ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนนทบุรี (ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- แพรวพรรณ โสมาศรี. (2556). การศึกษาการใช้ชีวิตของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2560). สัญลักษณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2560, จาก <https://www.cmu.ac.th/aboutcmu.php?id=5>
- รณชัย คงกะพันธ์. (2554). ภาพลักษณ์วิทยาลัยราชพฤกษ์ ศูนย์การศึกษานอกที่ตั้งวิทยาลัยเทคโนโลยีภูเก็ตในมุมมองของประชาชนจังหวัดภูเก็ต. ภูเก็ต: วิทยาลัยราชพฤกษ์.
- วิชุดา ไชยศิริมงคล, สุพรรณิ อึ้งปัญญาตวงค์, อำนวยมณี ศรีวงศ์กุล, รั้งสรรค์ เนียมสนธิ, ปราโมทย์ ครองยุทธ, ยุภาพร ตงประสิทธิ์, วุฒิชัย ศรีโสตาพล, และกุลยา พัฒนากุล. (2554). ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นในมุมมองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. *วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 16(6), 668–678.
- ศศิธร วงศ์ประเสริฐ. (2547). ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ของนักศึกษาระดับปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจสำหรับผู้บริหารจังหวัดสมุทรสาคร (การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ศุภฤกษ์ โพธิ์ไพโรตนา. (2555). *สถานภาพและการรับรู้ภาพลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมในทัศนะของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในเขตกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- สมบัติ แสงพล, พนิดา สังข์พันธ์, ยุพดี เจริญสว่าง, และณัฐภาพ เสขัง. (2554). บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. *วารสารการวิจัย มข*, 16(1), 83-93.
- สรารุณี สืบแย้ม. (2548). *การศึกษานโยบายการออกกลางคืนและไม่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดในหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิตสาขาสหกรรมมหาบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า-พระนครเหนือ.
- สำนักทะเบียน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2560). *สารสนเทศเพื่อการบริหาร*. สืบค้นเมื่อ 5 กันยายน 2560, จาก <https://www3.reg.cmu.ac.th/mis-reg/>
- สุนทรีย์ คนเที่ยง. (2551). *หลักสูตรและการเรียนการสอน*. เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุภาพร คูพิมาย. (2550, พฤศจิกายน). ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจของนักศึกษาต่อการเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรี : กรณีศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล*, 3(6), 25-35.
- สุมลรัตน์ สมคะเน. (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง (ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- หยาดพิรุณ ศุภรากรสกุล. (2554). *การเปรียบเทียบภาพลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์และมหาวิทยาลัยอื่นในพื้นที่ใกล้เคียงในทัศนะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดเพชรบูรณ์*. เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- อารี บัวแพร, จุฑามาศ ชัยวรพร, และศิวพร พิสิษฐ์ศักดิ์. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล. *วารสาร Mahidol R2R e-Journal*, 3(1), 124-144.

- Ansong, D., Okumu, M., Bowen, G. L., Walker, A. M., & Eisensmith, S. R. (2017). The role of parent, classmate, and teacher support in student engagement: Evidence from Ghana. *International Journal of Educational Development, 54*, 51–58.
- Appleton, J. J., Christenson, S. L., & Furlong, M. J. (2008). Student engagement with school: Critical conceptual and methodological issues of the construct. *Psychology in the Schools, 45*(5), 369–386.
- Appleton, J. J., Christenson, S. L., Kim, D., & Reschly, A. L. (2006). Measuring cognitive and psychological engagement: Validation of the student engagement instrument. *Journal of School Psychology, 44*(5), 427–445.
- Astin, A. W. (1993). *What matters in college*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Azoury, Nehme M., Daou, Lindos E., & EL Khoury, Cherbel M. (2013). University image and its relationship to student satisfaction: Case of the Holy Spirit University of Kaslik, Lebanon. *Journal of Executive Education, 12*(1), Article 4.
- Bakker, A. B. (2009). Building engagement in the workplace. In R. J. Burke & C.L. Cooper (Eds.), *The peak performing organization* (pp. 50–72). Oxon, UK: Routledge.
- Bakker, A. B., Vergel, A. I. S., & Kuntze, J. (2015). Student engagement and performance : A weekly diary study on the role of openness. *Motivation and Emotion, 39*(1), 49–62.
- Bakker, A. B., Demerouti, E., & Sanz-Vergel, A.I. (2014). Burnout and work engagement : The JD-R approach. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior, 1*, 389–411.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: W. H. Freeman.
- Barrera, M. (1986). Distinctions between social support concepts, measures, and models. *American Journal of Community Psychology, 14*(4), 413–445. doi:10.1007/bf00922627.
- Beal, P. E., & Noel, L. (1980). What works in student retention: The report of a joint project of the American college testing program and the national center for higher education management systems.

- Beehr, T. A. (1985). The role of social support in coping with organizational stress. In T. A. Beehr & R. S. Bhagat (Eds.), *Human stress and cognition in organizations : An integrated perspective* (pp. 375–398). New York: Wiley.
- Berndt, T. J. & Keefe, K. (1995). Friends' influence on adolescents' adjustment to school. *Journal Article published Oct 1995 in Child Development, 66*(5), 1312–1329.
- Bong, M. (2008). Effects of parent–child relationships and classroom goal structures on motivation, help–seeking avoidance, and cheating. *Journal of Experimental Education, 76*,191–217.
- Bono, T. (2011). *What good is engagement? Predicting academic performance and college satisfaction from personality, social support, and student engagement* (Dissertation, Washington University in St. Louis). Retrieved November 7, 2017, from <http://openscholarship.wustl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1038&context=etd>
- Bozeman, D. P., Perrewé, P. L., Hochwarter, W. A., & Brymer, R. A. (2001). Organizational politics, perceived control, and work outcomes: Boundary conditions on the effects of politics. *Journal of Applied Social Psychology, 31*, 486–503.
- Bresó, E., Schaufeli, W. B., & Salanova, M. (2010). Can a self–efficacy–based intervention decrease burnout, increase engagement, and enhance performance? A quasi–experimental study. *Higher Education, 61*(4), 339–355. doi:10.1007/s10734–010–9334.
- Bronk, K. C. (2014). *Purpose in life: A critical component of optimal youth development*. New York, NY : Springer Science + Business Media. doi:10.1007/978–94–007–7491–9.
- Bronk, K. C., Hill, P. L., Lapsley, D. K., Talib, N., & Finch, H. (2009). Purpose, hope, and life satisfaction in three age groups. *The Journal of Positive Psychology, 4*, 500–510. doi:10.1080/17439760903271439.
- Bruce, M., Omne–Pontén, M., & Gustavsson, P. J. (2010). Active and emotional student engagement: A nationwide, prospective, longitudinal study of Swedish nursing students. *International Journal of Nursing Education Scholarship, 7*(1). doi:10.2202/1548–923x.188.

- Burrow, A. L., O'Dell, A. C., & Hill, P. L. (2010). Profiles of a developmental asset: Youth purpose as a context for hope and well-being. *Journal of Youth and Adolescence*, *39*, 1265–1273. doi:10.1007/s10964-009-9481-1.
- Çaliskan, B. Ö. Ö., & Mercangöz, B. A. (2013). Satisfaction and academic engagement among undergraduate students: A case study in Istanbul University. *International Journal of Research in Business and Social Science*, *2*(4), 84–92.
- Çapri, B., Gündüz, B., & Akbay, S. E. (2017). Utrecht Work Engagement Scale–Student Forms'(UWES–SF) adaptation to Turkish, validity and reliability studies, and the mediator role of work engagement between academic procrastination and academic responsibility. *Educational Sciences: Theory & Practice*, *17*(2), 411–435.
- Carini, R. M., Kuh, G. D., & Klein, S. P. (2006). Student engagement and student learning: Testing the linkages. *Research in Higher Education*, *47*(1), 1–32. doi:10.1007/s11162-005-8150-9.
- Casuso–Holgado, M. J., Cuesta–Vargas, A. I., Moreno–Morales, N., Labajos–Manzanares, M. T., Barón–López, F. J., & Vega–Cuesta, M. (2013). The association between academic engagement and achievement in health sciences students. *BMC medical education*, *13*(1), 13–33.
- Christenson, S. L., Reschly, A. L., & Wylie, C. (Eds.). (2012). *Handbook of Research on Student Engagement*. doi:10.1007/978-1-4614-2018-7.
- Cobb, S. (1976). Social support as a moderator of life stress. *Psychosomatic Medicine*, *38*(5), 300–314. doi:10.1097/00006842-197609000-00003.
- Collie, R. J., Martin, A. J., Papworth, B., & Ginns, P. (2016). Students' interpersonal relationships, personal best (PB) goals, and academic engagement. *Learning and Individual Differences*, *45*, 65–76.
- Crumbaugh, J. D., & Maholick, L. T. (1964). An experimental study in existentialism : The psychometric approach to Frankl's concept of noogenic neurosis. *Journal of Clinical Psychology*, *20*, 200–207.
- Cutrona, C. E., Cole, V., Colangelo, N., Assouline, S. G., & Russell, D. W. (1994). Perceived parental social support and academic achievement: An attachment

- theory perspective. *Journal of Personality and Social Psychology*, 66(2), 369–378. doi:10.1037/0022-3514.66.2.369.
- Damon, W. (2008a). *The path to purpose: Helping children find their calling in life*. New York: Free Press.
- Damon, W. (2008b). *The path to purpose: How young people find their calling in life*. New York: Free Press.
- Danielsen, A. G. (2010). Supportive and motivating environments in school: Main factors to make well-being and learning a reality. *NorskEpidemiologi*, 20(1), 33–39.
- Davidson, W. B., Beck, H. P., & Grisaffe, D. B. (2015). Increasing the institutional commitment of college students: Enhanced measurement and test of a nomological model. *Journal of College Student Retention: Research, Theory & Practice*, 17(2), 162–185.
- De la Iglesia, G., Stover, J. B., & Fernández Liporace, M. (2014). Perceived social support and academic achievement in Argentinean college students. *Europe's Journal of Psychology*, 10(4), 637–649. doi:10.5964/ejop.v10i4.777.
- Demaray, M. K., Malecki, C. K., Davidson, L. M., Hodgson, K. R., and Rebus, P. J. (2005). The relationship between social support and student adjustment: A longitudinal analysis. *Psychology in the Schools*, 42(7), 691–706. Retrieved November 7, 2017, from https://www.researchgate.net/profile/Michelle_Demaray/publication/229463098
- DeWitz, S. J., Woolsey, M. L., & Walsh, W. M. (2009). College student retention: An exploration of the relationship between self-efficacy beliefs and purpose in life among college students. *Journal of College Student Development*, 50(1), 19–34.
- Fall, A. M., & Roberts, G. (2012). High school dropouts: Interactions between social context, self-perceptions, school engagement, and student dropout. *Journal of Adolescence*, 35(4), 787–798.
- Farber, E. (1999). College libraries and the teaching/learning process: A 25-year reflection. *The Journal of Academic Librarianship*, 25, 171–177.

- Feldman, D. B., & Snyder, C. R. (2005). Hope and the meaningful life: Theoretical and empirical associations between goal-directed thinking and life meaning. *Journal of Social and Clinical Psychology, 24*, 401–424. doi:10.1521/jscp.24.3.401.65616.
- Fernández-Zabala, A., Goñi, E., Camino, I., & Zulaika, L. M. (2016). Family and school context in school engagement. *European Journal of Education and Psychology, 9*(2), 47–55.
- Frankl, V. E. (1959). *Man's search for meaning: An introduction to logotherapy*. Boston, MA: Beacon.
- Frederick, W. C. (1977). The use of classroom time in high schools above or below the median reading score. *Urban Education, 21*, 459–465.
- Fredricks, J. A., Blumenfeld, P. C., & Paris, A. H. (2004). School engagement: Potential of the concept, state of the evidence. *Review of Educational Research, 74*(1), 59–109.
- Fulgini, A. J. & Eccles, J. S. (1993). Perceived parent-child relationships and early adolescents' orientation toward peers. *Journal Article published 1993 in Developmental Psychology, 29* (4), 622 – 632.
- Furrer, C. & Skinner, E. (2003). Sense of relatedness as a factor in children's academic engagement and performance. *Journal of Educational Psychology, 95*(1), 148–162. Retrieved November 7, 2017, from <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.332.5856&rep=rep1&type=pdf>
- Ganotice Jr, F. A. & King, R. B. (2014). Social influences on students' academic engagement and science achievement. *Psychol Stud, 59*(1), 30–35. Retrieved November 7, 2017, from https://www.researchgate.net/profile/Ronnel_King/publication/258168239_Social_Influences_on_Students'_Academic_Engagement_and_Science_Achievement/links/56d5d59a08aee1

- Garcia–Reid, Reid, & Peterson. (2005). School engagement among Latino youth in an urban middle school context: Valuing the role of social support. *Education and Urban Society, 37*(3), 257–275.
- Greenway, K. A. (2006). The role of spirituality in purpose in life and academic engagement, *Journal of College and Character, 7*(6), 1–5.
- Gutiérrez, M., Tomás, J. M., Romero, I., & Barrica, J. M. (2017). Perceived social support, school engagement and satisfaction with school. *Revista de Psicodidáctica (English ed.), 22*(2), 111–117.
- Hackman, J. R., & Dysinger, W. S. (1970). Commitment to college as a factor in student attrition. *Sociology of Education, 43*, 311–324.
- Hakenen, J. J., Bakker, A. B., & Schaufeli, W. B. (2006). Burnout and work engagement among teachers. *Journal of School Psychology, 43*, 495–513.
- House, J. S. (1981). *Work stress and social support*. Reading, MA: Addison–Wesley.
- House, J. S. (1987). Social support and social structure. *Sociological Forum, 2*(1), 135–146.
- Huang, SYL, & Fisher, DL. (2011). Associations of the university learning environment with academic engagement and satisfaction among science majors in Taiwan. *Asia–Pacific Education Researcher, 20*(2), 291–307.
- Hughes, J., & Kwok, O.–m. (2007). Influence of student–teacher and parent–teacher relationships on lower achieving readers' engagement and achievement in the primary grades. *Journal of Educational Psychology, 99*(1), 39–51.
- Hughes, R., & Pace, C. R. (2003). Using NSSE to study student retention and withdrawal. *Assessment Update, 15*(4), 1–2.
- Hutchison–Green, M., Follman, D., & Bodner, G. (2008). Providing a voice: Qualitative investigation of the impact of a first–year engineering experience on students' efficacy beliefs. *Journal of Engineering Education, 13*(2), 177–190.
- Jayarathna, L. C. H. (2014). Perceived social support and academic engagement. *Kelaniya Journal Management, 3*(2), 85–92. doi:10.4038/kjm.v3i2.7483.

- Kessels, U., Heyder, A., Latsch, M., & Hannover, B. (2014). How gender differences in academic engagement relate to students' gender identity. *Educational Research, 56*(2), 220–229.
- Ketonen, E. E., Haarala–Muhonen, A., Hirsto, L., Hänninen, J. J., Wähälä, K., & Lonka, K. (2016). Am I in the right place? Academic engagement and study success during the first years at university. *Learning and Individual Differences, 51*, 141–148.
- Kezar, A. J., & Kinzie, J. (2006). Examining the ways institutions create student engagement : The role of mission. *Journal of College Student Development, 47*(2), 149–172.
- Kindermann, T. A., McCollam, T., & Gibson, E. (1996). Peer networks and student's classroom engagement during childhood and adolescence. In J. Juvonen & K. Wentzel (Eds.), *Social motivation: Understanding children's school adjustment* (pp.199–225). Cambridge, England: Cambridge University Press.
- King, R. B. (2016). Gender differences in motivation, engagement and achievement are related to students' perceptions of peer—but not of parent or teacher—attitudes toward school. *Learning and Individual Differences, 52*, 60–71.
- Klem, A. M., & Connell, J. P. (2004). Relationships matter: Linking teacher support to student engagement and achievement. *Journal of School Health, 74*(7), 262–273. doi:10.1111/j.1746–1561.2004.tb08283.x.
- Klomegah, R. (2007). Predictors of academic performance of university students: An application of the goal efficacy model. *College Student Journal, 41*, 407–415.
- Kosine, N. R., Steger, M. F., & Duncan, S. (2008). Purpose–centered career development : A strengths–based approach to finding meaning and purpose in careers. *Professional School Counseling, 12* (2), 133–136.
- Kuh, G. (2002). Student engagement in the first year of college. *Plenary address delivered at the Annual Conference on The First–Year Experience*, Orlando, FL.
- Ladd, G. W. & Price, J. M. (1987). Predicting children's social and school adjustment following the transition from preschool to kindergarten. *Child Development, 58*(5), 1168–1189.

- Ladd, G. W. (1990). Having friends, keeping friends making friends, and being liked by peers in the classroom: Predictors of children's early school adjustment. *Child Development, 61*, 108–1100.
- Legault, L., Green–Demers, I., & Pelletier, L. (2006). Why do high school students lack motivation in the classroom? Toward an understanding of academic amotivation and the role of social support. *Journal of Educational Psychology, 98*(3), 567–582.
- Lin, N. (1986). Conceptualizing social support. In N. Lin, A., Dean, & W. M. Ensel (Eds.), *Social support, life events, and depression*, (pp.17–30). Orlando, FL: Academic.
- Maassen, G. H. & Bakker, A. B. (2001). Suppressor variables in path models. *Sociological Methods & Research, 30*, 241–70.
- Malecki, C. K., Demaray, M.K., & Elliott, S.N. (2000). *The child and adolescent social support scale*. DeKalb, IL: Northern Illinois University.
- Mariano, J. M., & Vaillant, G. E. (2012). Youth purpose among the ‘greatest generation’. *Journal of Positive Psychology, 7*, 281–293. doi:10.1080/17439760.2012.686624.
- Marks, H. M. (2000). Student engagement in instructional activity: Patterns in the elementary, middle, and high school years. *American Educational Research Journal, 37*, 153–184.
- Matud, M. P., Ibañez, I., Bethencourt, J. M., Marrero, R., & Carballeira, M. (2003). Structural gender differences in perceived social support. *Personality and Individual Differences, 35*(8), 1919–1929.
- McCormick, A. C., Kinzie, J., & Gonyea, R. M. (2013). Student engagement: Bridging research and practice to improve the quality of undergraduate education. In M. B. Paulsen (Ed.), *Higher education: Handbook of theory and research* (Vol. 28, pp. 47–92). Dordrecht, Netherlands: Springer.
- McKnight, P. E. & Kashdan, T. B. (2009). Purpose in life as a system that creates and sustains health and well-being : An integrative, testable theory. *Review of General Psychology, 13*(3), 242–251.
- Meece, J. L. (1997). *Child and adolescent development for educators*. New York: McGraw–Hill.

- Metzner, B. S. (1989). Perceived quality of academic advising: The effect on freshman attrition. *American Educational Research Journal*, 26(3), 422–442.
- Meyer, J. P., & Allen, N. J. (1997). *Commitment in the workplace: Theory, research, and application*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Midgley, C., Maehr, M. L., Hruda, L. Z., Anderman, E., Anderman, L., Freeman, K. E., et al. (2000). *Manual for the patterns of adaptive learning scales*. Ann Arbor, MI: University of Michigan.
- Minehan, J. A., Newcomb, M. D., & Galaf, E. R. (2000). Predictors of adolescent drug use: cognitive abilities, coping strategies and purpose in life. *Journal of Child and Adolescent Substance Abuse*, 10, 33–52.
- Mohammed, K. H., Atagana, H. I., & Edawoke, Y. (2014). The difference between male and female students' self-efficacy, academic engagement, and academic achievement in biology among grade ten students in South Wollo Zone Schools in Ethiopia. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 5(23), 804–813. doi:10.5901/mjss.2014.v5n23p804.
- Molasso, R. (2006). Exploring Frankl's purpose in life with college students. *Journal of College and Character*, 7 (1), 1–10.
- Moran, S. (2009). Purpose : Giftedness in intrapersonal intelligence. *High Ability Studies*, 20, 143–159. doi:10.1080/13598130903358501.
- Mowday, R. T., Steers, R. M., & Porter, L. W. (1979). The measurement of organizational commitment. *Journal of vocational behavior*, 14(2), 224–247.
- Mu, L. & Fosnacht, K. (2016). Effective advising: How academic advising influences student learning outcomes in different institutional contexts. *Paper presented at the annual meeting of the American Educational Research Association*, Washington, DC. Retrieved April 8, 2016, from http://nsse.indiana.edu/pdf/presentations/2016/AERA_2016_Mu_Fosnacht_paper.pdf
- National Survey of Student Engagement. (2010). *Major differences: Examining student engagement by field of study*. Annual Reports 2010. Retrieved January 7, 2018, from http://nsse.indiana.edu/NSSE_2010_Results/pdf/NSSE_2010_AnnualResults.pdf

- Neuman, W. L. (1991). *Social research methods: Qualitative and quantitative approaches*. Boston : Allyn and Bacon.
- Newmann. F. M. (1989). *Student engagement and high school reform*. The association for supervision and curriculum development. All rights reserved. Retrieved April 8, 2016, from <https://www.researchgate.net/553838a70cf247b8587d302e.pdf>
- Newmann. F. M. (1992). *Student engagement and achievement in American secondary schools*. Retrieved April 20, 2016, from <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED371047.pdf>
- Opendakker, M. C., & Minnaert, A. (2011). Relationship between learning environment characteristics and academic engagement. *Psychological Reports, 109*(1), 259–284.
- Ouweneel, E., Le Blanc, P. M., & Schaufeli, W. B. (2011). Flourishing students: A longitudinal study on positive emotions, personal resources, and study engagement. *Journal of Positive Psychology, 6*(2), 142–153. doi:10.1080/17439760.2011.558847.
- Pargett, K. K. (2011). *The effects of academic advising on college student development in higher education*. (Master Thesis, University of Babraska–Lincoln).
- Pascarella, E. T., & Terenzini, P. (1991). *How college affects students: Findings and insights from twenty years of research*. San Francisco: Jossey–Bass.
- Phan, H. P., & Ngu, B. (2014). Longitudinal examination of personal self–efficacy and engagement–related attributes: How do they relate. *American Journal of Applied Psychology, 3*(4), 80–91.
- Pintrich, P. R., & Schunk D. H. (1996). *Motivation in education: Theory, research, and applications*. Englewood Cliffs, NJ: Merrill/Prentice Hall.
- Rahman, T., & Khaleque, A. (1996). The purpose in life and academic behavior of problem students in Bangladesh. *Social Indicators Research, 39*, 59–64.
- Ramos–Díaz, E., Rodríguez–Fernández, A., Fernández–Zabala, A., Revuelta, L., & Zuazagoitia, A. (2016). Adolescent students perceived social support, self–concept and school engagement // Apoyo social percibido, autoconcepto e implicación

- escolar de estudiantes adolescentes. *Revista de Psicodidactica / Journal of Psychodidactics*, 21(2), 339–356. doi:10.1387/revpsicodidact.14848.
- Reschly, A. L., & Christenson, S. L. (2006). Research leading to a predictive model of dropout and completion among students with mild disabilities and the role of student engagement. *Remedial and Special Education*, 27(5), 276–292.
- Rinck, C. N., (2006). Student engagement and academic advising. *The Mentor: An academic advising Journal*, Retrieved November 7, 2017, from <https://dus.psu.edu/mentor/old/articles/060628cr.htm>
- Ryan, A. M., & Patrick, H. (2001). The classroom social environment and changes in adolescents' motivation and engagement during middle school. *American Educational Research Journal*, 38(2), 437–460. doi:10.3102/00028312038002437.
- Salanova, M., Llorens, S., Cifre, E., Martínez, I. M., & Schaufeli, W. B. (2003). Perceived collective efficacy, subjective well-being and task performance among electronic work groups. *Small Group Research*, 34(1), 43–73. doi:10.1177/1046496402239577.
- Salanova, M., Lorente, L., Chambel, M. J., & Martínez, I. M. (2011). Linking transformational leadership to nurses' extra-role performance: The mediating role of self-efficacy and work engagement. *Journal of Advanced Nursing*, 67(10), 2256–2266. doi:10.1111/j.1365-2648.2011.05652.x.
- Salanova, M., Schaufeli, W. B., Martínez, I. M., & Bresó, E. (2010). How obstacles and facilitators predict academic performance: the mediating role of study burnout and engagement. *Anxiety, Stress & Coping : An International Journal*, 23(1), 1–18. doi: 10.1080/10615800802609965.
- Schaufeli, W. B., & Bakker, A. B. (2003). *Test manual of the Utrecht Work Engagement Scale*. Unpublished manuscript, Utrecht University, The Netherlands.
- Schaufeli, W. B., Salanova, M., González-romá, V., & Bakker, A. B. (2002). The measurement of engagement and burnout: A two sample confirmatory factor

- analytic approach. *Journal of Happiness Studies*, 3(1), 71–92.
doi:10.1023/a:1015630930326.
- Schoffstall, D. G., Arendt, S. W., & Brown, E. A. (2013). Academic engagement of hospitality students. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, 13, 141–153.
- Schulenberg, S. E., Schnitzer, L. W., & Buchanan, E. M. (2010). The purpose in life test–short form: development and psychometric support. *Journal of Happiness Studies*, 12(5), 861–876.
- Schunk, D. H. (1987). Peer models and children’s behavioral change. *Review of Educational Research*, 57, 149–174.
- Schunk, D., & Zimmerman, B. (2006). Competence and control beliefs : Distinguishing the means and ends. In P. A. Alexander & P. H. Winne (Eds.), *Handbook of educational psychology* (pp. 349–367). Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Schyns, B., & Collani, G. V. (2002). A new occupational self–efficacy scale and its relation to personality constructs and organizational variables. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 11, 219–241.
- Scott, J. L., Moxham, B. J., & Rutherford, S. M. (2013). Building an open academic environment—a new approach to empowering students in their learning of anatomy through ‘Shadow Modules’. *Journal of Anatomy*, 224, 286–295.
- Shek, D. T. L. (1992). Meaning in life and psychological well–being : An empirical study using the Chinese version of the Purpose–in–Life Questionnaire. *Journal of Genetic Psychology*, 153, 185–200. doi:10.1080/00221325.1992.10753712.
- Shumaker, S. A., & Brownell, A. (1984). Toward a theory of social support: Closing conceptual gaps. *Journal of Social Issues*, 40(4), 11–36. doi:10.1111/j.1540–4560.1984.tb01105.x.
- Sirin, S. R., & Rogers–Sirin, L. (2004). Exploring school engagement of middle–class African American adolescents. *Youth & Society*, 35(3), 323–340.
doi:10.1177/0044118x03255006.

- Steger, M. F., & Dik, B. J. (2010). Work as meaning: Individual and organizational benefits of engaging in meaningful work. In Linley, P. A., Harrington, S., & Page, N. (Eds.), *Handbook of positive psychology and work* (pp. 131–142). Oxford, UK: Oxford University Press.
- Steger, M. F., Frazier, P., Oishi, S., & Kaler, M. (2006). The meaning in life questionnaire : Assessing the presence of and search for meaning in life. *Journal of Counseling Psychology, 53*, 80–93. doi:10.1037/0022-0167.53.1.80.
- Steger, M. F., Kawabata, Y., Shimai, S., & Otake, K. (2008). The meaningful life in Japan and the United States: Levels and correlates of meaning in life. *Journal of Research in Personality, 42*, 660–678.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics* (5th). Boston: Allyn and Bacon.
- Teoh, H. C., Abdullah, M. C., Roslan, S., & Daud, S. (2013). An investigation of student engagement in a Malaysian Public University. *Procedia–Social and Behavioral Sciences, 90*, 142–151.
- Tinto, V. (1993). *Leaving college: Rethinking the causes and cures for student attrition* (2nd). Chicago: University of Chicago Press.
- van Rooij, E. C., Jansen, E. P., & van de Grift, W. J. (2017). Secondary school students' engagement profiles and their relationship with academic adjustment and achievement in university. *Learning and Individual Differences, 54*, 9–19.
- Vekkaila, J., Pyhältö, K., & Lonka, K. (2014). Engaging and disengaging doctoral experiences in the behavioural sciences. *International Journal for Researcher Development, 5*(1), 33–55. doi:10.1108/ijrd-09-2013-0015.
- Vijayakumari K. (2014). Perceived social support as a predictor of school engagement of secondary school students. *Guru Journal of Behavioral and Social Sciences, 3*(3), 450–489.
- Wang, J., Lin, C. C., Yu, W. W., & Wu, E. (2013). Meaningful engagement in facebook learning environments: Merging social and Academic Lives. *Turkish Online Journal of Distance Education, 14*(1), 302–322.

- Wang, M. T., Willett, J. B., & Eccles, J. S. (2011). The assessment of school engagement: Examining dimensionality and measurement invariance by gender and race/ethnicity. *Journal of School Psychology, 49*(4), 465–480.
- Weiss, R. (1974). The provisions of social relationships. In Z. Rubin (Ed.), *Doing unto others* (pp. 17–26). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Wentzel, K. R., Battle, A., Russell, S. L., & Looney, L. B. (2010). Social supports from teachers and peers as predictors of academic and social motivation. *Contemporary Educational Psychology, 35*(3), 193–202. doi:10.1016/j.cedpsych.2010.03.002.
- White, T. N. (2009). *The influence of perceived social support from parents, classmates, and teachers on early adolescents' mental health*. (Master Thesis, University of South Florida). Retrieved November 7, 2017, from <http://scholarcommons.usf.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1081&context=etd>
- Wonglorsaichon, B., Wongwanich, S., & Wiratchai, N. (2014). The influence of students school engagement on learning achievement: A structural equation modeling analysis. *Procedia–Social and Behavioral Sciences, 116*, 1748–1755.
- Xerri, M. J., Radford, K., & Shacklock, K. (2017). Student engagement in academic activities: a social support perspective. *Higher Education*. doi:10.1007/s10734-017-0162-9.
- Young–Jones, A. D., Burt, T. D., Dixon, S., & Hawthorne, M. J. (2013). Academic advising: does it really impact student success?. *Quality Assurance in Education, 21*(1), 7–19.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ผศ.ดร. บดินทร์ จินดา	ภาควิชาภาษาอังกฤษ	คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อ.ดร. ภาสกร เตรีชพงศ์	ภาควิชาจิตวิทยา	คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อ.ดร. อิศระ บุญญะฤทธิ	ภาควิชาจิตวิทยา	คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อ.ดร. ทศนีย์ หอมกลิ่น	ภาควิชาจิตวิทยา	คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อ. อิศระ พัฒนศึกษา	ภาควิชาจิตวิทยา	คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการตอบแบบสอบถามจะเป็นประโยชน์สำหรับการวางแผนพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการ สภาพแวดล้อมทางสังคม และการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษา จึงขอความกรุณาตอบแบบสอบถามทุกตอนและทุกข้อให้ตรงตามความเป็นจริง ความคิดเห็น หรือความรู้สึกของท่านให้มากที่สุด แบบสอบถามแบ่งเป็น 5 ตอน (จำนวน 7 หน้า) ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม (จำนวน 9 ข้อ)

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง และเติมข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ให้ตรงตามความเป็นจริง

1. เพศ ชาย หญิง
2. กลุ่มสาขาวิชา วิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี
 มนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์
3. คณะ.....
4. ระดับเกรดเฉลี่ยสะสม.....
5. จำนวนชั่วโมงที่ทำการบ้าน/อ่านหนังสือโดยเฉลี่ยต่อวัน..... ชั่วโมง
6. จำนวนชั่วโมงการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองโดยเฉลี่ยต่อวัน..... ชั่วโมง
7. ความถี่ในการเข้าชั้นเรียนโดยภาพรวมในภาคการศึกษานี้
 ต่ำกว่า 80 % 80-90 % มากกว่า 90 %
8. ความถี่ในการเข้าห้องสมุดเพื่อการค้นคว้าโดยเฉลี่ยต่อสัปดาห์ ในภาคการศึกษานี้
 ทุกวัน 4-6 วัน 1-3 วัน ไม่เข้าเลย
9. โดยส่วนใหญ่ ท่านค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ ด้วยวิธีใด
 เข้าห้องสมุด ใช้อินเทอร์เน็ต ถามอาจารย์ อื่น ๆ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการเรียน (จำนวน 9 ข้อ)

คำชี้แจง : ข้อความต่อไปนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้สึกต่อการเรียน **ขอให้ท่านพิจารณาว่าตนเองมีความรู้สึกเหล่านี้หรือไม่ บ่อยครั้งเพียงไรและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด**

ข้อความ	ระดับความถี่						
	ไม่เคยเกิดขึ้น	แทบจะไม่เคย	นาน ๆ ครั้ง	บางครั้ง	ค่อนข้างบ่อย	บ่อยครั้ง	เป็นประจำ
	ไม่เคย	2-3 ครั้งต่อปี	1 ครั้งต่อเดือน	2-3 ครั้งต่อเดือน	1 ครั้งต่อสัปดาห์	2-3 ครั้งต่อสัปดาห์	ทุกวัน
1. ขณะที่ฉันกำลังทำงานที่ได้รับมอบหมายในฐานะนักศึกษา ฉันรู้สึกเต็มเปี่ยมไปด้วยพลัง	①	②	③	④	⑤	⑥	⑦
2. ฉันรู้สึกมีพลังและมีความสามารถขณะกำลังเรียนหรือกำลังไปเรียน	①	②	③	④	⑤	⑥	⑦
3. ฉันรู้สึกกระตือรือร้นในการเรียน	①	②	③	④	⑤	⑥	⑦
4. การเรียนสร้างแรงบันดาลใจให้ฉัน	①	②	③	④	⑤	⑥	⑦
5. เมื่อฉันตื่นนอนในตอนเช้า ฉันรู้สึกอยากไปเรียน	①	②	③	④	⑤	⑥	⑦
6. ฉันมีความสุขเวลาตั้งใจเรียนอย่างเต็มที่	①	②	③	④	⑤	⑥	⑦
7. ฉันรู้สึกภูมิใจกับการเรียนของฉัน	①	②	③	④	⑤	⑥	⑦
8. ฉันมีใจจดจ่ออยู่กับการเรียนของฉัน	①	②	③	④	⑤	⑥	⑦
9. ฉันรู้สึกหลงใหลจนลืมเวลา ขณะที่กำลังเรียน	①	②	③	④	⑤	⑥	⑦

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเกี่ยวกับตนเอง (จำนวน 9 ข้อ)

คำชี้แจง : ท่านเห็นด้วยกับข้อความต่อไปนี้มากน้อยเพียงไรโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อความ	ระดับความเห็นด้วย				
	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ตัดสินใจ ไม่ได้/เฉยๆ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. ฉันมีเป้าหมายและจุดมุ่งหมายในการใช้ชีวิตที่ชัดเจน	①	②	③	④	⑤
2. ฉันพบว่าตนเองมีจุดมุ่งหมายในชีวิตที่น่าพอใจ	①	②	③	④	⑤
3. ฉันมั่นใจว่าฉันสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่สอนในห้องเรียน	①	②	③	④	⑤
4. ฉันมั่นใจว่าฉันสามารถคิดหาวิธีการทำงานที่ได้รับมอบหมายที่ยากที่สุดได้	①	②	③	④	⑤
5. ฉันสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้เกือบทุกอย่าง ถ้าฉันไม่ขมแพ้	①	②	③	④	⑤
6. ในการบรรลุถึงเป้าหมายของชีวิต ฉันยังไม่มีความคิดที่หน้าใด ๆ	①	②	③	④	⑤
7. แม้ว่าจะงานที่ได้รับมอบหมายจะยาก แต่นั่นก็สามารถเรียนรู้ได้	①	②	③	④	⑤
8. ฉันสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายที่ยากที่สุดได้ ถ้าฉันพยายาม	①	②	③	④	⑤
9. ฉันรู้สึกว่าคุณชีวิตของฉันไม่มีความหมายและจุดมุ่งหมาย	①	②	③	④	⑤

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับบุคคลรอบข้าง (จำนวน 21 ข้อ)

คำชี้แจง : ท่านเห็นด้วยกับข้อความต่อไปนี้มากน้อยเพียงไรโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อความ	ระดับความเห็นด้วย				
	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ตัดสินใจ ไม่ได้/เฉยๆ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. ฉันได้รับข้อมูลหรือคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง	①	②	③	④	⑤
2. อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียน การทำกิจกรรม หรือการปรับตัวในมหาวิทยาลัย	①	②	③	④	⑤
3. ฉันได้รับการยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อน	①	②	③	④	⑤
4. พ่อแม่หรือผู้ปกครองช่วยชี้แนะแนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการเรียนให้กับฉัน	①	②	③	④	⑤
5. เมื่อฉันมีผลการเรียนที่ดี ฉันได้รับคำชมเชยจากอาจารย์ที่ปรึกษา	①	②	③	④	⑤
6. เมื่อฉันรู้สึกไม่สบายใจ เพื่อนจะคอยปลอบใจและให้กำลังใจ	①	②	③	④	⑤
7. พ่อแม่หรือผู้ปกครองรับฟังและเปิดโอกาสให้ฉันได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นด้านการเรียนและการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย	①	②	③	④	⑤
8. เมื่อฉันทำอะไรผิดพลาด อาจารย์ที่ปรึกษาคอยให้คำแนะนำ	①	②	③	④	⑤
9. เพื่อนปฏิบัติต่อฉันเป็นอย่างดี	①	②	③	④	⑤
10. พ่อแม่หรือผู้ปกครองมีความห่วงใยในตัวฉัน	①	②	③	④	⑤
11. อาจารย์ที่ปรึกษาเปิดโอกาสให้ซักถามหรือแสดงความคิดเห็น	①	②	③	④	⑤

ข้อความ	ระดับความเห็นด้วย				
	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ตัดสินใจ ไม่ได้/เฉยๆ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
12. เพื่อนคอยช่วยเหลือ แนะนำ แบ่งปันข้อมูล ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียน	①	②	③	④	⑤
13. เมื่อฉันมีผลการเรียนที่ดี พ่อแม่หรือผู้ปกครองมี การชมเชยหรือให้รางวัล	①	②	③	④	⑤
14. เมื่อฉันประสบปัญหาด้านการเรียนหรือการ ปรับตัว ฉันสามารถขอคำปรึกษาจากอาจารย์ ที่ปรึกษาได้	①	②	③	④	⑤
15. ฉันสามารถพูดคุยปัญหาต่าง ๆ กับเพื่อนได้	①	②	③	④	⑤
16. เมื่อฉันพบปัญหาในการเรียนหรือปัญหาอื่น ๆ ใน ชีวิต ฉันได้รับกำลังใจจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง	①	②	③	④	⑤
17. ฉันได้รับความสนใจและเอาใจใส่จากอาจารย์ที่ ปรึกษา	①	②	③	④	⑤
18. เพื่อนเต็มใจที่จะช่วยเหลือฉันในเรื่องต่าง ๆ	①	②	③	④	⑤
19. ฉันได้รับค่าใช้จ่ายอย่างพอเพียงทั้งค่าใช้จ่าย ส่วนตัวและด้านการเรียนจากพ่อแม่หรือ ผู้ปกครอง	①	②	③	④	⑤
20. อาจารย์ที่ปรึกษามีเวลาให้ฉัน เมื่อฉันต้องการ ความช่วยเหลือ	①	②	③	④	⑤
21. เมื่อฉันเรียนได้ดีหรือดีขึ้น ฉันได้รับคำชมเชยจาก เพื่อน	①	②	③	④	⑤

ตอนที่ 5 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อมหาวิทยาลัย (จำนวน 24 ข้อ)

คำชี้แจง : ท่านเห็นด้วยกับข้อความต่อไปนี้มากน้อยเพียงไรโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อความ	ระดับความเห็นด้วย				
	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ตัดสินใจ ไม่ได้/เฉยๆ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. ฉันยินดีที่จะเรียนในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่จนสำเร็จการศึกษา	①	②	③	④	⑤
2. หลักสูตร/สาขาวิชาที่ฉันเลือกเรียนตรงกับความสนใจของฉัน	①	②	③	④	⑤
3. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง	①	②	③	④	⑤
4. อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี	①	②	③	④	⑤
5. ฉันรู้สึกภาคภูมิใจมาก เมื่อได้บอกกับคนทั่วไปว่าฉันเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่	①	②	③	④	⑤
6. ห้องเรียนมีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น โสตทัศนอุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ เครื่องเสียง เครื่องฉาย LCD พัดลม/เครื่องปรับอากาศ โต๊ะ-เก้าอี้ ฯลฯ อย่างเพียงพอ	①	②	③	④	⑤
7. ฉันคิดว่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับทั้งระดับชาติและนานาชาติ	①	②	③	④	⑤
8. ฉันรู้สึกผูกพันและเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่	①	②	③	④	⑤
9. หลักสูตร/สาขาวิชาที่ฉันเลือกเรียน เมื่อเรียนจบแล้วสามารถหางานทำได้ง่าย	①	②	③	④	⑤

ข้อความ	ระดับความเห็นด้วย				
	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ตัดสินใจ ไม่ได้/เฉยๆ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
10. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพให้นักศึกษาเลือกหลากหลายรูปแบบ	①	②	③	④	⑤
11. อาจารย์ผู้สอนสามารถเชื่อมโยงความรู้ในชั้นเรียนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม	①	②	③	④	⑤
12. ฉันยินดีอย่างมากที่จะแนะนำให้บุคคลอื่นมาเรียนที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	①	②	③	④	⑤
13. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกหรือทรัพยากรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น มีห้องสมุดหรือแหล่งค้นคว้าอย่างเพียงพอ มีบริการอินเทอร์เน็ตฟรี มีพื้นที่อ่านหนังสือหรือทำกิจกรรมต่างๆ ฯลฯ	①	②	③	④	⑤
14. ฉันคิดว่าบัณฑิตของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นที่ยอมรับของสังคม	①	②	③	④	⑤
15. ฉันเต็มใจที่จะทำประโยชน์ให้แก่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	①	②	③	④	⑤
16. เนื้อหาของหลักสูตร/สาขาวิชาที่ฉันเลือกเรียนสอดคล้องกับความคาดหวังของฉัน	①	②	③	④	⑤
17. อาจารย์ผู้สอนมีวิธีการสอนที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะทางวิชาการและวิชาชีพ	①	②	③	④	⑤
18. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้นักศึกษาเลือกหลากหลายรูปแบบ	①	②	③	④	⑤
19. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักศึกษาทำกิจกรรม พักผ่อน นันทนาการ เล่นกีฬาได้อย่างพอเพียง	①	②	③	④	⑤
20. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำที่ใครๆ ก็ใฝ่ฝันอยากมาเรียน	①	②	③	④	⑤

ข้อความ	ระดับความเห็นด้วย				
	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ตัดสินใจ ไม่ได้/เฉยๆ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
21. หลักสูตร/สาขาวิชาที่ฉันเลือกเรียน มีการจัด กระบวนการเรียนการสอนที่ดี	①	②	③	④	⑤
22. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่สนับสนุนการจัดกิจกรรม ด้านต่าง ๆ ของนักศึกษาเป็นอย่างดี	①	②	③	④	⑤
23. ถ้าฉันมีโอกาสศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา (ปริญญาโท หรือ ปริญญาเอก) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จะเป็นตัวเลือกแรก	①	②	③	④	⑤
24. ฉันจะเรียนมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ต่อไป แม้ว่าจะ มีมหาวิทยาลัยอื่นเป็นทางเลือกที่เหมาะสมกว่า	①	②	③	④	⑤

ท่านมีข้อเสนอแนะอะไรบ้าง เพื่อให้ศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้พัฒนาการเรียนรู้อ
และมีผลการเรียนที่ดีขึ้น.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบคุณในความร่วมมือนตอบแบบสอบถาม